

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius végén lejár, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

Kritikus hónap.

Budapest, márczius 30.

Legutóbb az történt, hogy a külföldi kavardás nagy zenebonajába és lármás dör-durjába teljesen belefűt a magyar bepolitikai válság duruzsolása, mint ahogy az utcái élet hétköznapi zaját elnyeli a katonabanda hangos csindadrattája. Most azonban, hogy elhallgatott a katonabanda, egyszerre hallani kezdjük, hogy a mi utcánk sem csendes. A háborús bonyodalmak szennyes elsimulása után ismét a mi külön válságunk nyomul előtérbe, mint ahogy a fájós kezű ember megint érzi, hogy sajog az ujjá, amelyikről izgalmas, nagy felindulások közben elfelejtkezett.

A képviselőház üléseit ma teljes négy hétre elhalasztották. Nem szükséges nagy időjosi tudomány annak a kitalálásához, hogy ez a négy hét a magyar politikai élet kritikus hónapja lesz. Az önálló bank körül támadt ellentétek ma éppen olyan élesek, mint voltak akkor, amidőn sokkal súlyosabb és válságosabb bonyodalmak elterelték róla a figyelmet. S annak a négy hétnek,

melynek idejére felfüggesztették a rendes parlamenti tárgyalásokat, éppen az lesz a hivatása, hogy alkalmat adjon a békés kibontakozás előkészítésére. Mihelyt Kossuth Ferencz egészségi állapota annyira helyreáll, hogy kibírja az utazással járó fáradsalmakat, Bécsben megkezdődnek a banktárgyalások. Ezen a tárgyalásokon dől el az, hogy sikerül-e valamilyen megoldást találni, mely szilárd bázisul szolgálhat arra nézve, hogy a magyar pártok még szorosabb kapcsolatba lépve egymással, teljesítsék tovább a kormányzó többség kötelességeit.

Most tehát így lehet felállítani az alternatívát: vagy találunk a bankkérdésben alkalmas megoldási módot és akkor megvan az állandó békénk az uralkodóházzal, Ausztriával s megvan a békénk a magyar pártoknak is egymással; vagy nem, és akkor ismét beláthatatlan horderejű események küszöbén állunk. A bankkérdés helyes megoldása után nem volna akadályja többé a fuzió megvalósulásának sem, újra egységes, szilárd többsége volna a magyar parlamentnek, amely többség, mintán a nemzeti küzdelmek tüzeiben acélosra edzette a hazafiságát, garancia volna arra, hogy uralma alatt mindig kellőképpen fognak érvényesülni az önálló, szuverén magyar államiság követelményei. A bankkérdés megoldása nélkül azonban nemcsak fuzió nincsen, hanem pártközi béke sem, fölbomlik a koalíció, új

parlamenti válság köszönt be kormányképes többség nélkül s a helyzet nagyobb kompromisszója kedvéért főtámadnak a régi ellentétek is a magyar törvényhozás és az uralkodó, Magyarország és Ausztria között.

Akkor, amidőn ilyen nagy érdekek forognak kockán, lehetetlennek tartjuk, hogy Bécsben ne legyenek kellő érzékkel a most következő döntés jelentősége felől. A dinasztianak s a monarchia két államának soha sem volt nagyobb érdekük, mint most, hogy teljes békében éljenek egymással s hogy a monarchia mindkét államában megőrizze a belső békességet. Ausztria eddig megvédte a német elem hegemoniáját, Magyarország pedig az állam magyar nemzeti jellegét. A szerb bonyodalom, ha egyébre nem, arra jó volt, hogy körülrajzolja a velünk szemben álló szláv érdekeltség határvonalát. És kiderült, hogy ez a határvonal körülölel talán minden földet, melyen Európában szlávok laknak s a nagy szláv érdekeltség magához tudott kapcsolni olyan távoleső birodalmakat is, mint Franciaország és Anglia. Ezzel az óriási erőszakszefogással szemben teljesen széparálva állunk mi magyarok és ausztriai, németországi germánok. (Románia, ha most velünk rokonszenvező érzéssel meg is kezdte a mozgósítást, bizonyára nem a legmegbízhatóbb szövetséges.) A legszimplább érdek azt követeli, hogy legalább mi, magyarok és germánok, ne

Berlini följegyzések.

Irta: Bardos Artur.

Berlin, márczius 20.

A berlini színpad legújabb szenzációjáról, Reinhardt „Faust”-előadásáról nem tudok sem a referens objektivitásával, sem a kritikus szubjektivitásával beszámolni. Ha képről lenne szó, azt mondanám, hogy nem tudok kellő perspektívába helyezkedni, eléggé „hátráléplni”, hogy meglássam a képet. A kép egészét. Csak festékesomókat látok, egy rendkívül érdekes fakturát és végig, ciklázó nyugtalanságban, az eset utját. De erről is érdemes beszélni. Az eset utjáról. Sőt... talán vannak tanulságok, melyeket nem lehet egy jegy árán megvásárolni.

Az első próbától az utolsóig láttam felépülni az új Faustot. Láttam próbáról-próbára vérrel megtelni a költői imagináció leglényesebb alakjait: eleven szavakká olvadni, az élet meleg párájával megtelni jól ismert, sőt kristályokká jegecedett irodalomtörténeti rimket... (oly dolgok, minőket kevés mai Faust-előadásban tapasztal az ember). Oly munka, mibőlbe kissé az archeológus áhítatával is vesz részt az ember. Vannak, kétségenkívül, gyöngéi az új Faustnak; sőt, nem is a legkiértettebb Reinhardt-produkciók közül való. A magam személyes ideáljától pedig messze jár, messze... a naturalizmus utjain. Nem lelki élményeknek a színpad fókuszába gyűjtött sugarait, nem eféle

lelki extraktumokat, nem valóros képeket ad, miket egy egyéni Faust-felfogás foglal egységbe... De a naturalizmus aztán meggyőző, következetes, élettél és erővel teljes.

Faust és Gretchen emberi tragédiája játszik előttünk. Tragédiáról lévén szó, még inkább: a Gretchené... De itt Faustnak sem csupán epizód ez a szerelem (holott tulajdonképpen csak epizódok, sőt lelki epizódok dramatizálása volna, a kontemplatív életet élő tudós fel-felcsillanó élet-vágyának dramatizálása) itt Faustnak is igazi, nagy, egyetlen élmény a Gretchen-szerelem. Ezek a Faustok, Gretchenek, sőt Mefisztók is emberek, szerető, szenvedő, pusztuló emberek (szó sincs róla, hiszen erről is tud a Goethe Faustja) és végig — ez a lényeges — ugyanegy szövegből, vérből (és gesztusokból) való emberek.

Reinhardt minden idők legnagyobb színpadi plasztikusa. Minden agyagból minde nek fölt az embert gyurja ki. (Még nem végső színpadi művészet.) Az emberinek, sőt az állatnak gyönyörűen öszinte hangjai vannak itt föl és ez sok, sok... (ha nem is: a legtöbb.) Faust meglátja Gretchent. A himn. Gretchen a férfit nem látott nő vak ösztönöségével kapaszkodik ebbe a Faustba. És mikor „kettőt táplál” akkor a vajudás kínjaiban magára hagyott nőstény kiáltásait hallatja. Ide-oda vergődik, forog a maga kicsi tragikum körül, mindenütt a kalitja falába ütődik; elpusztul. (Véresen emberi tragédia.) A Mefisztók is animális nyerítésekből, az emésztés hangjaiból és fauni vigyorgásokból vannak összegyurva. Ez: sok, sok...

Három Faust, két, vagy három Gretchen és Mefisztó van. De csak egy: Reinhardt. Az ő mintázó ujjainak nyomait viselik mindannyian. És az legkedvesebb, hogy maguk a Faustok, Gretchenek és Mefisztók sem tudják, hogy ők a Reinhardt faconja szerint szeretnek és szenvednek, nyeritenek és hőrognak. (Ezt az indiszkréziót el kell követnem.) Mert ne tessék úgy képzelni, hogy Reinhardt talán esztétikai előadást tart a próbákon arról, hogy ő hogyan képzei Faustot és a többit, — mint ahogy én azt itt elmondom. Nem aféle meddő esztétikus ő! Csak egy-egy mozdulatot jelez. Eljátszik lassanként egy egész darabot, Faustot, Gretchent, boszorkányt, macskát, arkangyalt, állati bestialitást és szende szüziséget. Csak egy-egy hanglejtéssel. Szuggerál. A leghiubb amorózók is meg vannak győződve róla, hogy ők játszanak, szenvednek, ők törnek pozdorjává a női szíveket... én a háttérből a nagy bábjátékos gúnyos gesztusait és metsző hangját hallom.

Ez a Faust — olyan, amilyen — a Reinhardt Faustja.

De vannak jelenetek, melyek képek is. Melyekből nemcsak a realitás elevensége, hanem egy-egy szituáció művészivé fogalmazása, egységbe hangolása, stílusa szól hozzánk. A templomi jelenet. Néhány emberrel éreztetve egy egész templom zsongó misztikum. Egy élet-darab a forgó színpad egyik körszéletébe foglaltan. Orgonaszó, mely

keressük azokat az ellentéteket, amelyek elválasztanak egymástól. És a dinasztia is, mely Ausztriában a német hegemonia istápolásában keresi élet-célját, ezt az ambícióját szüntesse meg a Lajta folyónál, mert a magyar állam magyar nemzeti jellege legalább is olyan dinasztikus érdek, mint Ausztriában a német hegemonia. Gross-österreichről álmódoszni időmegkésétt badarság volna ma, most már, amikor a nagy cenzalista Habsburgok virágkora óta annyi minden megváltozott. Német hegemonia Magyarországon soha sem lesz, mert nem is lehet, de megtörténhetik az, hogy egy nagy világháború összekocczanásában Ausztria is, Magyarország is részekre töredezik s a dinasztia egyszerre azon veszi észre magát, hogy úgy elolvadt mai nagy birodalma, mint a tavaszi hó.

A mai Habsburgok vagy megértik, milyen feladatot ró rájuk a történelem s akkor maguk is támaszai lesznek a magyar birodalom nemzetállami megszilárdulásának, vagy elpusztulnak azzal a birodalommal együtt, melyet ma osztrák-magyar monarchiának neveznek.

Budapest, márczius 30.

A képviselőház formális ülése. A képviselőház a husvétii szünet alatt április 15-én délelőtt 11 órakor formális ülést tart, amelyen tudomásul veszi a főrendiház üzenetét a legutóbb tárgyalt törvényjavaslatokra vonatkozólag.

Kossuth Ferenc lemondása. Néhány lapnak Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állítólagos lemondásáról terjesztett czélzatos híresztelésével szemben illetékes helyről annak kijelentésére hatalmazták föl a felhivatást, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak.

Az önálló bankért. Aradról táviratozzák: Reinhardt Gyula aradi törvényhatósági bizottsági tag, az aradi kereskedelmi kamara alelnöke indítványt nyújtott be Arad város közgyűléséhez, hogy írjon fel a parlamenthez és kormányhoz és az önálló magyar jegybanknak 1911-ben való felállítását kérje. Az indítvány tárgyalására rendkívüli gyűlést hívnak egybe.

messze-messze hangzik, tui a kulisszákon... Aztán az Auerbach-pince. Mozdulatokkal, hangokkal együtt: egy régi hollandus kép. Minucziózus részletezettség és a legapróbb részletek teljes kép-egysége.

Mesterségbeli ötletek gazdagon, mint Reinhardt-nál mindig. A város kapuja előtt. Fiatal nyírek hajladoznak egy apró háromszögnyi területen és érezzük az egész mezőt: Faust hangulatát. Pattanó, fiatal, sejtéses tavasz. Színpadon még nem volt ilyen. Az égbeli jelenet: a semmi hangulatossága (és valami a Semmiből...) az egyszerűség titulusa. Csak Mefisztó látható. Egy óriás fekete háttérből emelkedik, félmagasságban a színpad felé. Az arkangyalokat csak fényoszlopok jelzik. Szavuk a kulisszák mögül csendül. Ennél a kevesnél alig kaphatunk több illúziót.

A diszleteket Roller festette. A zenés részekben Weingartner néhány hangulatos és stílusos melódiát hozott. Jellemző és kulturértékkel bíró adat, hogy az előadást, helyesebben a szöveget Erich Schmidt, a neves Goethe-magyarász ellenőrizte. Errefelé ilyen-mivel is töpörnek a színházdirecto- rok. Néha maga Reinhardt is utánajárt a különböző Goethe-kiadásokban egy-egy kétes betűnek.

A rendező mint adott materiával bánik a színészszel; erőszakot nem követhet el egyiknek az egyéniségén, magával hozott diszpozícióin sem. A Reinhardt-féle Faust-keretbe is természetesen mindenik színész hozott magával színeket, akcentusokat.

A politika világából.

Budapest, márczius 30.

Nagy események előtt.

— Gróf Andrássy a belügyi helyzetről. —

A kartellált állambankok terve.

A husvétii szünet előtt a képviselőház ma tartotta utolsó ülését, amely teljesen a külügyi helyzetnek volt szentelve. Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt gróf Batthyány Tivadar és Rakovszky Béla interpellációjára és most már a kormányelnök nyilatkozatából tudhatta meg az ország, hogy a háborus veszedelem el van hártva. Ezzel azonban ismét előtérbe nyomultak a megoldásra váró nagy politikai kérdések, amelyekről az egész jövő alakulás függ. Ezt is bejelentette Wekerle miniszterelnök, amikor arra való hivatkozással, hogy egy igen fontos kérdés vár elintézésre, azt ajánlotta, hogy a képviselőház április huszonhatodikáig ne tartson ülést.

Teljes négy heti szünete lesz tehát a képviselőháznak, főleg azért, hogy Kossuth Ferencnek egészsége helyreállításával több időre terjedő alkalma legyen a bécsi tárgyalásokban részt venni. A husvétii ünnepek is több időt elvesznek a parlamenti szünetből, úgy, hogy a kormány kívánta, hogy a szünet 26-ikáig meghosszabbíttassék. Politikai körökben úgy hiszik, hogy szünet után a kormány be fogja nyújtani lemondását és a válság megoldása ezzel veszi kezdetét. Ekkor történnek meg ugyanis a kormány lemondásával kapcsolatban az uralkodóval a jövő kialakulásra nézve a tárgyalások.

A függetlenségi képviselők között ma azt beszéltek, hogy gróf Apponyi Albert, aki eddig többször a közös bank mellett emelt szót, most már a mai helyzetből való kibontakozást egyedül az önálló jegybank felállításával véli elérhetőnek. A függetlenségi képviselők erősen hisznek abban, hogy a párt tömör egységének és szilárd fellépésének kétségtelenül sikerülni fog az önálló bank utjában álló akadályokat elhárítani. Azért a függetlenségi párton tel-

Az első szereposztásban Kayssler játszotta Faustot, Schildkraut Mefistót és Lucie Höflich Gretchent. Kayssler kész felfogást és egy nagy rutin fegyverzetét hozta magával. Eppen ennél fogva kevésbé tudott érdekelni. Ma már nem elég, ha a színész a verset természetesen és folyamatos prózára oldja fel. Kayssler amoróznak feltűnő értelmességgel beszél; ezért volt alkalmas modern szerelmesek ábrázolására. Most azonban ki-tűnt, hogy bölcsnek — tulságosan amorózó. Sokkal érdekesebb lesz nála a másik két Faust: Beregi is és Moissi is. Beregi, akinek az erotikában vannak a kvalitásai, itt éppen a tudós-Faustról vallott érdekes felfogásával lepelt meg. Moissi — hamleti Faust. Tulon-tul fiatal, de olyan értelmes, hogy sokan öregkorukban sem értelmesebbek. És finom egyéni poézissal sugározza be a tragédiát.

Schildkraut — nem Mefistó. Kedélyes, játékos, aljas — puha. Ebből az anyagból nem lehet ördögöt gyurni. Triviális aljassága a legjobb kvalitása hozzá. Itt Wegener lesz az igazi. Szellemez, vigg, modern. És nagyon animális. Kihozza a lólábat.

Höflich azonban — Gretchen, vérbeli. Szinte azt mondanók, hogy Gretchen olyan, mint Lucie, mint Höflich. Az ilyen nagyon szókékről és nagyon szerelmesekről mintázták Gretchent. Ez elpusztul, rámeleg — becsületesen, testtel — lélekkel, egészen — a tragédiára. Naturalisztikus produkció; de telve naturalisztikus szépséggel. Else Heins finomabb, légiesebb és mégsem ilyen igazi. Az igazi, úgy látszik, hussal és jó főtt krump-

jes bizalommal itélik meg a helyzetet és úgy hiszik, hogy az önálló bank felállításával a viszonyok nyugodt és békés megoldáshoz fognak vezetni.

A képviselőház folyosóján a mai utolsó ülésének végén egy kisebb csoportban gróf Andrássy Gyula belügyminiszter igen nevezetes nyilatkozatot tett a belügyi helyzetről.

Mussa Gyula vezette be a beszélgetést, amikor megjegyezte:

— Kívánatos volna, ha a nemzetközi béke jobb és szivesebb lenne, mint a koalíciós béke.

— Ezt én is kívánom! — felelte mosolygva gróf Andrássy. — Remélem is, hogy április huszonhatodikán már egészen más lesz a politikai helyzet és magam sem leszek olyan politikai viszonyban, amilyenben mostanig voltam.

Éber Antal erre megkérdezte, hogy a mostani szituáció valóban olyan kényelmetlen-e, hogy annyira szeretne tőle szabadulni.

— Végre is el kellett érkeznie annak az időnek, — felelte gróf Andrássy Gyula — amikor a mostani tarthatlan helyzet tisztázódik. A mai viszonyok között a törvényalkotás teljes lehetőség s gondolni sem lehet arra, hogy a mai pártviszonyok között a sürgősen elintézendő nagy kérdéseket nyugodtan lehessen tárgyalni.

Arra a kérdésre, hogy mi lesz a választói reformmal, gróf Andrássy, akinek gróf Semsey László élénken helyeselt, kijelentette, hogy nagyon jó lett volna, ha ezt a törvényt már eddig megcsinálták volna, mert április végén nagyon könnyen olyan helyzet támadhat, amely lehetetlenné teszi, hogy ilyen fontos reform a szükséges nyugalommal és alapossággal le-tárgyalassék.

— A bankkérdés megoldása után — szölt közbe Éber Antal — a politikai helyzet bizonyára egészségesebb bázison fog fölépülni.

— Remélem — folytatta gróf Andrássy — hogy lesz olyan többség, amely a bankkérdés megoldását az előterjesztendő módon elfogadja, de bizonyára lesz erős ellenzék is, amely ezzel a megoldási móddal nem fog megelégedni.

— Ez az ellenzék azonban egészséges re-

lival táplálkozik. Egészséges, nagylábu német nő, akinek jól esik „Schaf und Ruh“.

A mellékszerepekben is kaptunk egy-egy átlagon felüli hangot. Kitűnő például, perverz és fantasztikus, Wegener, mint — boszorkány. — Az olasz Moissi ritmikus beszéde finoman érvényesült az egyik arkan-gyal verseiben. Csupa kedély és humor Wangel Márhája.

Az ilyen Reinhardt-féle működésnek nagy érdeme, hogy egy-egy irodalomtörténeti fogalomról lefújja a port és eleven, mai érdeklődés előterébe helyezi. Fausttal most ismét foglalkozni kell, akkor is, mikor már opera lett belőle. És Gretchenből — frizura. Az irodalomtörténet oly hamar olajnyomatot csinál a legszebb festményből is. Banális fogalmakká koptat oly nagyszerű komplikációkat!

És a próbákon mai ruhában, mai emberek szavalták Faustot. Mai kulturájuk. Akik Goethe óta már keresztülestek Schopenhaueren és Nietzschen is. És ezt nem titkolják olyan féltékenyen, mint otthon a nemzeti-színházbeliek. Ezeknek nem az a céljuk, hogy úgy adják Faustot, mint ötven év előtt. Hanem a mai ember látásán és kulturáján keresztül. És forgó színpadon. Mert hogy mi a goethei kort is csak a mai ember látásán keresztül fogalmazhatjuk meg. És akárhogyan erőlködünk, a közbeeső időket, dolgo-gyat és kulturákat nem küszöbölhetjük ki. Hála a magyarok istenének, Hadurnak és Belzebubnak.

formoknak nem fog mesterségesen gátat emelni — jegyezte meg Beck Lajos. — Különben a mostani helyzetben is sokkal jobb volna, ha volna komoly ellenzék.

— Igaz — felelte gróf Andrássy — hogy az elkedvetlenedésnek, a helyzet nyomásztó voltának az oka sok tekintetben az, hogy *nincsen komoly ellenzék*. A legközelebbi jövőben várható átalakulás majd ezen is fog változtatni. *Lesz erős kormánypart és komoly ellenzék*.

Gróf Andrássy Gyula eme kijelentései, amelyek hírét csakhamar szétvitték a politikai világban, nagy figyelmet keltettek.

A bankkérdés megoldására — mint az Egyetértés már hetekkel ezelőtt jelezte — a kormány a *kartellált átlambankok* tervét tartja a legalkalmasabbnak, mert azon a nézetén van, hogy a király ezt a formát, amely alkalmas a központi hatalom megerősítésére, éppen ezért el is fogadja. A bécsi tárgyalások, amelyek egy bétén belül megindulnak, mindenesetre ennek a tervnek az alapján folytatattatnak a képviselőház négy heti szünete alatt dűlőre kell jutniok

A Friedjung-féle leleplezések.

A Friedjung-féle leleplezéseket, amelyekkel kapcsolatban a függetlenségi pártot is igyekeztek meggyanusítani, ma a képviselőházban is szóba akarták hozni. A függetlenségi párt nevében Mérey Lajos az ülés előtt fölkereste Juszt Gyulát, hogy bejelentse, hogy e tárgyban napirend előtt föl akar szólalni. Juszt Gyulánál éppen Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter és gróf Batthyány Tivadar értekeztek. Mérey Lajos bejelentése után Wekerle Sándor miniszterelnök kijelentette, hogy a magyar képviselőház tagjainak semmiképen sincs okuk Friedjung nyilatkozatait magukra vonatkoztatni. A miniszterelnöknek alkalma volt a Friedjung által említett iratot megtekinteni, amelyben négy, a szerb-horvát koalícióhoz tartozó képviselőnek neve fordul elő; ez az irat alkalmas lehet arra, hogy egy publicistát vádemelésre indítsion, de a miniszter szempontjából nem bír bizonyító erővel. Mérey Lajos eme kijelentés következtében elállt tervétől és nem szólalt föl a Házban.

Budapest, márczius 30.

A főrendiház ülése. A főrendiház április 1-én, csütörtökön délelőtt tíz órakor ülést tart. A napirenden a következő tizenöt tárgy szerepel: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Az igazoló. 3. A mentelmi bizottság jelentése. 4. A nagyszében—szentágotai h.-é. vasut engedélyezése és a segesvár—szentágotai h.-é. vasutal való egyesítéséről. 5. A kerepes—gödöllői h.-é. vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatok és 6. A kisilva—óradaui h.-é. gőzmozdonyu vasut. 7. A homonna—rakcsányi h.-é. vasut engedélyezéséről. 8. A vácz—budapest—gödöllői h.-é. vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló kereskedelmi miniszteri jelentésekre hozott képviselőházi határozatok. 9. A hólak—trecsén—teplézi h.-é. villamosvasut engedélyezése tárgyában a kereskedelmi miniszter jelentésére hozott képviselőházi határozat. 10. A pozsony—ország-határszéli h.-é. villamosvasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslat. 11. Az ipari és kereskedelmi árusításnak Budapest székesfőváros területén a vásári vasárnapokon való korlátozásáról. 12. A magy. kir. állami munkásbiztosító hivatal ügyviteli és a hivatali alkalmazottak fegyelmi szabályzata tárgyában a kereskedelemügyi miniszter jelentésére hozott képviselőházi határozatok. 13. A lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló 1898:XIV. t.-cz. módosítására vonatkozó törvényjavaslat. 14. A főudvarnagyi bíráskodásról szóló törvényjavaslat. 15. A jegyzőkönyv hitelesítése.

Szentesítés előtt. A legfelsőbb szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok átvizsgálására a főrendiház és a képviselőház által közösen kiküldött bizottság ma délután 1 órakor a képviselőház elnöki tanácsstermében Juszt Gyula házelnök

elnöksével ülést tartott, amelyen a polgári eljárásra és a teljes koruak gyámságára vonatkozó hágai egyezmény bevizsgálásáról, továbbá az állami kőszénbányák fejlesztéséről szóló törvényjavaslat szövegét egyeztette.

A husvéti bárány.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 30.

Maga a miniszterelnök igen ünnepélyesen tette le ma a Ház asztalára az országnak szánt husvéti bárányt. Valami nagy meglepetést nem keltett ez a husvéti bárány és így ebben is hasonlított a kirakatokban nyelvüket öltögető bárányokhoz.

A forma kedvéért azonban először még Batthyány Tivadar kérdezősködött arról, vajjon lesz-e husvéti bárány vagy sem. Természetesen a függetlenségi párt illusztris alelnöke nem használt ilyen laps kifejezéseket, hanem mint komoly államférfiához illik, annak rendje-módja szerint interpellációt terjesztett elő, amely interpelláció szakaszokra osztott és benne volt a komoly „*van-e tudomása róla . . .*” és a méltóságos „*hajlandó-e ennélfogva . . .*” Sőt az interpelláció elé még beszédet is mondott, amelyben szoroson körvonalozta azt a külügyi politikát, mely Magyarország érdekében van. Igen nagy figyelemmel hallgatták Batthyány Tivadart; még egy kínai alkirály is, aki a karzatról szemlélte a magyar képviselőházat, látható feszült figyelemmel függesztette szeméit a szónokra és sűrűn fordult tolmácsához a fordításért.

Csak ezután jött a miniszterelnök a báránnyal. Mindjárt legelején megmondotta, hogy a béke körülbelül megvan és így a közeledő husvét fehérségét nem fogja vér pirossá füsteni. Sorra vette a béke történelmi aktáit, a jegyzéket, a sürgönyöket, egészen addig a jegyzékig, melyet ma adtak át a diplomaták a szerb kormánynak. A béke meg lesz hát! Ehez azonban semmi köze sincsen a Szerbiának esetleg adandó gazdasági kedvezésnek. A Törökországgal való megegyezés nemsokára a Ház elé kerül. Montenegró nem kap, nem kaphat területi kárpótlást. A nagy-szerb propagandát figyelemmel fogják kísélni. És Németország — itt átmelegedett a miniszterelnök hangja — baráti hűségét örökké fogják emlegetni. (A német szövetséges glorifikálásánál tapsoltak legjobban a miniszterelnöknek.)

Persze, tudomásul vették a miniszterelnök válaszát és az alnök jó lélekkel kívánhattoboldog ünnepeket minden jószándéku embernek. (A legközelebbi ülés, ha valami közbe nem jön, április huszonhatodikán lesz.)

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Juszt Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Szmcacsányi György.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök jelenté, hogy gróf Batthyány Tivadar sürgős interpellációt jelentett be a külügyi helyzet dolgában.

A legközelebbi ülés.

Wekerle Sándor miniszterelnök javasolja, hogy a Ház április 26-ig ülést ne tartson, de hatalmazza fel az elnököt arra, hogy szükség esetén a Házat előbb is összehívassa.

A Ház a miniszterelnök javaslatához hozzájárul.

Az elnök felhatalmazást kér a Háztól, hogy a szünet alatt esetleg megüresedő kerületekben a képviselőválasztás elrendeléséről intézkedhessen. A Ház a felhatalmazást megadja.

Batthyány beszéde.

Gróf Batthyány Tivadar előterjeszti sürgős interpellációját a külügyi helyzet tárgyában. Szükségesnek tartja, hogy ebben a kérdésben a függetlenségi párt részéről is hangozzék el felszólalás. Kiemeli, hogy amikor Magyarország a válságos helyzetben nyugodtan és türelemmel viselkedett, sőt attól is tartózkodott, hogy időközben méltó választ adjon arra a támadásra, amelyben a hadsereg kérdésében az osztrák parlament részéről részesült. Visszautasítja azt a rágalmat is, hogy Magyarország akarta a háborút. Mi és a kormányunk mindig a békét akarta.

Ezekután ismertette, hogy a berlini szerződés alapján tényleg Ausztria-Magyarország volt Bosznia és Hercegovina. Ezt az állapotot változtattuk át annexióvá. E kérdés majdnem kizárólag Törökországot s a monarchiát érinti. Szóba a kérdés a két állam között tényleg elintézés is nyert. A magyar nemzet örömmel fogadta a Törökországban történt átalakulásokat, annál a nagy rokonszenvenél fogva, amelylyel Törökország iránt viselkedett. Épp azért sajnálta, hogy az annexió némi zavart okozott.

Rakovszky István: Felesleges volt!

Gróf Batthyány Tivadar: Azóta öröme már Törökországgal a béke helyreállt.

Rakovszky Béla: 55 millióba került!

Gróf Batthyány Tivadar: Szívesen szavazza meg ezt az összeget, ha a háboru elkerülhető. A nagyhatalmakat illetőleg csak a tudomásvétel jogát ismeri el. Szóba hozza Montenegrót is. Kéri a miniszterelnököt, hogy tájékoztassa a Házat, hogy Montenegró milyen követeléssel lépett fel. Territoriális engedményt Montenegrónak nem adhatunk, sem olyant, amely a monarchia biztonságát veszélyeztetné.

Szó a Szerbiával való viszonyról. Mi szerb területre nem vágyakozunk, integritását nem sértjük s kívánjuk, hogy Szerbia az országában boldoguljon. De abszurdum az, hogy Szerbiának köze legyen Bosznia-Hercegovinához. Amí a gazdasági kérdést illeti, teljesen elhibázott óhajts volt a szerbektől, hogy tőlünk nagyobb rekompenzációkat akartak gazdasági téren az annexióért. Helyesnek tart egy megfelelő kereskedelmi szerződést Szerbiával, de ugy, hogy Ausztria és Magyarország egyenlő mértékkel mérjen az engedmények tekintetében. Április 1-én lejár az ideiglenes kereskedelmi szerződési felhatalmazás. Nagy gazdasági háboru áll elő ezután, vagy ideiglenesen újabb meghosszabbítás következik. E tekintetben is kéri a miniszterelnök felvilágosítását.

A Szerbiából kiindult nagyserb propagandával is foglalkozott. Nagy veszedelem volna Európára egy délszláv nagy állam alakulása. Szerbia jól teszi, ha nem kifelé törekszik, hanem ha belül igyekszik megerősödni. A nagyserb törekvések szerint az egyik centrum Belgrád legyen, a másik törekvés, — a horvát, — Zágrábot akarja központnak. Mindkét törekvés veszedelmes a dinasztára, a monarchiára, legnagyobb veszedelem Magyarországra. Kéri a kormányt, hogy ez ellen teljes erővel lépjen fel. Ő is kifejezi a mai viszonyok közt a német birodalom iránt háláját, mert lovagiasan, nemesen kitartott mellettünk a kritikus időkben. Elismeréssel szól a harmadik szövetségről, Olaszországról is. Kéri a miniszterelnököt, hogy közlje a Házal, a nagyhatalmakkal és Törökországgal történt tárgyalások eredményét.

A miniszterelnök válasza.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A külpolitikai helyzet a legutóbbi napok óta lényeges javulást mutat a béke felé. A monarchia kellő feladata ebben a helyzetben egyrészt az volt, hogy a hatalmak elismerését az annexióhoz megnyerje, másrészt, hogy Szerbia tiltakozását és ellenkezését megszüntessük s irántunk való békés nyilatkozatra kényszerítsük. Ismerteti a külügyi képviselőtünk és Angolország között folytatott jegyzékváltás tartalmát. Az angol hozzájárulás után létrejött közös jegyzéket éppen ma adják át Belgrádban. Mi szabad kezet biztosítottunk magunknak arra, hogy Szerbia további ellenkezése esetén saját elhatározásunk szerint járjunk el. (Helyeslés.)

Gróf Batthyány Tivadar képviselőtársam alludált arra, hogy magánban ültetkezettnek szövegét legközelebből ismertessem. Nem tartom a pillanatot alkalmasnak, hogy szó szerint olvassam azt fel, de lényegesebb pontjai a következők: Szerbia egyrészt elismeri, hogy az annexió ténye nem érintette az ő jogait és ezért a hatalmak aboleáló határozatának alá fogja magát vetni, másrészt engedve a hatalmak tanácsának, felhagy protestálásával és ellenkezésével, amelyet a múlt év őszé óta az annexió ellen tanúsított és oly irányban módosítja politikáját, amely biztosítja a velünk való békés szomszédi egyetértést; ezen nyilatkozatoknak megfelelően és békés hajlamára való tekintettel le fog fegyverkezni (Helyeslés), az 1908 tavaszán volt állapotra, ugy hadseregének organizációját, diszlokációját, mint effektív lét-

számát illetőleg; végül kinyilatkoztatja, hogy dezarmirozza az önkéntes csapatokat és megakadályozza irreguláris csapatoknak területén való képződését. (Élénk helyeslés.)

En azt hiszem, hogy ezek eléggé messzemenő biztosítékok, amelyek ugyan továbbra is azt a kötelességet rójják reánk, hogy jövőre is kellő figyelmet fordítsunk azok megtartására, amelyek azonban tökéletesen alkalmasak arra, hogy békés, barátságos szomszédi viszonyban éljünk egymással. Annival inkább elvárhatjuk ezt, mert amint a t. képviselő urak is kifejtették, a mi politikánk sohasem irányult Szerbiának függetlensége, területi integritása és szabad fejlődése ellen. (Élénk helyeslés.) Ez volt politikánk a múltban, ez irányt bennünket változatlanul a jövőben is. (Élénk helyeslés.)

A gazdasági részét a Szerbiával való konfliktusnak a kormány különválasztja a külpolitikai kérdésektől. A tárgyalások folyamatban vannak a gazdasági megegyezés iránt s valószínűleg már holnap befejezést nyernek, az alapja a tárgyalásoknak a legtöbb kedvezmény elve, melyet Szerbiával szemben konycedálni hajlandók vagyunk. A Törökországgal való megegyezés szövege már közelezen a magyar törvényhozás elé kerül. Ami a nagyszabású propagandát illeti, annak nemcsak kívülről jelentkező áramlata, de belső próbálkozásai ellen is a legnagyobb éberséggel és szigorúsággal fogunk eljárni. (Helyeslés.) Montenegrónak adandó területi engedményekről az annexió révén szó sem lehet, ilyen irányban tárgyalások sem folytak.

Nem fejezhetném be beszédemet anélkül, hogy a magam részéről is hálás köszönettel meg ne emlékezném azon példás barátságról és szövetségi viszonyról (Igaz! Ugy van!), amelyet Németország minden fentartás nélkül (Igaz! Ugy van! Hosszas éljenzés és taps.) . . . egész odaadással és aldozatköszönéssel irányunkban tanusított (Igaz! Ugy van! Éljen!) és amelynek a birodalmi kanczellár a parlamentben tegnap is kifejezést adott, meg ne emlékezném erről hálás köszönettel azért, hogy e helyről is kifejezést adjak annak, hogy az ő magatartásuk részünkről is minden tekintetben teljes visszhangra talál. (Igaz! Ugy van! Helyeslés.) És hogy mi ezt a szövetséget nemcsak forma szerinti szövetségnek tekintjük (Igaz! Ugy van!), hanem olyanak is, amely a népek érzelmeiben gyökeredzik és találja biztos megerősödését. (Igaz! Ugy van!)

Csitáry Béla: Éljenek a nagymeték!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Éppen azért, t. képviselőház, ragaszkodnunk kell ezen szövetséghez, mert ebben nemcsak érdekeink kölcsönös megővését, hanem az európai békének is egyik legbatalmasabb biztosítékát látjuk. (Igaz! Ugy van!)

Gróf Batthyány Tivadar t. képviselőtársam megemlíttette még azt is . . . (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Az elnök: Csendet kérek!

Wekerle Sándor miniszterelnök: . . . hogy fenntartja a bírálatot (Zaj. Halljuk! Halljuk!) oly időre, midőn ezen kérdéseket befejeztéknek tekinthetjük és általánosan bírálat alá vehetjük. Köszönettel veszem ezt és a magam részéről is korainak tartanám, hogy valaki már most végleges képet akarna alkotni magának az egész akcióról. (Ugy van!)

Egy megjegyzéssel tartozom azonban még a képviselő urnak. (Halljuk! Halljuk!) Ő a súlyos helyzetet az annexió folytán előállottnak tekinti. Bocsánatot kérek, de én megfordítom a dolgot (Halljuk! Halljuk!) és bizonyítékát fogom a jövőben szolgáltatni annak, hogy az annexió éppen a súlyos helyzet következménye volt, nem pedig annak okozója. (Ugy van!)

A béke.

Az egész akciónak lezáródása után — mert hiszen befejeztéknek, bármilyen kétes irányban fejlődik is az, ma még nem tekinthető ez a dolog (Ugy van!) — lesz helyén itéletet mondani, ugy politikai, mint különösen külpolitikai akciónkról. Azt az egyet azonban már most is konstatálni kívánom (Halljuk! Halljuk!), hogy mi egész eljárásunkban tisztán jogaink érvényesítésére szoritkozunk. (Igaz! Ugy van!) A végletekig mentünk el a béke megővása érdekében. (Igaz! Ugy van!) Konstatálom azt is, hogy külügyminiszterünk következetes diplomáciai akciója ezen nagy kérdések megoldásában eddig a siker reményével biztat, jelentékeny eredményeket képes felmutatni és éppen ezekben bizakodva merem mondani, hogy békés uton fogunk az egész kérdésből kibontakozni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Viszonzások.

Rakovszky Béla tudomásul veszi a választ, de fenntartja magának a jogot, hogy Montenegró szuverenitását illetőleg annak idején megteszi megjegyzéseit. Különösen a tengeri rendőrségre való intézkedés fenntartását óhajtja. A Törökországnak adott rekompenczióknak szerinte az a

látzata, mintha nem jogi meggyőződésből, hanem nyomás folytán történt.

Gróf Batthyány Tivadar is tudomásul veszi a választ.

Wekerle Sándor miniszterelnök még röviden kijelenti, hogy csak általánosságban szolt Montenegró szuverenitásáról. Detail-kérdésekbe nem bocsátkozik.

A Ház ezután a miniszterelnök választát tudomásul vette.

Szell Kálmán összeférhetlensége.

Az összeférhetlenségi állandó bizottság ülése.

Budapest, márczius 30.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma délután vette tárgyalás alá azt az összeférhetlenségi panaszt, amelyet Kovács Gyula bádogos mester adott be Szell Kálmán ellen. A mai első tárgyalási napon a följelentő nyilatkozatának felolvasása után Szell Kálmán hatalmas beszédben czáfolta meg az egyes vádpontokat. Előadásából kitént, hogy a vádak nemcsak alaptalanok, de egyenesen rosszhiszeműek, mert Szell Kálmán, aki mint a Jelzálog-hitelbank alapítója tizemkilenc évig állt miniszterelnöksége előtt ez intézet élén, már akkor — az összeférhetlenségi törvény megalkotása előtt — szigorúan örködött azon, hogy semmiféle állami ügyletbe ne bocsátkozzék.

A mai bizottsági ülésről tudósításunk a következők:

Az összeférhetlenségi állandó bizottság ma délután öt órákor Gál Sándor elnökte mellett ülést tartott, melyen Szell Kálmán ellen bejelentett összeférhetlenségi panaszt tárgyalta. Az ülésen jelle voltak: Gál Sándor, Leszkay Gyula, gróf Batthyány József, Okolicsányi László, Zsedényi Ede, Potoczki Dezső, Mérey Lajos, gróf Stojanovics Iván, Zboray Miklós és Hellebronth Géza.

Az ülésen megjelent Szell Kálmán s megjelent a panaszt tevő Kovács Gyula bádogosmester is, dr. Vig Viktor ügyvéd képviselőjében.

Az ügy előadójává a bizottság titkos szavazás után Hellebronth Gézát választotta meg. Kovács Gyula tudvalevőleg azon az alapon tette összeférhetlenségi bejelentését Szell Kálmán ellen, hogy igazgatósági tagja és kormányzója a Magyar Jelzálog és Hitelbanknak, továbbá, hogy a Jelzálog és Hitelbank az Agrárbank részvényeiből sokkal többet bír azoknak egy harmadánál s így inkompatibilis s hogy összeférhetlen az 1901:XXIV. tcz. alapján is, amennyiben intézete részére hitelt szerzett az osztrák-magyar banktól és a postatakarékpénztártól is.

Kovács Gyula azt a kérést intézi a bizottsághoz, hogy ügyvédje képviselhesse a tárgyaláson, ha pedig ezt nem engedné meg a bizottság, úgy átadja felolvasás végett közjegyzőileg hitelesített nyilatkozatát.

A bizottság az ügyvédi képviselőt nem emelte meg és a nyilatkozat felolvasását elrendelte.

A nyilatkozatban Kovács Gyula hosszan indokolja az összeférhetlenség fennállását s tanukul kéri kihallgatni Bilinszki osztrák pénzügyminisztert, Halász Sándort, a postatakarékpénztár igazgatóját, Wekerle Sándort, Kossuth Ferenczet, gróf Dubzsky Adolfot, az Union Bank igazgatóját s összes igazgatóit, továbbá Barta Arnold bankigazgatót stb. Kéri továbbá, hogy a postatakarékpénztár és a Magyar Jelzálog Hitelbanknak ide vonatkozó levelzéseit, aktáit is kérje be és vizsgálja meg a bizottság.

Szell Kálmán kijelenti, hogy a Magyar Jelzálog- és Hitelbanknak alapszabályszerűleg megválasztott kormányzója.

Gál Sándor elnök: Vannak-e részvényei a kegyelmes urnak az intézet részvényeiből?

Szell Kálmán: Igen, de csak annyi, amennyit az intézet alapszabályai előírnak. Felelni kíván a vádra egész őszinteséggel. A Jelzálog-Hitelbankot ő alapította 1881-ben franczis tőkével és ott töltött el 19 évet komoly munkában, s onnét 1899-ben távozott, mikor miniszterelnök lett. 1907-ben tért oda vissza és visszatérését teljesen igazolja az a nehéz és súlyos helyzet, melyben az intézet 1907-ben volt.

A vád az, hogy a Jelzálog-Hitelbank az Agrárbank részvényeiből sokkal többet bír azoknak egyharmadánál. Ennélfogva a törvény értelmében az inkompatibilitás esete forog fenn és hogy én mindent elkövettem, hogy ezt az összeférhetlenséget reám bizonyítani lehessen, amely ezébből az Unióbankkal szinleges szerződést kötöttem. Ezt a vád a) a „szerződés határozományaiból“ és abból igyekszik bizonyítani, hogy a „szerződés“ dacára Jelzálog-Hitelbank az Agrárbank részvényeiből maga adott el több ezer darabot és hogy b) az Unióbank mérle-

geiben sehol sem szerepel ez a sok milliót kitevő részvényemennyiség. Mindezek olyan állítások, amelyek a valóságnak meg nem felelnek. 19 évig vezetem a Magyar Jelzálog-Hitelbank ügyeit; mindig tartózkodtam mindentől, ami állami ügylet, pedig akkor még nem létezett a szigorú összeférhetlenségi törvény. Ami a vádat magát illeti: ki kell mindenekelőtt jelentenem, hogy mielőtt a Jelzálogbank kormányzatát átvettem és a részvényesek közgyűlése megválasztott, kinyilatkoztattam, hogy csak azon feltétel alatt vállalom vissza ezt az általán 19 évig viselt állást, ha a Jelzálog-Hitelbank az Agrárbank részvényeiből annyit, amennyi összeférhetlenséget állapít meg, elad, ami nemcsak a reám vonatkozó inkompatibilitási szempontból elengedhetetlen, de azért is, mert általában nem tartottam a Jelzálogbank érdekében lévőnek ezen nagy részvényemennyiség birtoklását. Eziránt belépésemlor azonnal folyták tárgyalások, amelyek akkor sikerre nem vezettek. Miután ezen tárgyalásokból eredményt nem is vártam, már ezen tárgyalásokat megelőzőleg megkötöttem az Unió-Bankkal egy szerződés, melynek értelmében az Unió-Bank a Jelzálogbanktól 30.000 darab részvényt vásárolt meg.

Minden adás-vevési szerződésnek két főismérve van: hogy az eladás tárgyának árat és az ár lefizetését tartalmazza. Ezek a szerződések ezt a két ismérvet tartalmazzák: 1. Meghatározzák az adás-vétel tárgyának árat 410 koronában; és 2. annak árat lefizetésekképpen elszámolják 8,200.000 koronában, amiből a Jelzálog-hitelbank márczius 1-én esedékes 6 milliós előlegtartozása törlesztetett elsősorban. Ebben az adás-vevési szerződésben az Unió-banknak mint opció biztosítottak az 1909. szeptember 1-ig való visszaadási jog, vagyis a vételtől való visszalépés joga. Ezért nevezi ugy lát az adás-vétel szerződést szinlegesnek. Ez az opció azonban a szinlegességet abszolute nem állapítja meg. Ez a kikötés az adás-vételi szerződésnek egy mellékhatározományát képezi, ami száz és ezer esetben szokásos.

Minden jogügylet megítélésénél a szerződő felek szándéka, czélzata mérvadó. Főleg kereskedelmi üzleteknél áll ez, amint ezt a K. T. 265. szakasza világosan meg is mondja. Szinleges szerződés általában akkor áll fenn, ha a feleknek a szerződésben kifejezett akaratmegnyilvánulása a czélzattal és intenczióval nem fedi egymást. Ha más az igazi szándék, mint az, amit a szerződés kifejezésre hoz. Egy szándékosan szinlegesen csinált szerződésből nem állanak be jogi következtetések, annak nincs jogi hatálya. Ha tehát a visszavétel szinlegesség volna, akkor az újraeladás helyett a visszavételnek kellett volna tényleg megtörténnie, de ez nem történt meg, ellenben igenis beállt a szerződések hatálya: az Unió-bank tényleg birtokában volt és maradt a részvényeknek. Ha lehet bizonyítani, hogy a szerződés hatálya beállt, amint hogy beállt és a részvények birtokbavétele megtörtént, azzal be van bizonyítva az, hogy a szerződés nem volt szinleges.

Ezeknél a szerződéseknel a szinleges ügylet egyik kritériuma sem lehet fel, ellenkezőleg az ügylet teljesen reális volt. Az Unió-bank tényleg birtokosa volt a részvényeknek, ami újabb jogi cselekmény nélkül nem is válhatott kérdésessé. Ezen részvények egész története bizonyítja, hogy a Jelzálog-banknak sohasem volt eszéágában sem azokat ugy visszavenni, hogy azokat birtokában is tartsa: az Unió-bankkal kötött szerződésen kívül igyekeztem belőlük másutt is eladni. Igy sikerült Párisban 10.000 darabot elhelyeznem. Erre a vád második tétele azt mondja: Ez azt bizonyítja, hogy velük, mint intézetem tulajdonával rendelkeztem. Ez sem felel meg a valóságnak. Hiszen intézetemnek még 19,350 darab részvénye maradt, mely bőven fedezte az eladott 10.000 darabot. Ezen művelet után pedig a Jelzálog-Hitelbank az Unió-banknak már nem 30,000, hanem csak 20,000 darabot adott el. Azt mondja végül a vád, hogy az Unió-bank mérlegében ezek a részvények nem szerepelnek. Ez sem áll. Az elszámolási okmányok szerint, melyek mellékelve vannak, tény az, hogy az Unió-bank a Jelzálogbankot a részvényekre nézve elismeri, azok a Jelzálogbank saját depot-in sohasem voltak, eladásuk mindkét intézet könyveiben keresztül van vive, könyveinkben mindig az Unió-bank van megterhelve és a részvények mint annak tulajdona szerepelnek. E részben csatlom az elszámolási leveleken kívül a Jelzálogbank könyvkirovatait. Azt pedig, hogy milyen formában mutatja ki az Unió-bank részvénybirtokát, az egészen az ő tetszésétől függ. Még arra térek vissza, ami a birtoklás tényére nézve a döntő kérdés: vajon rendelkezhetik-e az Unió-bank a részvényekkel? Igenis állítom, hogy azokkal feltétlenül rendelkezhetik.

A ma fennálló szerződés szerint, melyben az Unió-bank a 20.000 darab részvényt megvásárolta, árat 8,200.000 koronát lefizette, abból 6 millió koronát elélegének törlesztésére fordított és csak visszalépési jogot tart fenn szeptember 1-re; jogász képtelenség állítani, hogy azok nem képezik korlátlan tulajdonát. A visszalépés joga erre semmi kor-

látot sem képez, mert jogában áll ezzel nem élni. Ha ma el akarja azokat idegeníteni, abba senki bele nem szólhat. Rendelkezhet szabadon. Az ő tulajdona csak akkor szűnik meg, ha visszalépési jogával élne, tehát egy új akaratnyilvánulási ténynyel önmaga szüntetheti meg birtoklási jogát. Ha ma eladja azokat, amikhez korlátlan joga van, ezzel természetesen egyszerre lemond önmaga az ő visszalépési jogáról. Ezt csak ő szüntetheti meg: önmaga szabadon. Ez a klauzula tehát az ő korlátlan tulajdoni jogát nem csorbitja. Semmikép sem lehet tehát jogászai felfogással állítani, hogy ez a klauzula a szinlegességet állapítja meg. Ez jogi képtelenség, azok a részvények nem a Jelzálog-hitelbankéi, hanem az Unio-bankéi, korlátlan joggal. Ezt akartam bizonyítani, azt hiszem teljesen bebizonyítottam is.

A postatakarékpénztár ügyében kijelenti, hogy onnan egy kraigózárt hitelt sem kapott, hanem történt záloglevél-vétel, ami nem inkompatibilis, mert a törvény megengedi. Azt a vádat, hogy pénzért járt közbe, felháborodással visszautasítja. Az osztrák-magyar bankkal kötött üzlet ügyében soha Wekerlével nem beszélt. Erre nem is volt szükség, mert a Jelzálog Hitelbank hitele az osztrák-magyar banknál teljesen szűz volt. Beszélt Bilinskivel és Prau gerrel, csinált is a bankkal egyszerű lombard üzletet, amihez nem kell semmi közbenjárás és pedig csak 8 millióra, jóllehet sokkal nagyobb összeggel voltak hajlandók az üzletet megkötni. Őszintén nyíltan mondott el mindent, ez követeli tőle 40 éves feddhetetlen multja.

A bizottság az előkészítő eljárás legközelebb folytatni fogja.

Ezután Szentiványi Gábor orsz. képviselő összeférhetlenségi ügyét tárgyalták és a bizottság elhatározta, tekintve, hogy az előkészítő eljárás befejezést nyert, az ügyet az egybegyűlt adatokkal együtt a képviselőház elnökének beterjeszteni.

Budapest, márczius 30.

Báró Fejérváry nyilatkozata. Báró Fejérváry Géza tábornagy, volt miniszterelnöktől a következő nyilatkozatot kaptuk:

A koalíció részéről már hosszabb idő óta ismételtelen felmerült az a törekvés, hogy a Fejérváry-kormányt a nagyközönség előtt oly színben tüntesse fel, mintha eljárását nem csupán politikai és alkotmányjogi tekintetben tartaná kifogás alá esőnek, hanem mintha az említett kormány az ország közvagyonának rovására az egyéni korrektség és tisztesség szempontjából is elítélhető cselekményeknek egész láncolatát követte volna el és hogy magát a paktum által illyenmű cselekményeknek következményei alól is mentesíteni akarta. Ezen rosszhiszemű deklarációkkal szemben kijelentem, hogy soha eszem ágában sem volt illyenmű mentesítésre csak gondolni is és ha valaki azt tartja, hogy bárki is követett volna el az utóbb jelzett szempontból elítélhető bármily cselekedetet, akkor ne tessék általános gyanúsításokkal előhozakodni, hanem a konkrét tényeket határozottan megjelölni és abból a megfelelő következtetéseket szabadon leynni. Az ellen azonban a leghatározottabban tiltakozom, hogy az egész rezsim burkolt gyanúsításokkal illetessék és mindenmely, a multban is elég gyakran tapasztalt perfid támadást kerekén visszautasítok. Budapest, 1909 márczius 30. Báró Fejérváry Géza.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A kenyér drágulása ellen. Fiume város állandó bizottsága elhatározta, hogy a kenyér drágulásával szemben hatósági intézkedést tesz. Ezért kimondták, hogy szövetséget létrehozását fogják elősegíteni, amelynek kebelében hatósági kenyérsütőműhelyt létesítenek. Hogy ez az intézmény minél hathatósabban szolgálhassa a polgárság érdekeit, állandó vevőjéül csatlakozik maga a város is, a mely a szegényekháza és a városi kórház számára szükséges kenyérszükségletét innen fogja fedezni.

A fiemei polgármester visszavonulása. Dr. Vio Ferencz polgármester állásától visszavonulni szándékozik. A podesta állítólag még csak ez év végéig tartja meg hivatalát, azután visszavonul a város ügyeinek vezetésétől és folytatni fogja az ügyvédi gyakorlatot.

A t. Házból.

I. Wekerle beszél a békéről.

Már tegnap ki kellett volna hirdetni a husvétii vakációt. A képviselők rendeztek is egy kis buesu-kabaretet és igen jól mulattak. Azt hitték, hogy mindjárt utána elmehetnek. X. Ipszilón, a hosszú miniszter bizalmasa már felöltötte ünnepi ábrázatát. A. B. C. elhozatta a frakkját a pecsétisztitótól. D. E. betette a zálogházba a feleség barát-nőjének a fülbevalóit. F. G. kölcsön kért tíz forintot H. I.-től s abból K. L.-nek odaadott egy forintot, hogy kifizethesse a konflikt, amelyik a főbejárataul átkozódva várakozott. Egyáltalában mindenütt a készülődés kétség-telen jelei mutatkoztak. Justh Gyula felbízta őket, hogy rögtön következék a vakáció, azonban Wekerle Sándor azt mondta:

— Csitt!

És erre Justh Gyula terve meghalt. Wekerle megparancsolta, hogy még a mai napra is, nevezetesen keddre, ülést hirdessenek, tehát a plakátok megjelentek az utcái oszlopokon és délelőtt tizenegy órára begyülekeztek az urak. Klubbokban és korezmákban előzetesen is megindokolták az összejövetel okát, nevezetesen, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök beszélni fog a békéről és el fogja mondani, hogy miért jelentette be ezelőtt egy héttel a háborút és miképen lett ebből a háborúból a legellegezőbb béke. Tehát ez megér annyit, hogy a vakációval még egy napig várjanak.

Különben is egy nagy vendég volt: a kínai alkirály, aki magyar parlamentet akart látni, tehát az ő kedvéért is rendezhettek egy ülést. A kínai alkirály az alkotmánypárt felletti karzatán helyezkedett el. Ugy mondták neki, hogy itt bátorságosabb világ van, mert tuffelől naranshójakat szoktak feldobálni és némelyek lehúzzák a eszímájukat és az se nem ibolya, se nem gyöngyvirág, hanem kolera. Mosolygott a nevezetes férfiú a szemüvege miatt és ólénken érdeklődött.

— Ha szépen viselik magukat, veszek belőlük néhányat és hazaviszem őket a legközelebbi körmenet idejére.

Nevezetesen a távoli külföldön az a nézet van elterjedve, hogy Magyarországon mindent meg lehet venni pénzzel és a minden közé besorozzák a mi büszkeségeinket is, a nemzeti képviselő dícsőségeit épp úgy, miként a szabadság és alkotmányosság számos más biztosítékait. Hovatovább azonban a tolmácsok megmagyarázták az alkirálynak, hogy ezek csak feltevések és hogy most igen komoly ügyekre kerül sor és rövidesen el fogják intézni az egész külpolitikai kérdést.

Valóban felkelt gróf Batthyány Tivadar, mint a nagy függetlenségi párt képviselője és levizsgázott a külpolitikából. Amulattal és tisztelettel hallgattuk. Milyen sok ügyszó alaposan értőnek mutatkozott már eddig is, kezdve a munkás- és szociális kérdések, hajózási, vasuti és más közlekedési ügyek egész sorozatán át, folytatva a közjogi labirintusokon, meg nem állva az iparnál és kereskedelemnél, nem habozva a földmívelésügy mellett és ime egyszerre teljes nagyságában kibontakozik hatalmas külpolitikai szakértő gyanánt, mintha mondaná:

— Ha külügyminiszter kell, itt vagyok én.

Gróf Batthyány Tivadar részletesen elbeszélte, hogy az események alakulása rendjén mi nyerte meg az ő tetszését, helyeslését

és mi az, amivel nincs megelégedve. Kijelentette, hogy a béke kedvéért hajlandó adni valamit.

A kínai alkirály, amikor ezt neki megmagyarázták, helyeslően bólintott:

— Milyen szép ország! Itt egyszerűen csak feláll egy ur és kijelenti, hogy hajlandó fizetni a békeért.

Külön meg kellett neki magyarázni, hogy az ilyen kifejezések, hogy „én kész vagyok fizetni“, csak szólás-mondások s az első személy mindig csupán másokra vonatkozik és nem arra, aki mondja. Nagyobb világosság kedvéért elbeszéltek a nemzeti küzdelem történetét. Akkor mindenki verte a mellét, hogy ezt fizeti, azt fizeti, de igen kevesen fizettek, ellenben mind leültek a „készhöz“ és betelepettek a darabontok mellé a hivatalokba.

Több hasonló magyarázat után elérkezett az idő, amikor Wekerle Sándor felkelt és „megvilágította“ a külpolitikai helyzetet ugyanezen gróf Batthyány-féle és a Rakovszky Béla által előadott legutóbbi interpellációra válaszolva.

Igen komolyan beszélt

— A fene hitte volna — szólottak csodálkozva a függetlenségi oldalon, — hogy az olyan nevezetes ügy: gróf Batthyány nem dörömbözött és Wekerle nem mosolyog.

A miniszterelnök rendre elmondta, hogy miképen állunk a nagyhatalmakkal, minő módon kezdődtek, folytatódtak és végződtek a tárgyalások és elmondta mindazt, amit iródeákjai már megfogalmaztak az ő utasításai szerint a félhivatalos lapokban. Némely részeket azonban papirlapról olvasott fel, úgy, amiképen a külügyminisztertől kapta, aki minden betűt aképen értékel, hogy megváltoztatása esetleg sok milliárdnyi költséget okozna. Wekerle pedig könyv nélkül csak a számokat tudja megjegyezni s a betűket nem, tehát szigorúan ragaszkodott a szöveg olvasásához. Olyanayira ragaszkodott hozzá, hogy amikor ilyen szó fordult elő, mint „kelő mértékben“ s ez egy „l“-el volt írva, Wekerle is egy „l“-el olvasta „kelő mértékben“, mert hátha az külügyminiszteri diplomácia szerint nem elegendő mértéket jelent, hanem most keletkezőt, „kelő“ mértéket.

Nagy jubileum keletkezett, amikor Wekerle külön kiemelte, hogy milyen gyönyörűen viselte magát velünk szemben Németország; sokkal többet tett, mint amennyire a szövetséges viszonyból köteles: igaz barátságot és bajtársi áldozatkészséget tanusított. A képviselők felálltak a helyükről és tapsolva kiáltották:

— Éljenek a németek!

És „nemesak hogy“, de „különösen“ és „éppen“, „főképen“ a függetlenségi oldalon ugrottak fel a legtöbben és ott kiáltották a legharsányabban:

— Éljenek! A németek éljenek!

A szolgák előszaladtak. A terem közepén egy állat találtak, amelyik a karzatról esett le, egy lépcső áll jelentette a csodálkozást, ami keletkezett emiatt, hogy a nagy magyar párt a németek mellett állt. Agitátorok jartak szerteszét, hogy meg kell változtatni a nótát:

Mégis hunczut

A német

Meg kell változtatni így:

Mégse hunczut

A német.

A miniszteri soron gróf Andrássy Gyula belügyminiszter komolyan nézett maga elé. Ő ezt már nagyon régen mondta. A vers igazi

szövegében így kezdődik: „Jaj, de hunczut a német... és gróf Andrassy Gyula, amikor még osupán a fegyvergyár-törvényjavaslatnak az előadója volt, így szólott:

— Nagy bajunk, többek között az, hogy igen gyakran és ok nélkül idézünk egy verset, amelyiknek az első sora így kezdődik: „Jaj de...“ és így végződik: „a német...“

II. Vakációra megyünk.

Nem lesz háború! Éljen! Fizetünk a békeért. Éljen! Szeretjük a németet! Hoch! Nem csináljuk meg a nemzeti bankot! Éljen az is! Lesz fuzió! Éljen! Nem lesz fuzió! Az is éljen!

Igy kergeti egyik éljen a másikat és egyik vicez a másikat. De mi ehhez képest az az éljenezés, ami akkor zúgott fel, amikor a képviselők a folyosón hirül adták egymásnak, hogy a mai naptól kezdve április huszhatodikáig vakáció lesz.

A folyosón egymás nyakába borultak az emberek. Gróf Andrassy Gyula körül nagy csoportosulás keletkezett s a Holló-frakció egy kiküldöttje így szólott:

— Most tehát beszéljünk a külpolitikai béke után a koalíció békéjéről.

E pillanatban arra felé ment Wekerle Sándor miniszterelnök és szemrehányó hangon szólott:

— Már megint kezditek!

Justh az önálló bankról.

— Hertzka Tivadar felolvasása. —

Budapest, márczius 30.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma ismét hosszabb beszédet mondott az önálló magyar jegybank mellett. A hatodik kerületi függetlenségi és 48-as pártkörben ugyanis dr. Hertzka Tivadar, az ismert közgazdasági író, ma este fölolvastatott az önálló magyar jegybank felállításáról és az ezt követő lakomán Justh Gyula lelkes felköszöntőben tört lándzsát a gazdasági függetlenség mellett.

A nevezetjes estéről tudósításunk a következő:

A VI. kerületi függetlenségi és 48-as pártkör nagytermében ma este dr. Hertzka Tivadar nagyszámú és előkelő közönség előtt tartott előadást az önálló magyar jegybank felállításáról. A közönség soraiban ott voltak Justh Gyula, a képviselőház elnöke, Holló Lajos, Visontai Soma, Nagy Dezső, Lovász Márton, Lányi Mór, Buzsák Barna, Reöck Iván, Szentiványi Gábor, Dobrovics Milán, Máté László, Farkasházy Zsigmond, Nagy Sándor, Tutsek Sándor, Pataky László, Gaál Gaszton, Hajnó Ignác és Markos Gyula országos képviselők is.

Dr. Hertzka Tivadar rendkívül gazdag, tudományos apparátussal világította meg az önálló magyar bank felállításának kérdését és frappáns okfejtésével, szellemes és meggyőző argumentumaival csaknem másfél órán keresztül teljesen lebilincselte a közönség figyelmét. Előadásának az volt a gerince, hogy az önálló magyar nemzeti jegybank minden nehézség nélkül felállítható és felállítása feltétlen gazdasági szükség, hogy gazdasági téren megszabaduljunk Ausztria gyámkodása alól és szabadon, teljes energiával fejthessük ki gazdasági erőinket.

Az önálló magyar nemzeti bank felállításának a legfőbb előnye, hogy megmenekszünk Ausztria nyüge alól és szabadulunk az Osztrák-Magyar Banktól, amelynek statútumai példátlanul ósdiak és elavultak. Az önálló magyar bank következménye orrási gazdasági felvirágzás lesz Magyarországon. Az ipar fellendítésére két eszköz van: közlekedés és hitel. A magyar nemzeti bank felállításával megteremtjük a hitelt, amely mellett a többi gazdasági kérdések — vámterület önállósága stb. — csak másodrangú jelentőséggel bírnak. Az önálló magyar bank felállítására irányuló küzdelmet szilárdan kell folytatni. Annál nagyobb erővel kell a harcot megvívni, mert a nemzeti bank felállítása teljesen tőlünk függ, senki meg nem gátol-

hatja. Ha ezen a téren sem vagyunk képesek az ország akaratának érvényt szerezni, akkor Magyarország fejlődését a gazdasági téren örökre megbénítjuk.

A felolvasást sűrűn szakította meg az élénk helyeslés, tetszés zaja és a végén percekig tartó lelkes tapsal ünnepezték a tudós előadót.

A nagy figyelemmel hallgatott felolvasást társasvácsora követte, amelyen részt vett Justh Gyula, a képviselőház elnöke is. Az első felköszöntőt Langh Ferenc elnök mondotta, éltetve Hertzka Tivadart, mint az önálló bank tudós harcosát.

A második felköszöntő a közgazdasági függetlenség kivívásának egyik legerősebb bajnokának, Justh Gyulának szólt, aki a felköszöntőre a következő beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt uraim, kedves barátaim! Az önök szíves meghívása folytán készséges örömmel, hazafias lelkesedéssel jelentem meg önök között, (Éljenezés) hogy ezen megjelenéssel is azt a nagy célt szolgáljam, amelynek szolgálatában állok én és áll a függetlenségi pártnak minden tagja Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert vezérlete alatt. (Lelekes éljenezés.) Hálásan köszönöm azokat az igazán meleg szavakat, amelyeket t. barátom intézett hozzám és hálásan köszönöm azt a tüntető lelkesedést, amelyet az ő szavai az önök szívében keltettek. (Éljenezés.)

Azt hiszem azonban, hogy nem teszek egyebet, mint teljesítem kötelességemet. A függetlenségi párt sem tesz egyebet, mint teljesíti kötelességét. A mi nagynevű diós vezéreink: Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert sem tesznek egyebet, mint teljesítik kötelességüket akkor, amikor a függetlenségi párt kardinális programmpontja mellett híven, becsületesen kitarának és rendíthetetlenül megállanak. (Lelekes éljenezés.) Ezért elismerés talán nem is jár. Megfordítom és azt mondom, hogy ha nem állnánk olyan sziklaszilárdan programmpontunk ezen kardinális programmpontja mellett, akkor érdemelnék meg az országnak a megvetését. (Élénk helyeslés.) Ismétlem tehát, hogy programmpontunk mellett, amelynek megvalósítására most alkalom kínálkozik, ki is fogunk tartani, de ezért elismerésre, az igazat megvallva, nem számítunk.

Arról mi nem tehetünk, hogy ez a kérdés még a koalícióban itt talál bennünket a mostani képviselőházban. Annak idején, amikor a koalíció megalakult, mindenki azt hitte, hogy legfeljebb két évig leszünk együtt. Ha azok, akik a paktumot velünk megcsinálták, sejtették volna, hogy még a bankkérdésre is rá kerül a sor, nem tudom, vajjon nem kötötték-e volna ki azt, hogy ahhoz sem szabad hozzányulni. (Igaz! Ugy van!) De tényleg a paktum alkalmával a bankkérdés nem lett kikapcsolva. A jelen idők itt találtak bennünket a képviselőházban és a viszonyok úgy alakultak, hogy ez a kérdés akkor kerül megoldás elé, mikor a függetlenségi párt általános többségben van a képviselőházban. Nohát kétségtelen, hogy a függetlenségi párt az utolsó lehetőleg helyt fog állani ebben a kérdésben és követni fogjuk Hertzka Tivadart igen tisztelt barátunknak azt a felszólítást, hogy rendíthetetlenül tartunk ki az önálló bank mellett. (Éljenezés és taps.)

Tisztelt barátom az ő érdekes előadásában kimutatta azt, hogy az osztrákoknak mi csoda érdekük van abból, ha Magyarországnak nem lesz önálló bankja. Azt szeretném, ha az igen tisztelt barátom, vagy bárki is kifejtene azt, hogy mi csoda érdekük van azoknak a magyaroknak, akik mondhatnók még sokkal nagyobb erővel küzdenek az önálló nemzeti bank ellen, mint maguk az osztrákok. (Élénk tetszés és helyeslés.) Egy darabig figyelemmel kísértem az osztrák lapoknak és a magyar lapoknak a cikkeiket. Igaz, hogy ellene voltak az osztrák lapok is az önálló nemzeti banknak, de olyan igazán minden nívó alatt álló, olyan elkeseredett, goromba és kicsinylő hangon egyik sem írt, mint itt Magyarországon egyik-másik hírlap írt azok ellen, akik arra biztatják a függetlenségi pártot, hogy tartson ki ezen programmpontja mellett. Igen érdekes volna, ha bárki kutatná azokat az okokat, amelyek a magyar közönségnek és a hírlapoknak egy részét vezetik akkor, amikor olyan elkeseredetten helyezkednek szembe a nemzeti bankkal. (Egy hang: A hatalom!) Más indító okai vannak ennek, de most nem mehetek bele ebbe. Jön még erre alkalom, amikor én is azt fogom mondani: Hulljon le a lepel. (Élénk derültség.)

Igen tisztelt barátaim! Azoknak, akik így szembehelyezkednek a nemzeti bankkal, rendszeren az a szólalmuk, amire tisztelt barátom is hivatkozott érdekes előadásában, hogy t. i. a mostani pénzügyi viszonyok nem alkalmasak arra, hogy önálló nemzeti bankot létesítsünk és hogy az önálló nemzeti bank létesítése közgazdaságilag tönkre tenne bennünket. Figyelemmel kutattam az anteaktákat és azokból látom, hogy most folytatjuk a harmadik ilyen bank tárgyalását. Először 1878-ban, amikor az osztrák-magyar bankot létesítettük, azután az első meghosszabbítás alkalmával 1879-ben és a második

meghosszabbítás alkalmával 1890-ben. És érdekes, hogy az indokolás sztereotip, mindig egy és ugyanaz. Azt mondották és azt mondják, hogy a pénzügyi helyzet olyan, hogy most nem lehet megcsinálni a független nemzeti bankot, mert az katasztrófa elé vezetné közgazdaságunkat. S ez az eszme vezérfonalként vonul végig azon viták során, amelyekben a mi pártunk követelte az önálló nemzeti bank létesítését s az akkori kormánypárt s a közös bankisták ezzel az indokolással ellenették azt. Sajátságos dolog, hogy mindig akkor olyan rosszak a pénzügyi viszonyok Magyarországon, amikor éppen dönteni kell ebben a nagyon fontos kérdésben. (Igaz, ugy van.)

Az osztrákok most is ellenzik az önálló nemzeti bank létesítését. Ellenzik azért, mert tudják, hogy ez az első lépés a közgazdasági függetlenség felé. De ezt kellene tudnia a magyar közönség azon részének is, amely ellenzi a bank megvalósítását és szinte arra a meggyőződésre kell, hogy jöjjön az ember, hogy ezek az urak tudva vagy nem tudva, de azzal, hogy ellenzik a nemzeti bank létesítését, sirját ássák az ország közgazdasági szabadságának. Ezért bir nagy fontossággal, hogy az első lépésnél feszítsük meg itt minden erőnket, hogy létesíthessük az önálló bankot és ezzel függetleníthessük közgazdaságunkat. Emelem poharamat Magyarországi közgazdasági szabadságára és függetlenségére.

Justh Gyula beszédét hosszantartó lelkes éljenezéssel és tapsal fogadták, melynek lecsillapulta után Eigner Adolf a megjelent országgyűlési képviselőket üdvözölte és biztosította őket arról, hogy az önálló bank mellett való küzdelmükben lelkesen támogatni fogja őket. Réder Dezső joghallgató az országos ifjusági függetlenségi és 48-as párt elnöke üdvözölte ezután Holló Lajost, aki Hertzka Tivadart köszöntötte fel. Ezután még számos felköszöntő hangozott el.

Előfizetési felhívás.

Negyvennegyedik évfolyamát futja meg az „Egyetértés“, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelen programja és a jövő irányelve. Ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiségünk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hirszolgálatát elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetései révén a legelőkelőbb s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként, melyben megtalálják a hét érdekességeit.

Az „Egyetértés“ előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 „ — „
Félévre	14 „ — „
Egész évre	28 „ — „

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A hatalmak közbelépése.

— Szerbia leszerel. —

Ma történt meg a hatalmak intervencziója Belgrádban. Az interveniáló hatalmak Belgrádban akreditált követői megjelentek a szerb külügyminisztériumban és kormányaik megbízásából közölték Milovanovics külügyminiszterrel, hogy a berlini szerződést aláírt hatalmak elismerik Bosznia és Hercegovina annexiójának tényét. Figyelmeztették ezenkívül Szerbiát, hogy a monarchia követeléseit teljesítse, mert a nagyhatalmak támogatására nem számíthat, abban az esetben, ha makacs vonakodásával arra kényszerítene Ausztria-Magyarországot, hogy fegyverrel szerezzen érvényt akaratainak.

A szerb válasz, mint diplomáciai forrásból jelentik, teljesen kielégítő lesz, erre enged következtetni Milovanovics külügyminiszternek egy nyilatkozata is, melyben Szerbia teljes meghátrálását jelzi. Ezzel a szerb kérdés egyelőre elintézetnek látszik. Más kérdés azonban, hogy a közel jövő nem fog-e ismét meglepetést hozni Szerbia részéről. A belpolitikai helyzet ugyanis nem a legbiztatóbb Szerbiában. A Karagyorgyevics-dinasztiát komoly veszély fenyegeti, bármint is tagadják a szerb hivatalos körök. Szerbiában ugyanis már az Obrenovicsok kiirtása után egy áramlat indult meg, mely Szerbia tekintélyének emelése céljából, külföldi hercegeket szeretett volna a szerb trónra ültetni. Ez az áramlat ma erősebb Belgrádban, mint bármikor. Komoly hírek érkeznek arról, hogy Péter király uralkodásának napjai meg vannak számlálva. Állítólag Péter király már foglalkozik a lemondás eshetőségével és csak az az óhaja, hogy legalább családjának mentse meg a trónt azzal, hogy lemond Sándor herceg javára. Ily körülmények között valószínű, hogy Szerbia legközelebb ismét komoly események színhelye lesz.

Mai hireink a következők:

A nagyhatalmak intervencziója.

Ma délelőtt tíz órakor a belgrádi török követ megjelent Novakovics miniszterelnöknél és közölte vele, hogy Törökország az annexió kérdésében a nagyhatalmak álláspontján áll. Ugyanabban az időben Németország, Franciaország, Oroszország és Olaszország követői megjelentek az angol követségen, ahol értekezletet tartottak. Délelőtt tizenegy órakor a nagyhatalmak követői a külügyminisztériumba hajtottak, ahol az angol követ, körülvéve a nagyhatalmak képviselőitől, Milovanovics külügyminiszternek aide memoiret nyújtott át a Szerbia részéről Ausztria-Magyarországnak teendő nyilatkozat ügyében. Husz percznyi tartózkodás után Német-, Francia- és Olaszország követői elhagyták a minisztériumot. Az angol és az orosz követ még félórát Milovanovics külügyminiszterrel maradtak. Az orosz követ utolsónak hagyta el az épületet. A minisztérium előtt fiatal emberek és diákok csoportja képződött, akiknek kíváncsiságát a minisztérium előtt fölállított kinematográf-készü-

lék költötte föl. Az egyes követekkel szemben a tömeg teljes indifferens viseletet tanúsított. A mai diplomáciai eljárás alkalmával a nagyhatalmak képviselői valamennyien kijelentették, hogy ez az utolsó lépés és vonakodás esetén Szerbiát sorsának engedik át. Ma este összeült a minisztertanács a király elnöklése alatt, hogy megvitassa a bécsi külügyi kormányhoz intézendő választ. Feltétlenül bizonyos, hogy Szerbia teljesíteni fogja a nagyhatalmak feltételeit.

Izvolszki bukása.

Pétervári jelentések szerint Izvolszki a viszonyok áldozata lett. A külügyminiszter határozottan ellene volt azoknak az ígéreteknek, amelyeket a csár annakidejében a szerb trónörökösnek tett. Izvolszki utódja valószínűleg Engeliser herceg, a csár kedveltje lesz. Izvolszki állítólag azért adta be lemondását, mert a csár a legutóbbi kihallgatáson rosszalását fejezte ki neki s azt mondta, hogy politikájával nagyon ártott Oroszország tekintélyének Európa előtt. Irányadó pétervári körök nem hiszik el Izvolszki lemondásának híreit. Ez a hír Pétervárott forgalomban van ugyan, de hivatalosan még nem erősítették meg.

A szerb válasz.

Belgrádi jelentések szerint kétségtelen, hogy a kormány a legutolsó jegyzék kiegészítéseképpen a nagyhatalmak kollektív jegyzékére olyan választ fog adni, amely minden tekintetben kielégítő lesz. Németország csak tegnap határozta el, hogy csatlakozik a hatalmak diplomáciai eljárásához.

Szerbia követelése.

A belgrádi lapok közlik, hogy Szerbia követelése a következők lesznek:

1. Szabad áruszállítás zárt vagonokban Bosznián át a tengerig. 2. Biztosítása a Duna-Adria vasút kiépítésének. 3. Szerbia semlegesessé nyilvánítása Srájer mintájára.

Montenegrót is megintik.

A Lokalanzeigernek jelentik Czettinjéből, hogy ott a kormányra és a lakosságra bombaként hatott a szerb trónörökös lemondásának és a szerb kormány meghátrálásának híre. Eddigelő a hatalmak nem gyakoroltak befolyást Montenegróra, de kétségtelen, hogy már a legközelebbi napokban a belgrádi demarschéhoz hasonlóan a diplomáciai képviselők a montenegrói kormánytól is kötelező nyilatkozatot fognak követelni. A szerb kormányhoz közel álló körökben panaszkodnak, hogy Montenegró részéről veszedelmes intrikák folynak. Olyan képviselők, akiknek összeköttetésük van Czettinjével, Nikita fejedelm környezetéből leveleket kaptak, melyek a legsúlyosabb gyanúsításokkal és vádakkal a Karagyorgyevics-dinasztiával szemben. „A Fekete-hegyek közül jönni fog a segítség” — ez a kifejezés gyakran előfordul ezekben a levelekben, utalással a montenegrói fejedelmi háznak a szerb trónra való aspirációira.

A monarchia és a szerb forrongás.

Bécsi diplomáciai körökben a legéberebb figyelemmel kísérik Szerbia belső viszonyainak továbbfejlődését. Az ország kétségtelenül nagy mértékben forrong és a dinasztiával való elégedetlenség növekedésben van. Szerbiában a dolgok fejlődése szempontjából nagy fontossággal bír, hogy a bandák leszerelése nyugod-

tan fog-e végbemenni, vagy pedig ezek a veszedelmes elemek, amelyek a kiűzöbön álló leszerelés által kenyerüket veszítik el, az országban uralkodó forrongást arra fogják fölhasználni, hogy zavarokat támasztsanak. A dinasztia válsága még nincs kizárva és ez a lehetőség arra kényszeríti a külügyminisztériumot, hogy a szerbiai eseményeket a legfeszültebb figyelemmel kísérje. De még ha a bandák leszerelése nyugodtan is menne végbe, még akkor is sok gondja lenne a monarchia diplomáciájának. Kétségtelen, hogy azoknak a hatalmaknak, amelyek most kénytelenek voltak meghátrálni, érdekükben áll, hogy a tárgyalások Ausztria-Magyarország és Szerbia között ne nagyon gyorsan és simán folyjanak le. A békét kívánják, de a bécsi informált körök véleménye szerint azt biztosítani is kell és így az osztrák-magyar diplomácia nem térhet nyugodtan pihenőre mindaddig, míg ezt is nem sikerült elérnie.

Milovanovics a demarcheról.

Közvetlenül a demarche után Milovanovics a „N. Fr. Pr.” levelezőjét fogadta, aki előtt a következőleg nyilatkozott:

— A demarche megtörtént. Nem mondhatjuk, hogy a dolog kimenetelével meg vagyunk elégedve, de legalább nem hűtötték le még jobban a várakozásainkat. A hatalmak együttes jegyzékére adandó válaszról a minisztertanács még lehetőleg ma este fog dönteni. Kollégáim döntésének a megelőzését jelentené, ha többet mondanék, mint hogy sejttem, hogy Szerbia jóváhagyólag fog válaszolni.

A Karagyorgyevics-dinasztiá válsága.

Belgrádból jelentik, hogy a hivatalos csáfolatokkal szemben is egészen bizonyosnak látszik, hogy a kormány Péter királytól a Karagyorgyevics-dinasztiá lemondásáról tárgyal, jóllehet ebben a pillanatban lehetetlen a király lemondása. A lapok azt írják, hogy most már szó sem lehet arról, hogy Szerbia a tengerhez vivő utat nyerjen s ezért föllevenítik a Szerbia és Bulgária között való perszonál-unió eszméjét olyképpen, hogy Ferdinánd király egyúttal a szerb trónra is lépne.

Múlt éjjel a konak kertjének ajtajára plakátot ragasztottak ezzel a felirattal: *Halál az árulóknak!* Katonák eltávolították a plakátot. A „Zvonó” azt írja, hogy a király biztosságára nagyszabású óvintézkedéseket tettek. A király nagyon ideges és levert. Tizenöt szerb város a kormányhoz intézett felszólalásában azt a kívánságát fejezi ki, hogy a kormány haladéktalanul tegye meg a szükséges intézkedéseket a nagy szkupstina összehívására, minthogy a mostani szkupstinának nincs joga ahoz, hogy a trónörökösről határozzon. A király hallani sem akart a nagy szkupstináról, mert ez volt az, amely 1858-ban atyját a tróntól megfosztotta és a Karagyorgyevics-dinasztiát az országból elkergette. A király inkább inkább akar lemondani a trónról, hogy így legalább dinasztiájának mentse meg a királyságot. A tegnapi miniszteri tanácsban nagyon éles konfliktus volt Ribarác, Milovanovics és Pasics miniszterek között. Arról volt ugyanis szó, hogy Ribarác a nagy szkupstina összehívását indítványozta, ami szerinte feltétlenül szükséges, ha csak az ország nem akarja magát kitenni a veszedelmeknek, hogy György herceg, meggyőződve a dolog, lemondását valamikor visszatartja. Pasics és Milovanovics élénken kikelték ez ellen az indítvány ellen, amely kisebbségben maradt. Erre Ribarác bejelentette lemondását, mert ugymond, mint igazságügyminiszter, nem tűrhet el semmiféle alkotmányértést.

Londoni illetékes körökben a Karagyorgyevics dinasztia helyzetét tarthatatlannak mondják s biztosra veszik, hogy nemsokára be fog következni bukása. Angolország nem hajlandó a szerb dinasztiának támogatást nyújtani még az európai béke és egyensúly kedvéért sem, de másrésztől sem számíthat segítségre a Karagyorgyevics-ház. Szerbia törökelleni nevezetességű események előtt áll.

A megegyezés és a hármasszövetség.

Olasz körökben mély benyomást tett a módja annak, ahogyan a balkáni válságot elintézték. Egy olasz politikus a következőket mondta:

— Az entente erkölcsileg halott. A hármasszövetséget hosszú időre újból megerősítették.

A boszniai katonák szabadságolása.

Bécsből a következőket táviratozzák a Bud. Tud.-nak: A diplomácia ezidő szerint a kibontakozás végrehajtásával foglalkozdik. Mihelyt e munkájával végeztet, ami előreláthatólag e hét folyamán megtörténik, intézkedni fognak, hogy Boszniából és Hercegovinából a rendszer létszámon felüli csapatokat vonják vissza. Egyidejűleg a fegyvergyakorlatra behívott tartalékosok és póttartalékosok családjaiknak kártalanítására nézve is intézkedni fognak. E családokat idejekorán tájékoztatni fogják arról, miként érvényesíthetik igényeiket. Az erre vonatkozó tárgyalások már folyamatban vannak.

Pasicsot vádolják.

Két nacionalista képviselő értesítette Pasicsot, hogy a kezek között levő bizonyítékok alapján a szkupstina legközelebbi ülésén interpellálni fognak az ő bolgárbarát eszszövéséért miatt és a haladóparti képviselők támogatják akciójukat. Azzal vádolják Pasicsot, hogy a perszonál uniót akarta létrehozni Bulgáriával, természetesen a Karagyorgyevics-dinasztiának előzetesen a tróntól való megfosztása után.

A szandzsák védelme.

A porta az ismételt tette ama kijelentések ellenére is, melyek Szerbia részéről a novibazári szandzsák ellen semminemű támadás nincs készülében, folytatja a megnevezett terület védelmére egy idővel észlelt megkezdett intézkedéseit. Az uszkubi katonai kerület 12 redif-zászlóalja, amelyek állandó készenlétre parancsot kaptak, első jelle nyomban zászlóik alá sietnek. A fegyveres haderőnek esetleges háboru alkalmával való támogatására a muzulmán albánokon kívül 40,000 katolikus albán is hajlandóan nyilatkozott. A szandzsákban is fontos katonai rendszabályokat fogantositottak esetleges betörés visszaverésére. Mind e körülményekre való tekintettel hivatalos körökben teljesen nyugodtak afelől, hogy Szerbia esetleges előnyomulása a szandzsák egy részének elfoglalása céljából teljesen sikertelen maradna.

A szerb tartalékosok szabadságolása.

A tartalékosokat ma kezdték szabadságotolni. A lakosság és a közvélemény a konfliktusnak ezt az utolsó fázisát közömbösen nézi. A lapok a fordulatot Achrenthal nagy sikerének s egyben Szerbia vereségének, de egyúttal Oroszország győzelmének mondják. Szerbia veresége azonban nem teljes és nem végleges, mert nem tekintheti az Ausztria-Magyarországgal támadt konfliktust és az annexió ügyét véglegesen megoldottnak.

Az országos honvédelmi bizottság tegnap táviratilag utasította a bandavezéreket a Drina mentén, hogy térjenek vissza Belgrádba. A nacionalista liga politikai pártja fog átalakulni s egyben folytatni fogja a pénzügyi reformot, hogy folytathassa a nagyszerb propagandát. A szerb irredenta agitációja főleg Belgrádra és az anektált tartományok területére fog kiterjedni. A liga elnöke az új párt programja alapján képviselőjelöltnek fog föllépni.

A szerb szocialisták György ellen.

A szerb szocialdemokrata párt központi választmányának tegnapi ülésén Kazlerovics képviselő szövegét Kolakovics megöletésének ügyét s elmondta, hogy mielőtt a Svono hírt adott az esetről, a király azonnal hívatta a rendőrfőnököt s megkérdezte, hogy mi igaz a dologból. A rendőrfőnök természetesen bevallotta, hogy az eset úgy történt, amint a Svono megírta és Kolakovics halálát György trónörökösöt vádolta. A király ezután felszólította

a belügyminisztert, hogy tisztázza az ügyet, ne hogy a trónörökösön maradjon a vád, de a belügyminiszter erre nem vállalkozott. Így aztán a király Pasics segítségét vette igénybe, aki megígérte, hogy tisztára mossa a trónörökösöt, de csak azzal a feltétellel, ha lemond a trónörökléséről. Persze, két neves orvost rábírt, hogy állítson ki megfelelő bizonyítványt Kolakovics haláláról. A gyűlésen ezt a leleplezést nagy felháborodással fogadták és a választmány azt a határozatot hozta, hogy ha a királyi vérből származó gyilkos nem veszi el törvényes büntetését, eljön az idő, amikor meg fogják lincselni.

A szerb kereskedelmi szerződés.

Félhivatalos kommuniké közli, hogy gróf Forgách osztrák-magyar követ tegnap az osztrák-magyar monarchia kormányának nevében a legtöbb kedvezmény elvén alapuló kereskedelem-politikai modus vivendit hozott javaslatba, amely azonban Szerbiának semmiféle hasznot nem nyújt. Tekintettel arra, hogy az idő igen rövid, új tárgyalásnak teljesen új alapon való megindítására, valószínű, hogy április 1-én Ausztria-Magyarország és Szerbia között a szerződés nélkül való állapot fog beállni.

Szerb panamisták.

Kiderült, hogy Szerbia különböző vidékein az utóbbi napokban a háboru mellett rendezett tüntetések egy kereskedelmi társaságtól indultak ki, amely vidéki kereskedőkből alakult, hogy háboru esetén megszerezze a hadsereg élelmezésének szállítást. Ez a társaság megrémült, mikor a háborus kedv esőkkeni kezdett, féltette nyereségét s tüntetéseket rendezett a háboru mellett.

Legujabb híreink.

Belgrád, márczius 30.

Belgrádból jelentik: A minisztertanács ma délután tartott ülésén elhatározta, hogy a nagyhatalmak követelményeinek teljes mértékben eleget tesz. E határozatról értesítették a bécsi szerb követet. A kormány holnap tesz jelentést a szkupstinának a nagyhatalmak lépéséről. Ezután a bécsi szerb követ utasítást fog nyerni arról, hogy a nagyhatalmak által ajánlott szerb kijelentést adja át az osztrák-magyar külügyminisztériumnak.

KÜLFÖLD.

Megegyezésünk Törökországgal. A megegyezésről szóló jegyzőkönyv parlamenti tárgyalását a kormány ismét elhalasztotta. A kamara holnap fogja a tárgyalás napját meghatározni s valószínűleg szombatra, vagy vasárnapra tűzi ezt ki. A viták lesz, hogy az albán és szerb ellenzéki képviselők hosszúnak ígérkező beszédeit megrövidítsék. A kormány azt akarja, hogy az ellenzéki képviselők jelöljenek ki a vitában egy vezérszónokot.

Német birodalmi gyűlés. A birodalmi gyűlés mai ülésén a szövetségstanácsi asztalnál helyet foglaltak: Schön, Bethmann-Hollweg, Dernburg és Sidow államtitkár, valamint Löbel államtitkár. Az udvari páholyban dr. Ágost Vilmos herceg jelent meg. A Ház és a karzatok meglehetősen látogatottak. Gróf Stohberg elnök 11 óra 15 perczkor nyitotta meg az ülést. A Ház folytatja a birodalmi kancellár és a kancellári hivatal költségvetésének második olvasását és a belpolitikai helyzetet vitatja meg.

Bassermann (nemzeti liberális) kijelenti, hogy a belügyi helyzet a birodalmi pénzügyi reform jegyében áll. (Igen helyes!) Németországban az összes pártok és az összes néposztályok megegyeznek a birodalmi pénzügyek szanálásának szükségességében és sürgősségében. Szónok azon óhajt, ad kifejezést, hogy a Bismarck-politika legfényesebb korszakára emlékeztető külpolitikai győzelmet a belpolitikai siker is kövesse és hogy a birodalmi kancellárnak sikerüljön az általa teremtett többséggel megalkotni a pénzügyi reform művét.

Scheer dr. (centrumpárti) javaslatára Bethmann-Hollweg államtitkár kifejti, hogy a szövetséges kormányok törekvése odairányul, hogy El-

zász-Lotharingia lakosságát az egész birodalom feladatainak teljesítésében való közreműködésre bírják.

Wiemer (szabadelvű néppárti) pártja a birodalmi pénzügyi reform mielőbbi megvalósulását óhajtja. A blok révén különböző sikereket lehetett elérni. Mindig a nemzet javát és nem személyes előnyöket kerestünk. Nem kérjük, megmarad-e Bülow herceg helyén avagy távozik-e, vajjon békét köt-e a blokkal, hanem ragaszkodunk azon vezérelvünkhöz, hogy Németország nemzeti egységét erősíteni kell.

Richthofen báró (konzervatív) kifejti, hogy ma nem szabad egyenetlenséget szítani a pártok között. Wiemer képviselő a blok érdekében is szólott és vádat emelt egyes pártok ellen.

Dávid dr. (szocialdemokrata) szerint a pénzügyi bajok főorvossága az volna, ha mindenütt takarékoskodik tartanának szem előtt és nemcsak a hadseregnél és a tengerészetnél, amely egyébként az egész bajnak az oka. A felszerelésekben való versengést ne folytassák oly vidáman, akármennyire is hajtogatják, hogy ez a béke biztosítása érdekében történik. A tömegfogyasztást 400 millióval akarják megadóztatni, a luxusadót ellenben egyes kereseti ágak egyoldalú megadóztatása miatt elutasítja. Mi is meg akarjuk őrizni a békét, de szuronyok segítségével nélkül. A blok egyszer mégis csak felbomlik a szocialdemokrácia elleni támadások folyamán.

Bülow herceg birodalmi kancellár kifejti, hogy az előtte szóló fejtegetésével nem szűkséges, hogy igazolja császára és uralkodójával szemben tanúsított magaviselését, mert e tekintetben csakis uralkodója és lelkiismerete lehet a bíró. Előtte szóló a Stuartok álláspontjára helyezkedik, de azok hajótörést szenvedtek. A német nép joga felette áll a normális jognak. Hannover Poroszországnak jutott egy háboru után, Poroszország pedig bajban van, amíg Hannover nem ismeri el feltétlenül a mai birtokállapotot. A szövetséges fejedelmek kölcsönösen garantálják egymásnak birtokállapotukat. Dávid képviselő a novemberi eseményeket idézte. Erre csak azt válaszolhatom: Támadjanak engem amennyire akarnak, de a császárt hagyják ki a játékából. A császár teljes bizalmat tanúsított a német nép iránt és megbízta, hogy nem kicsinyes gondolkodású. Most tehát hagyják békén. Az ily irányú fejtegetésekből éppen elég volt. Megmaradok súlyos állásomon, amíg császárnak bizalmának örvendő és amíg eljárásom összhangban áll lelkiismeretemmel.

A hatalomért folytatott küzdelemlől nem lehet szó. A kamarilláról szóló dolog mese. (Derültség.) Aki oly hosszú idő óta miniszter, mint én, annak sok az ellensége. Nem lehet mindenik ember szája ize szerint cselekedni. Minél hosszabb ideig van ember hivatalban, annál inkább hangoztatja a kar a boszu szükségét. A szocialisták ellen irányuló új törvényt nem jelentettem be, sőt mindenütt hangoztattam, hogy a fennálló törvények elégségesek. David ur tagadta, hogy az angol királyi pár bevonulásakor tüntető szocialisták az ő pártjához tartoznának. Hát akkor melyik pártéhoz tartoznak azok? Agráriusok nem voltak. Azt mondják, hogy a földbirtokadó ügyében megbuktam. Ez nem áll. Teoretikailag természetesen nem lehetetlen, hogy az egész pénzügyi reform indirekt adókra alapítottassék, de az ily politika igazságát illetően különbözőek lehetnek a vélemények. Ennekem ezen ut gyakorlatilag lehetetlennek látszik. Az ország nem értené meg és ezen ut a szocialdemokraták agitációjára igen sok anyagot szolgáltatna. A szövetséges kormányok ezért ragaszkodnak ahhoz, hogy az új adók nagy részét igazságosan fel kell emelni. Csakis az örökségi adó marad e célra vissza a szövetséges kormányok nézete szerint. Dávid képviselő már hallotta a blok végső óhajtását. Hausmann képviselő pedig, akinek éles hangját igen sajnálom, egyenesen hallottanak mondotta. Pedig igen egészséges a blok az a felfogása, hogy a liberális és konzervatív ellentéteket enyhíteni kell és illyképpen a parlagon heverő erőket értékesíteni. Ezen eszme gyökeret vert a nép körében és jogosultsága ma is fennáll.

Remélem, hogy a blok még a jelenlétük közül számot fog tudni. A szövetséges kormányok a t. Háztól szilárd, kétségtelen és végleges döntést várnak a pénzügyi reform kérdésében, még pedig a jelen ülészek folyamán.

Bülow herceg folytatva kifejti, hogy a Lasztagatás vádjá az összes pártokat éri. Az előtérbe a legmagasabb szempontokat kell helyezni. A képviselők ne befolyásoltassák magukat a mandátum elvesztés veszélyétől. Egyes kereseti csoportok önző érdekeinek is háttérbe kell szorulniuk. A háznak be kell bizonyítania az ország és a külföld előtt, hogy képes e feladat megoldására. A birodalmi kancellár után Oldenburg konzervatív azzal vádolja a szabadelvéket, hogy eddig az összes javaslatba hozott adókat visszautasították. Mommzen szabadelvé egyesülései annak szükségét hangoztatja, hogy a mezőgazdaságot is meg kell terhelni a pénzügyi reform keresztülvitelénél. Emmel szociáldemokrata szerint aránytalanság 100 millió egyenes adót és 400 millió fogyasztási adót behajtani. A birodalmi kancellár költségvetését ezután megszavazzák. A leközelebbi ülés holnap.

Török-francia konfliktus. Nagy föltűnést kelt egy diplomáciai incidens, amelynek esetleg nagyon kellemetlen következményei lehetnek. A Serbesi című újság indiszkrétívó következtében az *Egység* és *Haladás* bizottsága egy titkos rendeletéhek jutott birtokába, amely *Kiámil* basu bukásának okául a többi közt a *Heraklea* bánya dolgát is fölemlíti. A bizottság ebben a körlevélben, amelyet a Serbesi egész terjedelmében közzétett, azt mondja, hogy *Constant* francia nagykövet e bánya ügyeinek rendezésénél *anuyagilag* érdekelt volt. *Constant* tegnap fölkereste a nagyvezért, s tiltakozott a körlevél tartalma ellen. Annál a körülménynél fogva, hogy több aktív török miniszter a bizottságnak tagja, a nagykövet azt követelte, hogy a török kormány negyvennyolc óra lefolyása alatt dezavualja a körlevél tartalmát, mert különben kormányja komoly lépéseket fog tenni.

A bolgár-török egyezés. Liapesevvel együtt Dobrovics titkos kabinetfőnök is Konstantinápolyba utazott, állítólag, hogy anyját fölkeresse. Politikai körök azon a véleményen vannak, hogy Dobrovics valószínűleg érintkezni fog a jildizkörükel Bulgária gyors elismerése dolgában. Egyes körökben az a hír jár, hogy Ferdinánd királynak esetleges konstantinápolyi látogatása is szóba fog kerülni.

Kormányválság Portugáliában. A portugál kamarában az ülés megnyitására az ellenzék otástruálni kezdett, nagyobb lármá volt és a padokat verte. Az ülést ennek következtében berekesztették. A minisztertanács összeülése és tanácskozása után a miniszterelnök a királyhoz ment, hogy a parlamenti helyzetről informálja. Igen megbízható hír szerint új kabinetet fognak alakítani, amely a jelenlegi kamarával fog kormányozni.

Uj regényünk.

Holnapi számunkban szenzációs és szokatlannul megkapó erővel, valamint művészi eredetiséggel megírt új orosz regény közlését kezdjük. E regény eleven előadásával érdekesnél-érdekesebb képét tárja elénk a mai forradalmi Oroszországnak. Azok az izzó, elfojtott szenvedélyek, amelyek a társadalmi rend mögött gyötrik, kétkedővé és lázadóvá teszik a lelkeket, — nagyszabású körkép keretében bemutatkoznak ki ebben az új regényünkben.

Sötét napló

a czime ennek a nagy hírre kapott új orosz regénynek, amely a *Szanin* hazájából, az orosz forradalom forgatagából állítja elénk alakjait. Irodalmi értékben messze túlhaladja a *Szanin* szépirodalmi becsét s épp azáltal, hogy tartózkodik ennek tulajdonságaitól, bárkire bízható, mindamellert rendkívül érdekes olvasmányává válik.

Sötét napló

keretében így olvasóink az új orosz irodalom egyik szenzációját kapják, mely bizonyára meg fogja nyerni tetszésüket.

Bizalom az angol kormányok.

— Grey a német viszonyról. —

Budapest, márczius 30.

Ma tárgyalta az angol alsóház azt a javaslatot, amely arról szól, hogy a flottaépítés elégtelensége miatt szavazzanak a kormányok bizalmatlanságot. Az eredmény az volt, hogy a bizalmatlansági szavazatot 353 szavazattal 135 ellen elvetették. A ház zsufolva volt. Sok diplomata is megjelent és mindenki érdeklődéssel hallgatta azokat a fejtegetéseket, amelyeket Grey államtitkár tett az angol-német viszonyról. A beszéd hangja szokatlannul mérsékelt és higgadt volt, minden élesebb kifejezéstől óvatosan tartózkodott, de kétségtelen bizonyítékot adta, hogy Németország és Anglia között változatlanul fennállanak az eddigi ellentétek. Angolország még most is ragaszkodik a flottaszaporítás korlátozásának eszméjéhez, amelyet a német birodalom visszautasított és az angol vezetőkörök most is vallják, hogy a német birodalom flottaszaporítása nagy veszélyt jelent Angolországra nézve. Miután Lee megokolta a bizalmatlansági javaslatot, Grey államtitkár állott fel szólásra és ezt mondta:

Sajnálja, hogy az ellenzék ily korai időpontban nyújtotta be a rosszaló indítványt és nem várt a nemzeti biztossággal jobban összeegyeztethető időpontig. Ha a program meg lesz valósítva, Németországnak 33 Dradnoughtból alkotott flottája lesz. Ez a flotta a leghatalmasabb lesz, amely valaha létezett. Ez kényszerít bennünket, hogy egész flottánkat újra kiépítsük, természetesen tekintetbe véve jelenlegi Dradnoughtjainkat is. Ez a helyzet a maga valóságában. Csak azt nem tudjuk, hogy mily idő alatt kell ennek majd megtörténnie. Ez az a pont, amelyben bizonytalanság van. Elismerem, hogy arra nézve nem lehet vitakozni, hogy az előkészítendő német flotta ellenében új flottát kell majd építenünk, amely hatalmasabb, mint eddigi flottánk. Tudjuk, hogy előbb-utóbb mi lesz a teendőnk. De nem ismerjük a tényleges időpontot. Az első, amiről gondoskodnunk kell, hogy késsé tegyük magunkat az építésre. Miután Grey államtitkár erről a pontról és az admirális által teendő intézkedésekről hosszasan nyilatkozott, így folytatta beszédét: Miután e vita folyamán annyi szó esett Németországról és a német hajóépítésekről, rövid áttekintést kívánék nyújtani Németországhoz való diplomáciai viszonyunkról. Az algezirászi konferencia elhatározása és lefolyása működésünk első idejére esett. Ebben az időben köztünk és Németország között mindenki előtt ismeretes diplomáciai bonyodalmak miatt diplomáciai feszültség uralkodott. A konferencia befejezése után azonban csak oly kérdésekről kellett tárgyalnunk, amelyek bennünket közvetlenül érintettek és a diplomáciai viszony állandóan sima volt. Már maga ez a dolog, hogy a viszony állandóan sima volt, azt jelenti, hogy az idők folyamán javult. Ekkor következett anémet császár londoni látogatása. E látogatás minden tekintetben kielégítő és jó fogadtatásra talált. (Helyeslés.) Ami a diplomáciai viszonyt illeti, a jelen kormány hivatalba lépése óta nyugodt haladás tapasztalható királyunk berlini látogatásáig. Amíg főállott a lehetőség, hogy a marokkói válsággal, amely Algezirászból látható volt, újból éket fog verni közzénk, bizonyos csüggedt sejtélemmel gondoltunk arra, hogy a pillanatnyi javulást ismét háttérbe szoríthatja az esetleg akut formában föllépő marokkói kérdés. Ez az aggodalom a Marokkóra vonatkozó francia-német egyezmény létrejöttével megszűnt.

Ami Németországhoz való jövő diplomáciai viszonyunkat illeti, széles területet látok mindkétünk számára, ahol békében és barátságban folytathatjuk utunkat. (Helyeslés.) Két homályos dolog idézhet elő konfliktust. Az egyik az a törekvésünk lehetne, hogy Németországot izoláljuk. (Helyeslés.) Németország erejéhez és helyzetéhez hasonló egyetlen állam sem tűrné a szomszéd hatalmak őt izoláló politikáját. Megjegyezni kívánom, hogy a legutóbbi események között egyik sem volt alaptalanabb és hatását tekintve, veszedelmesebb, mint az az állítás, hogy egyes véleménykülönbség, amely a közeli Ko-

ltre nézve köztünk és Ausztria-Magyarország között főállott, arra a dologra való tekintettel támadt, hogy Németország Ausztria és Magyarország barátja. A magunk részéről mindenkor gondosan kerültünk mindent, ami közvetlenül vagy közvetve e két hatalom számára nehézséget vagy bajt okozhatott volna. Még egy más forrása is lehetne a konfliktusnak, ami bizonyára Anglia teljes izolálását is létre kívánna hozni, ha tudniillik egy kontinentális nagyhatalom kísérletet tenne, hogy uralkodjék és a kontinensen a politikát irányítsa. A két szélsőség — izoláltság és uralkodás — között azonban széles terület van, amelyen két nép egymással barátságos viszonyban élhet. Éppen, mert nincs okunk tartani Németország jól megfontolt izoláló politikájától, nem látom okát annak, miért volna Németország érdekében, hogy Anglia izolálásának jól megfontolt politikáját kövesse.

Nem történt továbbá semmiféle közlés a hajó-típusról. Gyakorlatilag azonban a lehető építkezések ismeretesekek. Méltóztassanak azonban megfontolni az én nyilatkozatomat és Tirpitz tengerészeti államtitkár nyilatkozatát a birodalmi gyűlésen az 1909/10. pénzügyi év négy hajójának megépítése három évre van tervezve és 1912. előtt nem lesz kész. Két ily hajó számára a múlt ősszel a megrendeléseket előre eligérték. Legalább három évre lesz szükség, amíg e hajó a próbatukat megteheti. Grey aztán kifejti, hogy az előbbieket elkészítése három évet venne igénybe. A német flottatörvény megengedi, hogy e hajók építése megkönnyítése érdekében minden évben nagy összegeket használjanak fel. Ha az építés három évig tart, az összeg oly nagy, hogy az új hajók felszerelésének nagymértékben való megjavítását engedni meg a már vízrebocsátott hajókéval szemben. De tekintetbe kell venni, hogy az új hajók különböző típusúak lehetnek. Épp ezért szükség merült fel arra nézve, hogy más típusu hajókat is kell építenünk. (Helyeslés.) Ha pl. 20 Neprun-típusú Dreadnought hajónk volna a német 13 hajóval szemben, amelyek azonban új alakjukkal és egyéb előtűnk ismeretlen sajátságaikkal ellensúlyoznák hajóink számának túlsúlyát, ugy könnyelen volnánk néhány újabb sajátással bíró hajót építtetni, hogy a német hajók ezen kiválóságát ellensúlyozhassuk. Ez okból nyitott szemmel kell felhasználnunk a flotta-programmunkban kitűzött időt.

Utalt arra, hogy a német nyilatkozat nem tartalmaz kijelentést a páncéltoronyok rendelése tekintetében. Angolország a német kijelentést teljes jóhiszeműséggel fogadja, de az 1913. és 1914. évi programról nem esik szó. Ha 1912. év végén a 13 német hajó elkészül, akkor, amint én értelmezem a programot, 10 újabb hajó lesz épülőben. Feltevé, hogy egy-két év múlva a politikai látóker megváltozik, akkor valószínűleg megváltoznak Németországnak a hajók építésének gyorsítására vonatkozó nézetei is. Bár a 13 hajó 1912. év vége előtt nem készülhet el, mégis az akkor épülőben lévő tíz csatahajó igen gyors időközben, 1913. és 1914. években készülne el. Ha mi 1909. év második felében 4 Dreadnought hajót rendelnénk és a jövő évben is felhasználnók erőinket, 1913. év áprilisában tíz újabb hajó, összesen tehát 26-hajó felett rendelkezünk. Ha e négy hajót nem vesszük úgy, mint jövő évi programunk korlátozását és azokat gyorsan építtetnők, ezáltal előnybe jutnánk és teljesen uralkodnánk a helyzet felett s ezáltal kétségtelenül megtakaríthatnók a jövő év hajóit. Erőinket teljes mértékben kell felhasználni.

Az admirális helyesen ítélte meg a szükségletet. Kár, hogy a felszerelések mennyisége ennyire megnövekedett. Ha a kiadások továbbra is megtartják eddigi arányukat, a jövőben előbb-utóbb aláásnak a civilizációt. *Egymaga egy ország sem mentheti meg Európát. Ha a hatalmak közt csak mi magunk adnók fel a versenyt és meglegednénk inferiorisabb állással, ezáltal semmi jót nem végzenék. Az európai nemzetek között semmi súlytal sem bírnánk és boldogok lehetnénk, ha meghagynak szabadságunkban és nem tesznek valamely más állam ujonczási területévé. Készen kell állanunk, hogy nemzeti fennállásunkat oly feltételek alatt biztosítsuk és védjük, aminők éppen szük-*

ségesek. A rosszalási indítványt végül 353 szavazattal 135 ellenében elvetik.

A vita végén *Balfour* szenvedélyes hangú beszédében fentartja az ellenzék álláspontjának helyességéről történt nyilatkozatokat.

Roosevelt mint vadász.

Az Egyesült-Államok volt elnöke e hó 23-án indult a trópusok Afrikába vadászni. Ez az esemény nem tartozik a rendes koczavadások vállalkozásaihoz, mert Roosevelt vadász-szenvedélyéből sokféle haszon háramlik. Nemesak az által, hogy vadászelményeit könyvekben örökíti meg, hanem mert ő — bármilyen ellenmondásnak lássék is — lelkes propagálója a vadállomány oltalmának és ebben az irányban még vadászás közben is izgat, dolgozik.

„Az észszerű határok között mozgó vadászat — mint Roosevelt mondja — a vadat nem pusztítja, ellenkezőleg annak szaporodását biztosítja. Cívilizált országban a vad csakis úgy maradhat meg, ha a vadászok oltalmazzák. Amikor ezek egyrészt arról gondoskodnak, hogy tulságos elszaporodásuk ne veszélyeztesse a lakosság élet- és vagyonbiztonságát, másrészt ügyelnek arra, hogy az értékes vad meg ne semmisíttessék.

Érdekes, milyen nagy véleményével van Roosevelt a vadászat nevelő hatásáról. A civilizáció kíséretében járó elpuhulás, idegesség, degenerálás nyavalyáitól a vadászat merészségre, elszántságra, a veszély és a fáradságok megvetésére szoktatja. A legalkalmasabb előkészítője a katonai magasztos hivatásának.

„Ha képesek vagyunk szédítő száguldásban, puskával kezünkben, erdőknél és árkon-bokron át vágatni, majd hirtelen a lőről leugrani, a menekülő vadra löni, bebizonyítottuk, hogy rendelkezőnk azokkal a tulajdonságokkal, melyek az erdei lovasságot a polgárháborúban olyan félelmetessé teszik.”

A volt elnök eddigi könyvei, a „Vadászörömekek”, „Vadászatok az amerikai vadonban”, „Mint cowboy a cowboyok közt” és a többiek is tele vannak a természet és különösen az állatvilág rajongó szeretetéről tanuskodó leírásokkal. Kétségtelen tehát, hogy afrikai utjának eredményét is egy nagyon érdekes irodalmi munka fogja képezni.

Annyi bizonyos, hogy új könyvében a trópusi fauna védelmét fogja propagálni. A természeti kincsek fenntartása érdekében tervezett kongresszus is Roosevelt indítványára hivatik össze. Ennek a tárgyalásain is leginkább a vad fenntartása érdekében fognak dolgozni. Minden bizonyossal azt fogja eredményezni ez a kongresszus, amit Anglia már 1901-ben kezdeményezett a vadállomány érdekében, de amit a tollkereskedést féltő Franciaország tiltakozása miatt nem lehetett megvalósítani.

Magától értetődik, hogy Roosevelt arról is gondoskodott, hogy a golyója áldozatául eső óriási vadak ne rothadjanak el az utszélen. A Smithsonian Institution-nal kötött egyezséggel biztosította a vadászásukmány értékesítését. Az említett társaság, igazán amerikaiasan, 20.000 font sterlinget fizet és a gyűjtemények tetemes gazdagodását helyezi kilátásba.

TÁVIRATOK.

Rifaat pasa bahaérkezése.

Konstantinápoly, márczius 30. Rifaat pasa török külügyminiszter és Liapesev bolgár kereskedelmi miniszter ma ideérkeztek. Rifaat pasát a porta funkcionáriusai, valamint a diplomáciai képviselők dragománjai fogadták. A pályaudvaron számos diák, mohamedán lelkész, az ifju-török bizottság számos tagja, tisztek és nagyszámú néptömeg várták a minisztert, akik a minisztert lelkes ovációkkal fogadták.

UJDONSÁGOK.

György.

György herezeget, a harezkeverőt, mint hírlík, Párisba fogják küldeni tanulmányai folytatására. Nem tudom, mit kezdett volt el tanulni a szerb trón ifju ex-várományosa, tehát az is titkok-titka előttem, hogy mely tudományok azok, amelyeket fenséges érdeklődésével folytatólagosan ki fog tüntetni. De egyet biztosan tudok. Azt, hogy az az ifju herezeg nagyon okos fiu és pompásan fog mulatni a francziák fővárosában.

Hogy nagyon okos legényke lehet, azt látom a cselekedeteiből, megsejtem abból, hogy az egész világ futó bolondnak mondja. Nem lehet az bolond, aki lemond a szerb trónról, hogy Párisba diáknak menjen. Még pedig jól szituált diáknak. Mert György barátunk igen szép összeg aprópénzt visz magával erre a tanulmányi kirándulásra. Legálább így tudja a fáma, amely bizonyos hadialapok dolgát is firtatja. Hát ugyan már, hogy lenne az bolond, aki az egész világot összegabalyítja egy jóízű párisi multság költségei kedvéért?

Az a meggyőződésem, hogy körmönfontabb diplomata Karagyorgye Györgynél kevés van az európai diplomáciában. Többet tud az a szignatárius hatalmak minden külügyminiszterénél — külön-külön — és együttvéve. És azt hiszem, ezt ő maga is tudja, tanulni tehát nem fog. Mert minek terhelje még a fejét száraz tudálékosságokkal, mikor egy jó ferbljátékos tudománya tökéletesen elég Európa bolondtá tételére. Ferblizni pedig György urli tud. El is vitte a hadikaszát. Pardon! Czukasszát akartam mondani.

Egyet azonban egész bizonyosan meg fog tanulni a herezeg Párisban. Azt a különbséget, ami egy belgrádi orfeumleány között és egy prima klasszisu mondain között van. A legalaposabb tanulmány kedvéért el is vitt magával a belgrádi udvari zengerájából két példány művészi erőt. A tanulmányok befejezte után azokat valószínűleg visszaküldi az ösesének — előtanulmányozásra.

NAPIREND. Naptár. Szerda, márczius 31. — Róm. kath.: Amosz pr. — Prot.: Noémí, — Görög-ország: márcz. 18. Ciril. — Zsidó: Niz. 9. — A nap két reggel 5 óra 43 perczkor, nyugszik 6 óra 26 perczkor. A hold két délben 12 órakor, nyugszik éjjel 3 óra 52 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.
A közoktatási államtitkár fogad 12 órakor.
A Menek kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—8-ig. Belépődíj 1 korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmánnál (Nagyvezető-u. 37—39.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képesarnok zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi Múzeum megtekinthető 1 korona belépődíjjal egész nap. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Múzeum könyvtára nyitva 9—1-ig és 6—8-ig. — A Rath György Múzeum zárva. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia Könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 3—6-ig.

— Frigyes főherezeg vadászatán. Frigyes főherezeg családjával együtt ma délután Pozsonyból Pécsre utazott, honnan folytatja útját Kőröserdőbe, ahol több napon át szalonkavadászatok lesznek.

— A czári család utazása. Pétervárról jelentik nekünk: Közvetlenül husvét után várják a dán és a norvég király látogatását. A czár a czárnéval és gyermekeivel májusban nagy tengeri utazást fog tenni meg fogja látogatni Stookholmot, Kopenhágát, Krisztiániát, Londont és több olasz kikötővárost. A czárné megrogált egészségének helyreállítása végett hosszabb ideig marad tengeri fürdőben. Még nem bizonyos, hogy a czári család francia, vagy német kikötőket is meg fog látogatni. A czárt az udvari és a külügyminiszterek kívül csak kevesen fogják kísélni.

— Návay Lajos betegsége. Návay Lajosnak, a képviselőház betegen fekvő alelnökének állapotában folytonos a javulás. A beteg még kénytelen ugyan ágyban maradni, de most már bizonyos, hogy a betegség lefolyását semmiféle komplikáció nem fogja zavarni. Návay állandóan jól érzi magát, látogatókat majdnem mindennap fogad. Teljes meggyógyulásáig azonban még egy-két hét eltelik.

— Sven Hedin Budapesten. Sven Hedin, a világhírű svéd földrajzi kutató, e hét utolsó napján érkezik Budapestre. A Magyar Földrajzi Társaság nagy ünnepséggel fogadja a kitünőt tudóst, aki legutóbbi tibeti expedíciójáról hétfőn és kedden fog felolvasást tartani az Uránia tudományos színházban. A felolvasás után lakomát rendeznek Sven Hedin tiszteletére.

— Gróf Nákó kormányzó a pápánál. Rómából táviratozzák, hogy a pápa ma kihallgatáson fogadta gróf Nákó fiúmei kormányzót.

— Kettős nász Justh Gyula családjában. Kettős örömmel volt ma este — mint értesülünk — Justh Gyula képviselőházi elnök családjában. Az elnök és neje, szül. Szitányi Vilma leányai, Elza és Margit ma tartották eljegyzésüket és pedig Justh Elza Jakabffy Gyulával, öz. Végh Aurélné szül. Jakabffy Vilma és néhai első férje Jakabffy Lajos fiával; Justh Margit pedig ifjabb Purgly Jánossal, öz. Purgly Lajosné szül. Konstantiny Berta és néhai férje Purgly Lajos fiával. A képviselőház elnökét és családját ebből az alkalomból politikai és társadalmi közéletünk számos kitünősége kereste fel szerencsekívánataival.

— Kínai vendégek Budapesten. Tang-Chao, a kínai alkirály és kísérete, Tsai-Fou herezeg, Li-Ching-Fen és Mun-Yew-Chung titkárok ma báró Korányi Frigyes pénzügyminiszteri és Probst Frigyes külügyminiszteri osztálytanácsos társaságában ellátogattak reggel a postatakarékpénztárba. A vendégeket az intézet dísztermében az egybegyűlt főtisztviselők élén Halász Sándor miniszteri tanácsos, a postatakarékpénztár igazgatója üdvözölte. A vendégek nagy érdeklődéssel és meglepetéssel hallgatták a takarékpénztár forgalmi adatait, majd megtekintették az egyes osztályokat, ahol különösen a csekk-osztályban folyó lázas munka és a főpénztárnál uralkodó élnkség kötötte le figyelmüket. A vendégek több ízben adtak kifejezést esodálkozásuknak. A takarékpénztár előtt nagy tömeg gyűlt egybe, amely az exotikus küldöttséget távoztakor megéljenzte. Innen az Osztrák és Magyar Bankba, majd a Hitelbankba mentek, ahol szintén körülményesen érdeklődtek az intézeti élet iránt. Délben a képviselőházba látogattak el, ahol dr. Bárczy István, a miniszterelnök titkárja kalauzolta őket. Az alkirály és kísérete itt ismerkedő látogatást tett Wekerle Sándor miniszterelnökön kívül, kinek már tegnap is vendégei voltak, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula, Darányi Ignác, Günther Antal és Josipovich Géza minisztereknél. Ezután kíséretüikkel, melyhez később Anders pekingi vámigazgató és Sebestha Kolos, a Magyar Általános Hitelbank elnöke is csatlakoztak, megtekintették a képviselőház épületét, majd a kartztra mentek, ahol látható érdeklődéssel hallgatták gróf Batthyány Tivadar interpellációját és Wekerle Sándor miniszterelnök válaszát.

— Spanyol rendjel a magyar posta vezérigazgatójának. A spanyol király Magyarországon tett legutóbbi látogatása alkalmából Follért Károly posta- és táviró-vezérigazgatónak a katolikus Izabella-rend csillagos középkeresztjét adományozta. E rendjelet ma küldte át Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter levél kíséretében a posta vezérigazgatójának.

— Merénylet Roosevelt ellen. Roosevelt volt elnök ellen, aki vadásztársaiival vasárnap Nápolyba érkezett, a „Hamburg“ hajón, amelyen Newyorkból Európába utazott, merényletet kíséreltek meg. A „Hamburg“ fedélközén számos olasz munkás utazott vissza hazájába. Egyikük hirtelen megtévelyedett és késsel az elsőosztályú utasok számára főtartott helyre rohant és pedig egyenesen Roosevelt ellen, akit meg akart gyilkolni. A semmi rosszat nem sejtő Roosevelt éppen fiával beszélgetett, amikor az örült olasz feléje rohant. Néhány matróz észrevette a dolgot és még mielőtt Rooseveltnek védekeznie kellett volna, megfogták a munkást és megkötözték. Nápolyban át fogják adni a hatóságoknak. — New-Yorkból táviratozók: A New-York Herald hortai (Azori szigetek) jelentése szerint kevéssel Roosevelt elnök newyorki elindulása előtt támadást kíséreltek meg a volt elnök ellen. A Hamburg gőzös egy olasz utasa fölfutott a felső fedélzetre, ahol Roosevelt tartózkodott és a szavakkal rontott az elnökre: Elvétette gyermekemet, most bünhődjék érte! Mielőtt azonban megragadhatta volna Rooseveltet, a matrózok elhúzózták és elzárták. Azóta négy nap telt el, mely idő alatt a merénylő nem vett ételt magához azzal a kijelentéssel, hogy Rooseveltet meg akarja mérgezni. Egy másik hortai jelentés szerint a merénylő olasz anarkista, aki első osztályon utazott. A merénylőt vasraverték.

— Kautz Gyula emlékezete. Kautz Gyula v. b. t. t., nyugalmazott bankkormányzó lelki üdvéért ma délelőtt tizenegy órakor a ferenczrendiek belvárosi templomában gyászistentisztelt volt, melyet erre az alkalomra az enterprise gyászompával ékesített fel. A feketével bevont első pad sorokban a gyászoló család tagjai foglaltak helyet, de a gyászmisén igen sokan megjelentek a politikai, pénzügyi és társadalmi világ kitünőségei közül is. Küldöttségileg képviseltette magát a Belvárosi Polgári Kör. A gyászmisét Buttykay Antal, a ferenczrendiek zárdafőnöke mondotta.

— A diplomácia köréből. A király, mint a hivatalos lap közli, megengedte, hogy báró Trauttenberg Konstantin rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek, saját kérelmére történt nyugalmába helyezése alkalmából, az évek hosszú során át hűséggel és odaadással teljesített kiváló szolgálataiért, a legfelső elismerés tudtul adassék. — A külügyek miniszterének előterjesztése folytán szászvárosi és tóti báró Eperjessy Albertnek, a svéd királyi udvarnál levő rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek visszahívását és a rendelkezési állományba való helyezését, valamint gerlachsteini gróf Hohencwart Gibertnek, a portugál királyi udvarnál levő rendkívüli követnek és meghatalmazott miniszternek és dr. báró Giskra Károlynak, a mexikói köztársaságnál levő rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek állomáshelyükről való visszahívását jóváhagyta és dr. Dumba Konstantin Tivadar rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a svéd királyi udvarhoz rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré, dr. gróf Bolesta-Koziebrodzki Tádét, a kairói diplomáciai ügynökség és főkonzulátus vezetésével megbízott rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a württembergi kir. udvarhoz, valamint a badeni és hessegi nagyhercegi udvarokhoz rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré, gróf Bolesta-Koziebrodzki Lipót tangeri rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a portugál királyi udvarhoz rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré, ns. Callenberg Lajos stuttgarti rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a marokkói szultánnál rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré, a három utolsót jelenlegi állomáshelyükről való visszahívásuk mellett, herceg Fürstenberg Károly Emil rendkívüli követé és meghatalmazott miniszteri címmel és jelleggel felruházott I. osztályú követségi tanácsost a szász kir. udvarhoz, továbbá a szász nagyhercegi és hercegi udvarokhoz és a reussi, valamint a schwarzburgi hercegi házakhoz rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré, dr. sárvári és felsővidéki gróf Széchenyi Lajos I. osztályú követségi tanácsost, a kairói diplomáciai ügynökség és főkonzulátus vezetésével való megbízás mellett, rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré és futaki gróf Hadik Miksa I. osztályú követségi tanácsost a mexikói köztársasághoz rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré, továbbá Grosos André tiszteletbeli alkonzuli címmel felruházott tiszteletbeli irodavezetőt Havre de Grâce-ba, Graap Károlyt, a libanai vas- és aczémművek igazgatóját Libauba és Vischer van Gausbeck kereskedőt Tacna-Aricá-ba, a tarifaszéri konzuli illetékeszedésének jogával, fizetésellen konzulokká kinevezte.

— (A karánsebesi egyházmegyei választások.) A karánsebesi egyházmegyében a zsinati választások vasárnap értek véget. Összesen 60 zsinati tagot kellett választani. Tényleg megválasztottak 40 nemzetiségi és 18 Burdia-párti. Az egyik kerületben, ahol két tagot választanak, a választást zavargások miatt fel kellett függeszteni. Az új zsinat majd csak a román hűsvét után fog összejönni, hogy a karánsebesi püspököt megválaszolja.

— Az újságírók estélye. Hetekig tartó készülődés után szerdán, 31-én végre elérkezik az újságírók nagy orfeumi mulatságának napja. A közönség az eddigi kommunikékból már bőven értesülhetett a legelsőrangú művészi produkciók amasorozatáról, melylyel az újságírók estélyükön közönségüknek kedveskedni fognak. Herczeg Ferencz prologusa, Heltai Jenőnek „A nagy nő“ című egyfelvonásosa, czimzerepében Márkus Emiliával, a Nemzeti Színház kitünő művésznőjével és Faragó Jenő változatos, pompás revüje, melynek ezime „Anonymus mulat“, fogják kitölteni az Orfeum nagy színpadának műsorát. A revü keretében lépnek fel színházaink legkedveltebb művésznői, megművészei és ugyancsak itt szerepel Feinhals Frigyes, a világhírű operabéna. Mint újabb érdekességet megemlíthetjük, hogy a mulatságon közreműködik Roda-Roda, a nálunk is népszerű író, aki Belgrádból jövet, néhány humoros szerb élményét fogja előadni. Tíz óra tájt kezdődik a műsor, de a közönség jól teszi, ha féltíz órára gyülekszik már, mert a helyeket az érkezés sorrendjében lehet elfoglalni. Fenntartva csak a páholyok vannak, melyekből négy-öt még szabad. De a rendezőség gondoskodik mindenkinél jobb elhelyezéséről. Amíg a nagy színpadon folyik a program, az alatt nincs más előadás, úgy hogy az estnek a főprogramját mindenki végig élvezheti. Éjjel után, amikor a nagy színpadon befejeződött az előadás, két helyütt kezdődik újabb előadás: a kávéházban, hol Nagy Endre társulatával meghonosítja Montmartret Budapesten és fenn a téli kertben, ahol magyar variété fog működni. Zenéről a Fővárosi Orfeum zenekara, valamint Vörös Elek zenekara gondoskodik. Jökedvről, fesztelen, igazi mulatságról pedig kezeskednek az újságírók, akiknek mulatságai eddig is legjobban sikerültek és akik ezuttal is minden ambíciójukkal azon lesznek, hogy vendégeik számára igazán kedves emlékeztetővé tegyék ezt az estét, melynek jövedelme segítő-alapjuk javára van szánva. Személyjegyek 20 koronáért, páholy öt személyre 150 koronáért egész nap este hat óráig válthatók a Budapesti Újságírók Egyesületében (VII., Erzsébet-körút 27), valamint a Fővárosi Orfeum pénztáránál. Este már csak a Fővárosi Orfeum pénztáránál lehet jegyet váltani. Pénztárnyitás nyolcz órakor. Az estély kezdete féltíz órakor. Minden jel arra vall, hogy a közönség impozáns részvételével nagyszabásúvá fogja tenni ezt a mulatságot, melynek programja mindenképen ki fogja elégíteni a várakozásokat.

— Az alkotmánypárt vacsorája. Az alkotmánypárt ma este a Hungária-szálló fehértermében tartott pártvacsorája rendkívül látogatott volt. Megjelent a pártnak igen sok képviselő és kültagja. Ott voltak: Széll Kálmán, a párt elnöke, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, a párt vezére, továbbá Darányi Ignác és Jekelfalussy Lajos miniszterek, gróf Hadik János államtitkár, gróf Thorotzkay Miklós és gróf Semsey László pártjegyzők, Szilassy Zoltán, a párt igazgatója és még számosan. Mint vendégek jelen voltak a függetlenségi párt részéről gróf Zichy Vladimir és Kováts Ernő képviselők.

— Kisiklott vonat. Szombaton éjjel egy óra 25 perczkor a Szeged-állomásra 1 óra 20 perczkor elindult gyorstehervonat az állomás és a rendezőpályaudvar között lévő váltónál kisiklott. A mozdony után kapesolt két kocsit kiszaladt a sínről és felfordult. A rázkódtatás következtében leesett a mozdonyról Czesán Sándor temesvári vonatfékező, aki könnyebb zúzódást szenvedett. A baleset úgy történhetett, hogy a váltó nem volt rendben, vagy a mozdony után kapesolt kocsik eltakarítása és valami hiba. A megrongált kocsik eltakarítása és a sínek rendezése néhány óráig tartott. Ezalatt a forgalom teljesen szünetelt, mert a vonatok nem tudtak befutni Szeged-állomásra.

— Halotthamvasztás. A halotthamvasztás kérdéséről az elmúlt szerdán tartott nagyérdemű előadó-este hatása alatt a közönség figyelmé teljes mértékben e kérdés felé irányult. A mindenünnen nyilvánuló érdeklődésre való tekintettel az Országos Halotthamvasztó Egyesület vezetősége ez uton értesíti mindazokat, akik az egyesület működése iránt érdeklődnek, hogy az egyesületre vonatkozó felvilágosítással készséggel szolgál az Országos Halotthamvasztó Egyesület titkári hivatala: Budapest, V., Nádor-utca 14.

— A váczrétsági rablók. Az ogulini csendőrség a váczrétsági rablógyilkosok közül tegnap egyet elfogott, de nevét nem vallotta be. A csendőrség Budapestre akarta szállítani, utközben azonban Somogyiszob és Ötvöstanya között leugrott a robogó vonatról és megszökött. A nagyváradi járás csendőrsége lázasan keresi, de most már bottal utheti a nyomát.

— Férjének gyilkosa. A közelmúlt napokban hirt adtunk arról, hogy Kabán Borbély Kálmán nevű gazdaember gyanus körülmények közt vált öngyilkossá. A csendőrség napokig nyomozott a megállapította, hogy Borbély állandóan perpatvarban élt a feleségével s a férj az utóbbi időben boldogtalan házasságle miatt elkeseredésében az ivásnak adta magát. Az asszony emiatt még jobban meggyűlölte s többször meg is fenyegette, hogy elteszi láb alól. E hó 18-án az asszony revolvert vásárolt s mikor férje részegen hazatért, szó nélkül két lövést tett feléje. Az egyik lövés szíve táján, a másik halántékán találta. A szerencsétlen ember összerogyott, a gyilkos asszony ezek után elrendezett mindent úgy, mintha öngyilkosság történt volna és nyomban jajveszékelve szaladt a csendőrségre. Borbélyt nagy részvét mellett eltemették s csak napokkal a temetés után kezdtek az asszony bűnéről suttogni, mire aztán a csendőrség nyomozni kezdett s világosságot derített a szerencsétlen ember tragédiájára. Az ügyészség elrendelte a holttest exhumálását, melynek során megállapították, hogy a bal halántékán, a szíve táján és a gyomrán érte egy-egy lövés. A vizsgálatot folytatják s az asszonyt egyelőre csendőri fedezet alatt tartják.

— Hogyan gyűjtik a pénzt? A tavaly előfordult visszaélések kiküldése végett széleskörű intézkedéseket tett a Gyermekevédő Liga, hogy az idej gyűjtés teljes rendben történhessen. Az urnákat erős lakattal zárják le; állandóan rendőr fog mellettük állani. Pénzt kivenni, váltani nem lehet. A zárt csak az urnabiztosok nyithatják ki rendőri asszisztenciával s ezek mind arczképes igazolványt mutatnak fel, amelyet gróf Edelsheim-Gyulay elnök és Karsay igazgató irt alá. Ezenkívül titkos jelszó is mondanak be. Este leplemblált zsákokba kerül a pénz és külön rendőri fedezettel postakocsik viszik a Liga helyiségébe. Ott hatvan tagu bizottság számolja meg gróf Edelsheim-Gyulay elnöklésével, a boszorkányos gyorsaságu karatur-gépekkel, amelyeket az Osztrák-Magyar Bankban eléggé kipróbáltak. Így nemcsak visszaelés, hanem a legkisebb tévedés is kizártnak mondható. Most persze a nagyközönségen áll, hogy minél több munkája legyen a számoló masináknak és minél több fillér jusson az elhagyott gyermekeknek.

— Eltűnt nők. Weisz Sándorné, született Löwinger Gizella, egy budapesti ügynök csinos fiatal neje a Dob-utca 92. száma alól eltűnt. A tizenkilenczéves nő áldott állapotban volt. — Lommer Erzsébet tizenhatéves háziloány szüleinek lakásáról, amely a Rózsa-utca 27. száma alatt van, elment egy ismerőséhez, akinél mghált, onnan pedig nyomtalanul eltűnt másnap reggel. Erzsébet szőke, piros arcu, maoskaszemű leány és pepita-koczkás ruhát, meg vörös sapkát viselt. — Benesch Anna tizenötéves hajadon a Márton-utca 33. száma alól tűnt el. Csinos, gömbölyü arcu, kékszemű, szőke leány. — Nagy Juliska huszonhároméves elarusító a Rotek-utca 19. száma alatt lévő lakásáról távozott nyomtalanul. Magas termetű, hosszú arcu, barna hölgy.

— A lombfűrész-művész. Furfangos tolvajt tartóztatott le ma a rendőrség. Dávid Béla kecskeméti születésű, 25 éves, munkátalan kereskedősegéd az ültető. Sorra járta a dohánytőzsdéket, ahol azzal az ürüggyel, hogy szenvedélyes lombfűrész-művész, üres szivarobozokat kért. Rendesen azokat az ültetőket választotta ki, amelyekben magános nők tartózkodtak. Amíg a tőzsde tulajdonosa az ültető dobozokat kereste, Dávid Béla a kezébe kerülő szivarokat, cigarettákat, több helyen pénzt is ellopott. Tizenegy feljelentést tettek a tolvaj ellen és dr. Keresztessy Gyula rendőrfogalmazó széleskörű nyomozást indított a tolvaj után, akit ma sikerült kinyomoznia. Dávid Béla beismerete, hogy több helyen követett el lopást. A szivarokat és cigarettákat kávéházakban, mulatóhelyeken adta el. Ezer koronán felüli holmit lopkodott össze a tolvaj s valószínű, hogy még több a károsult. A tolvaj kereskedőségét a rendőrség letartóztatta.

— **Véres tragédia egy kolostorban.** Megrázó, véres tragédia játszódott le Rómában a „Mária Testvérek” apácázárdájában, mely egyszerű leánynevelő intézet is. Gyilkossági kísérlet és öngyilkosság történt oly körülmények közt, amelyek arra engednek következtetni, hogy a tettes tébolyodott volt. Mindenestre egy szép leány fiatal, viruló élete esett áldozatul a szörnyű tettnek. Emeli a sötét esemény érdekességét, hogy a dráma aktív hőse bajjárta volt a nagy *Garibaldinak*. Szombaton délelőtt egy idősebb uriember jelent meg a kolostor társalgótermében, ahol a főnöknőtől engedélyt kért, hogy *Ricciotti Rainalda* nevű fiatal leánynyal beszélhessen. Az előhívott fiatal leány csakhamar megjelent a teremben, ahol a kolostor főnöknője is jelen volt. A látogató ebben a pillanatban tört rántott elő és azzal több szurást ejtett a leány nyakán és mellén. A fiatal leány holtan rogyott a földre, mire a látogató elvágta a saját nyakát és rövid idő alatt elvérzett. A megrémült főnöknő segítségkérésére berohanó apácák már csak holttesteket találtak. A gyilkosról utóbb kiderült, hogy a Rómában népszerű Napoleone Barboni, aki annak idején Garibaldi küzdőtársa volt és évekként elzárva mint népszónok is nagy szerepet játszott. A véres dráma okáról többféle verzió kering. Az egyik szerint Barboni leánya nemrégiben meghalt és az apa az efelett érzett fájdalom következtében megőrült. Az a rögeszméje támadt, hogy elpusztítja elhalt leányának barátját is. Egy másik verzió így adja elő a gyilkosság okát. Barboni ateista volt és egyetlen leányát nem is kereszteltette meg. Az elmúlt nyáron leánya a nyarat Ricciottiék alabéri birtokán töltötte, akik viszont igen buzgó katolikusok. Ricciotti Rainalda Barboni leányát megtérítette és a leány megkereszteltette magát. Később beteg lett és rövid szenvedés után meghalt. Barboninak ekkor az a rögeszméje támadt, hogy leánya ama lelki kináldozata lett, amelyet Ricciotti Rainalda okozott neki a megtérítés által és megérlelődött benne a gondolat, hogy megölje a leányt. Egy később érkezett távirat jelenti, hogy Ricciotti Rainalda nem halt meg, de állapota veszedelmes. A mérénlyő nem vágta el a torkát, hanem a szó szoros értelmében agyonszurkálta magát. Az orvosok 28 szurt sebet találtak a testén. Csak most derült ki, hogy Barbonit két orvos is kezelte, akik veszedelmes idegbajt konstataáltak rajta. Barboni íróasztalán egy aznap irt levelezőlapot találtak, amelyet a gyilkos irt a meggyilkolt leány apjának. A levelezőlapon ezek a sorok voltak:

— Kösönöm neked mindazt, amit legutóbb érttem tőled. Kösönöm szívem mélyéből. Légy nyugodt afelől, hogy ezentúl kerülni fogok mindent, ami rád nézve kellemetlen lenne. Amint ezt megírta, elment egy üzletbe, tört vásárolt és elhunyt gyilkolni.

— **Pusztító tűz.** Az Iglohoz közeli Pálmalfalva községben ma délelőtt a paplakban tűz támadt, mely a dühöngő szélvész következtében oly rohamosan terjedt tovább, hogy rövid idő alatt ötvennél több lakóház a mellék- és gazdasági épületekkel együtt teljesen leégett. A kár nagy. A károsultak nyomorának enyhítésére gyűjtést indítottak.

— **Lefoglalt román lap.** A Szilágysomlyón megjelenő „Gazetei de Dumineca” vasárnapi számát a debreczeni ügyészség megkeresésére lefoglalták. A lefoglaló végzés szerint a nevezett lap híreket közölt a csapatzállításokról.

— **Iskolatársak találkozója.** Román József, a os. kir. szab. Délivaspálya Társaság főellenőre felkéri mindazon iskolatársait, akikkel 35 évvel ezelőtt, 1874-ben a löcei kir. katolikus főgimnáziumban érettségi vizsgálatot tett, tudassák Budapest, II. ker., Toldy Ferenc-utca 60. sz. alatti lakására tartózkodási helyüket, hogy a folyó évben július 28-ikára tervezett 35 éves találkozás programjáról velük érintkezésbe léphessen.

— **A budapest—newyorki levélzárlatok.** A m. kir. posta és távirat vezérigazgatóság a kereskedelmi világ tájékoztatására a következőkben teszi közzé a Budapestre Newyorkba indítandó április havi levélzárlatok jegyzékét: április hó 1, 5, 7, 8, 12, 14, 15, 16, 19, 22, 26, 28, 29 este 10 óra 30 perc Wien, Cöln—Avricourt, Paris—Cherbourg; 1, 5, 19, 20, 21, 22, 26 d. u. 2 óra 5 perc Wien, Cöln, Avricourt, Paris, Cherbourg; 2, 3, 4, 10, 9, 11, 17, 18, 23, 24, 25, 30 d. u. 2 óra 5 perc Wien, Oderberg, Breslau, Berlin, Bremerhaven; 6, 13, 27 este 6 óra 30 perc Wien, Teschen, Dresden, Cuxhaven.

— **Tarnovska grófné ügye.** Velenczéből jelentik, hogy két év múltán bevégeződött a vizsgálat Tarnovska grófné ellen, aki 1907 szeptember 4-én czinkostársával meggyilkolta gróf Komarovskit, hogy megszerezze a grófnak félmillió lírára rugó életbiztosítását. A vád Naumow ellen előre megfontolt gyilkosság, Tarnovska grófné és Priljukow moszkvai elzülött ügyvéd ellen felbujtás és bünrészesség. Naumow töredelmesen bevallotta, hogy ő ölte meg féltékenységből gróf Komarovskit, Tarnovska grófné mindvégig álhatalosan tagadta bűnösségét, Priljukow pedig minden vétkeességét a grófnóra hárította.

— **A magyar czimer.** A zomborszállási szerb iskolaépületeken a magyar czimereket a napokban fűggesztették ki. Az egyik szállási iskoláról az újjel ismeretlen tettesek letépték és elvitték a czimert. A rendőrség nyomoz.

— **A revolver.** Furesa szerencsétlenség történt ma délután a Ferenc József huszárlaktanyában. *Bodor* Miklós próbarendőr, aki ma lépett a rendőrség szolgálatába, meglátogatta egy *Király* nevű próbarendőr társával *Wolf* Ferenc szakaszvezetőt. Beszélgetés közben rátértek a fegyverek nézegetésére. Ekkor a szakaszvezető egy szolgálati revolvert adott a *Bodor* kezébe és azt mondta, hogy löjjön rá vele. Előbe is állt a revolvernek és nevetve biztatta a próbarendőrt.

— **Na löj hát!** Löbetsz bátran, hiszen csak vaktöltés van benne.

Erre a biztatásra *Bodor* maghuzta a ravaszt, a revolver eldőrdült és *Wolf* szakaszvezető súlyosan sebesülve összeresekadt. A két próbarendőrt úgy megrémítette a dolog, hogy világgá mentek s most sem tudni, hol vannak. A szakaszvezetőt be szállították a helyőrségi kórházba. Állapota nagyon súlyos.

— **Kardpárbaj.** Zubovics Fedor huszárkapitány, aki a napokban érkezett vissza afrikai utjáról, ma délután a Fodor-féle vívóteremben kardpárbajt vívott dr. Ábrányi Kornél máv. fogalmazóval. A feleknél hatszori összeapás után, mely több kisebb sérüléssel végződött, a segítők az orvosokkal egyetemben kimerültség folytán beállott harcziptelenséget konstataáltak. Mire a segítők a mérkőzést a lovagiasság szabályai szerint befejezettnek nyilvánították. Segítők voltak: Zubovics részéről Stéger honvédhuzárszázados és dr. Förster Lajos váci szolgabíró, Ábrányi részéről báró Collas Róbert és András Gyula. A párbaj után, melyre összeszólközés adott okot, a felek kibékültek.

— **A Budapesti Tanítók Segélyegyesületének közgyűlése.** Most tartották meg a közgyűlést *Sántha* Lajos elnöklésével. *Barcza* Albin titkár bemutatta évi jelentését, melyben kiűnik, hogy az egyesületnek 1205 tagja van. Az egyesület vagyona 235.795 korona. Temetési segélyekre 15.200 koronát, a tagok iskolás gyermekeinek ösztön- és segélydíj czimén 2500 koronát és egyéb segélyezésre 1304 koronát fordítottak és a tagoknak kamatmentes kölcsönt nyújtottak 52.568 korona erejéig. A temetkezési járuléknak 10 koronáról 14 koronára való felemelését határozták el dr. *Junkel* Gyula és *Pinterits* Károly meghalgotása után, aminek a felvételét az 54.019 koronás eskély tartalékalap tett szükségessé. Igazgatósági tagokká megválasztották *Faller* Jenő, *Havas* István, *Routs* István, *Rozmanith* Vilmos, *Romhányi* Sándor és *Schmidt* Antal. Számvizsgálókká *Lissák* Kálmán, *Rákos* István és *Szabó* Dezső.

— **Gyilkos szerelem.** Egy varsói előkelő fogadóban lakott hosszabb idő óta Rostewski herceg, dragonyozkapitány kedvesével, a magyar születésű Bauer Róza dalszarnok-énekesnővel. A herceg és a sanzonett viszonya évek előtt kezdődött s ez alatt Rostewski herceg egész vagyonát ráköltötte a leányra. Bauer Róza az utolsó napokban, mikor a pénz már fogytán volt, fenyegetődzött, hogy faképnél hagyja a herceget. Tegnap éjszaka a leány a fogadóban Browning-pisztolyával agyonlötötte a herceget, aztán önmagán is könnyebb sebet ejtett. A herceg meghalt, a leányt letartóztatták. Rostewski herceg tizennygy év óta házas volt s fia a pétervári czári hadapródiskola növendéke.

— **Gázmérgezés.** Özvegy Vargassy Jánosné, született Darvai Julia vendéglősnő Baross-utca 6. számú lakásán tegnap este nyitva felejtette a gázcapot. Ma reggel az özvegy asszonyt eszméletlenül találták az ágyában. A mentőket hitták hozzá, akik eszméletre keltették.

— **Lezuhant a toronyból.** Sátoraljaújhelyen Molnár Jánosné, a ref. egyház harangozójának neje a toronyból lezuhant. Életveszélyes sebesüléssel a kórházba vitték.

— **Életunt tüzérőnkéntes.** Hódmezővásárhelyről jelentik: Ifj. Kádár Henrik tüzérőnkéntes szülei látogatására tegnap késő este Budapestre hazaérkezett. Édesapjának, Kádár Henrik tüzoltóparancsnoknak azt mondta, hogy átutazóban van, hivatalos kiküldetéssel. Egy pillanatra aztán visszavonult a mellékszobába, azzal, hogy levelet ír. A levélíráshoz csakugyan hozzáfogott, megírta a levelet és azután szolgálati fegyverével szivelőtte magát. Öngyilkosságának okát nem is sejtik. A zsebében egy hadbíróági idézést találtak, nem lehetetlen, hogy ezzel áll összefüggésben szerencsétlen vége.

— **Országos sportemlék-kiállítás.** Az Országos Gyermekvédő Liga javára a budapesti májusi löversenyek ideje alatt rendezendő országos sportemlék-kiállítás iránt általános érdeklődés mutatkozik. A nagyszabásúnak ígérkező kiállítás keretében bemutatásra kerülnek sportszemleink által a sport minden terén nyert tiszteletdíjak, érmek, emlékek, díszoklevelek stb., amelyek eddig együttes kiállításban nem igen voltak láthatók. Tekintettel arra, hogy a kiállítás oly időpontra esik, midőn az udvar és az egész főrangu társaság a fővárosban van, a jótékony cél javára valószínűleg szép összeg fog összegyűlni. A kiállítás sikerének biztosítása érdekében e helyen is felkértek az összes érdekelt körök, hogy sziveskedjenek részvételüket és kiállítandó tárgyaik számát április 8-ikáig az Országos Gyermekvédő Liga igazgatóságához bejelenteni.

— **Tűz a havannai kikötőben.** A havannai kikötőben nagy tűz pusztított. A tűz több hajót megrongált. A „Helgoland” nevű német gőzösben is nagy kárt tett. A hajó legénységének három embere a vízbe fuladt. Több órai munka után sikerült csak a tüzet eloltani.

— **Az eltévedt turista kinszenvedése.** Majdnem hihetetlenül hangzik az alábbi esemény híre, mely Bozenból érkezik. Almen nevű Saint-Sulpiczaba való turista eltévedt a hegyekben és a nagy hózivatárban nem találta többé az utat. Sokáig bolyongott anélkül, hogy emberlaktá falura, vagy házra akadt volna. A hideg átjárta egész testét és egyszerre csak azon vette magát észre, hogy lába lefagyott kezd. Végül erőfeszítéssel folytatta útját és szerencsére egy menedékházhoz érkezett. Ott kevés szénát talált, amelybe egészen beletemette magát. A hideg azonban mintha még nőtt volna, itt még jobban gyötörte és végül kétségbeesésében, hogy a fagy a lábáról ne terjedjen át az egész testre, vadászkeszével levágta mind a tíz lábuját és azután bekötötte az ingéből szakított ronggyal és szénával. A magával vitt élelemből és a menedékházban talált kevés kenyérből és sajtból három teljes héti tengődött a legnagyobb hidegben, míg egy arrafelé járó esendő végre megtalálta és segítséget hozott neki.

— **Utólag törvényessé tett házasságok.** Londonból jelentik, hogy a Stautenburg grófság St. James-templomában kinos felfedezésre jutottak. Kiderült ugyanis, hogy az anglikán egyház törvényei szerint ebben a templomban nem lehet házasságot kötni és ennek a templomnak lelkészkedő papsága nincs felruházva a házasságkötés jogával. A múlt vasárnap a St. James-templom szószékéről kihirdették ezt azzal, hogy az ötven év óta ott kötött házasságok érvénytelenek, tehát utólag kell törvényessé tenni újabb esküvő által a házasságkötéseket. Történik pedig ez az Ur 1909-ik esztendejében.

— **Lakmározó betörő.** Kiss András huszonhétéves rovvott multu napszamos tegnapelőtt éjjel alkulescsal felnyitotta Rottmann Márton fűszerkereskedő Baross-utca 128. számú pinczejét. Itt kiásta a pince falát és bejutott az üzlet alatti pinczeraktárba, ahol megpróbálta a lötzöt ki-feszítését, de nem sikerült. Erre több rud szalámit és néhány üveg bort pakolt össze s otthon nagy lakomát esapott. A detektivek éppen akkor lepték meg, amikor lakmározott. Beismerte a bűnét. A rendőrség letartóztatta.

— **Baleset az istállóban.** Megyeren, gróf Károlyi pusztáján levő istállóban elűt Benyik András tejkihordó fia. Az éjszaka az egyik tehén ráesett és a szerenczétlen fiut agyonnyomta. Holttestét az újpesti temető halottas házába vitték.

— **Nászajándékok.** Jegygyűriük logelőnyösekben Polgár Kálmán műőrás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-kürt 29., I. em. szerethetők be. Nagy képes album-árjegyzék bementve küldetik.

— A Magyarországi Artista Egyesület pénteken, április 9-én délután két órakor az Ehrenfeld-féle táncsteremben tartja a rendezés évi közgyűlését. Az évi jelentésből kiemeljük a következőket: Az év folyamán egy közgyűlést, 10 rendezés és 10 rendkívüli választmányi ülést tartottak. Az egyesületi tagok létszáma a lefolyt év végén 389. Az egyesületi vagyon 42.307 koronára emelkedett, a vagyonszaporodás az elmúlt évben 4968 korona 22 fillért tett ki. Az egyesület az év folyamán igen sokszor orvosolta a tagjain hatósági tagok, vagy mások által elkövetett sérelmeket és mint erkölcsi fórum a tagok között felmerült egyenetlenségeket is igen sokszor simította el. Az egyesület választmánya két ízben tisztelt dr. Boda Dezső főkapitánytól, aki kilátásba helyezte, hogy az artisták egyesülete a színészegyesülethez hasonló szervezeti autonómiához fog jutni. Az özvegy- és árvaalap vagyona 12.381 korona és 61 fillért, az aggkori ellátási és rokkant alap vagyona 6644 korona és 90 fillért tett ki a múlt év végén.

— Sikasztás. A Budapesti Mechanikai Kör elnöksége ma rájött, hogy valaki kilepota a vas pénzszekrényéből a körnek egy kétezerháromszáz koronáról szóló takarékkönyvecskét, ötszáznyolcvan koronát kivett a takarékpénztárból s aztán a könyvet visszacsémpeztte a pénzszekrénybe. Hogy ki követhette el a lopást, nem tudják. A kör elnöksége ma délelőtt följelentést tett a rendőrségnek.

— Halálozás. Zahoray János festőművész, a munkácsi főgimnázium nyugalmazott rajztanára, aki az 1848—49-iki szabadságharcot mint tüzér küzdötte végig, életének 75. évében Bereszászon meghalt. A művész Keleti Gusztáv tanítványa és kortársa volt s egyik uttörője képzőművészetünknek. Nevezetesebb alkotásai a Rákóczi, Széchenyi István, Kossuth Lajos, Komócsy József és más nagyokról festett portraijai. Temetése vasárnap volt óriási részvét mellett.

Id. Maróczy József nagyiparos, Maróczy Gézáknak, a világhírű sokkimesternek édesatyja 67 éves korában Szegeden meghalt.

Gál Károly vasuttelepi igazgató-tanító főjőző hó 26-án, életének 58-ik évében elhunyt Hatvanban.

Bárdi Vazul a brassói róm. kath. főgimnázium nyugalmazott igazgatója, szentszéki tanácsos 62 éves korában Tordán meghalt.

Crettier Sándor főjőző hó 26-án életének 65-ik évében elhunyt Budapesten.

Kelenföldi Telkes Ernőné, szül. Géczy Aranka március 28-án életének 30-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Budapesten.

Boldogult Károlyi Viktorné grófné, szül. Orozy Irma báróné lelkiüdvéért a grázisztentisztelet nem e hó 31-én, hanem április 1-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a Ferenczrendiek templomában.

— Salome a Parisianában. Szenzációs estéje lesz április estjén a Parisiana-Orfeumnak, Friedmann Adolf igazgató új műsorával igazi meglepetést tartogat a budapesti közönség számára. Nagy körültekintéssel és óriási aldozatossággal olyan programot állított össze, hogy azzal a legkényesebb igényeket is kielégítheti. A műsorból kimagasló művészi produkciója, annak a három csodaszép leányának, akikről csak a napokban írtuk meg, hogy a bécsi Hölle-Theaterben szenzációs sikert arattak. A bécsi sajtó egyetelmileg konstataja, hogy páratlanul állanak a pantomimika terén. Programjuknak főérdekessége a ragyogó szépségű Anny Lona mint Salome. A művész Wurm festőművész terve alapján némajátékban, megrázó hatással adja elő Wilde világhírű drámáját, olyan művészi tökélyvel, hogy a dráma egész meséjét megérti a közönség. Több, mint bizonyos, hogy ezt a Salomét mindenki meg fogja nézni, aki az igaz művészet iránt érdeklődik. Tizenhét, Budapesten még soha nem látott érdekesítő száma van még az áprilisi műsornak, kiemelkedik Spissel, Brothers és Mack, Amerika leghíresebb burleszk-komikusainak pompás, kacagató előadása. Meg kell még említenünk, hogy az új műsor bemutatásán az orfium igazgatója egy-egy kedves emléktárgyval fogja meglepni a közönség minden egyes hölgy-tagját. A bemutatás előadására már ma is kapható jegyek, elővetői díj nélkül.

x Ha gyermekét egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént. Ne vezettesse magát fére az utánzatoktól.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermekturna- és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Aki a liturgiái követelményeknek megfelelő jutányos uraltali kezyhek, boroskanesók, keresztelőkészletek, oltári gyertyatartók és esztlárok iránt érdeklődik, az forduljon Polgár Kálmán őrásmester és egyházi szerelvény-gyároshoz (műhely, raktár és elárúsítás Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz.) A cégvezetőség nagy képes albumárjegyeket minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küld.

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgákra előkészítő biztos sikerrel

Dr. ERŐS VILMOS
jogi szeminariuma

Budapest, VII. ker., Wesselényi-u. cza 18. szám. Fiókintézet: Kolozsvár, Deak Ferencz-utca 14. szám.
TELEFON 118-87. TELEFON 118-37.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A Nemzeti Zenede ma este a fővárosi vígadó kis termében hangversenyt rendezett, amelyben az intézet felsőbb osztályainak növendékei működtek közre. A változatos műsornak legérdekesebb száma volt Könyg Péter zongora ötöse, egy nagyon tartalmas és mesterileg kidolgozott zenemű, amelyet Pessi Margit, Bachmann Ödön, Ferenczy Ilona, Hegedüs Ferencz és Kovács Sándor lendülettel és összevágóan adott elő. Különösen tetszett a poetikus Adagio és a pikans Scherzo. Mind a két tétel után zajosan kitapsolták a jelen volt szerzőt. A zongoraosztálybeli növendékek közül Pessi Margiton kívül még Rappaport Ernő és Weisz Margit aratott szép sikert. Az előbbi két apróságot játszott Mendelssohntól, az utóbbi pedig Chopin fis-dur Impromptujében és Schumann Allegroájában mutatja be jeles technikai készségét. Dicsőretet érdemel Ferenczy Ilona is temperamentumos hegedűjátékáért, amelylyel Vieuxtemps „Appassionata”-ját előadta. Somogyi Ödön nagy csinosan énekelte Nedda áriáját a „Bajazzók”-ból. Póka Riza és Dessewffy Berta azonban egyelőre még csak szép hanganyagot mutatott be Haendel egyik áriájában.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán Feinhals Frigyes bajor királyi kamaranékes utolsóelőtti föllépéséül „Don Juan”-t adják a következő szereposztással: Don Juan — Feinhals, Anna — Vasquezné, Elvira — Kaczer, Zerlina — M. Szoyer, Ottavio — Arányi, Gonzalo — Venczell, Leporello — Kornai, Masetto — Dalnoki. Vezényel Kerner István karnagy, rendező Kiss Dezső. Csütörtökön a „Troubadour” kerül színpadra, a főszerepekben Sebeők, Fodorné, Lunardi, Várady S. és Kárpát fel-lépésével. A dalmü után a Táncczgyüleget adják, amelyben Nirschy és Brada is közreműködnek.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia ülése. A Magyar Tudományos Akadémia ma délután osztály- és összes ülést tartott Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklésével. Az osztályülésem dr. Platz Bonifác tartotta meg székfoglalóját. Ott voltak többek között: Várossy Gyula kalocsai érsek, Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, Radnay Farkas besztercei püspök, Magyar Gábor piarista rendfőnök, Bernáth Géza, a Kuria másodelnöke a feleségével, Mihályi Ákos egyetemi tanár, Békeffy Remig, báró Eötvös Loránd, Wartha Vince, Giesswein Sándor és még számosan, a csizterczita-rend előkelőségei közül is. A második osztályülésem dr. Platz Bonifác az ösemberrel tartott székfoglaló értekezést. Kritikailag bemutatta az ember eredetére vonatkozó hipotéziseket, azután a tertier ember körül felmerülő kérdéseket tárgyalta, majd a diluviális ösember összehasonlító bonczatanával foglalkozott. A tetszéssel fogadott székfoglaló beszéd után Berzeviczy Albert elnök üdvözölte az új levelezőtágot és átadta neki az erről szóló oklevélot. Az ezt követő zártülésem az elhunyt Kautz Gyula helyébe a Fáy-pályázat bírálójául Gaal Japót küldte ki az osztály. Az osztály dr. Csánky Dezső ajánlatára személyes felolvasási engedélyt adott gróf Teleki Pálnak Japánról szóló nagy munkájára.

Az osztályülést összes ülés követte. Az összes ülésen Fröhlich Izidor rendes tag mondott rendkívül becses emlékbeszédet Lord Kelvin külső tag felett. A nagyértékű emlékbeszédet zajos tetszéssel fogadták. Ezután Kosza Andor mutatta be a Farkas-Raskó-pályázat eredményéről szóló jelentést. A díjért hazafias költemények versengtek és a pályázat bírálói a jelentés bemutatóján kívül Endrődi Sándor és Lehr Albert voltak. A kitűzött határidőre 24 költemény érkezett be. Van közöttük néhány, amely felül emelkedik az átlagos színvonalon, de közös hibájuk, hogy valamennyiben a honfibu, vagy éppen a hazafias kétségees hangja szólal meg. A pályázat legkiválóbb és önálló becses el bírő költeménye a 18. számú pályamű, melynek czíme: Az utolsó magyar. A bíráló bizottság többsége nem vonhatta el a jutalmat e költeménytől. Az összes ülés a bizottság javaslatához hozzájárult, mire felbontották a jelígés levelet. A pályanyertes költemény szerzője Sajó Sándor tanár.

A jelentés végül megdicsérehődőknek jelezte a „Károhozat országa” és a „Végrendelet”, felemlítésre méltóknak pedig a „Hivogat Kelet” és „Az örök-tűz” című költeményeket.

Heinrich Gusztáv fötitkár ezután folyó ügyekről tett jelentést. Ezek során bejelentette Kautz Gyula igazgatósági és Thanhoffer Lajos elhalálozását. Bejelentette, hogy a Kisfaludy Társaság meghívta az Akadémiát Mikszáth Kálmánnak 40 éves írói működésének megünnepléséhez. Jelen-tette, hogy a nagygyűlés április 27-én kezdődik az osztályok ülésével, 28-án plenáris ülés lesz, 29-én tagválasztó közgyűlés és végül május 2-án az ünneplés közgyűlést tartják meg.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, szerdán, a Nemzeti Színház új betanulással eleveníti fel Keméshey Jenő és Malonyay Dezső rendkívüli sikerű magyar tárgyú színművét, „A föld”-et. Az előadásnak különös érdekességét ad az a körülmény, hogy a darab két főszereplője, Szacsavay Imre és Gabányi Árpád ezen az estén töltik be Nemzeti Színházi tagoságuk 25-ik évét. Szacsavay Imre Doboz Kovács Józsefet, a téglakirályt, Gabányi Árpád pedig Bodzás Jánost játszza a jubiláris estén. A többi szereplő ez alkalommal is Jászai Mari, P. Márkus Emma, Rákosi Szidi, D. Ligeti Juliska, Vizvári Mariska, Mihályfy Gál, Gyenes, Rózsahegy, Horváth Jenő, Abonyi, Latabár és Szőke lesznek.

(*) Műgyetemi Zenekar. Nemcsak zenei, hanem társadalmi szempontból is igen dicséretes s becsülendő törekvés eredményét mutatta be ma este a Műgyetemi Zenekar az Országos Zeneakadémia hangversenytermében, Tötössy Béla műgyetemi tanár vezetése mellett. Igaz öröm volt ezt a lelkes ifjuságot egy ilyen igazán művészi vállalkozás keretében üdvözölhetni. Már-már megszoktuk azt hinnni, hogy főiskolai ifjuságunk szabad idejét a kávéházakban tölti és csak igen kis százalékka az ifjuság-nak foglalkozik művészetekkel. Ime, ma egy hatalmas gárda czáfolt rá erre a tévhitre. Erős kézzel, igaz művészi ambícióval igyekeztek e derék ifjak minden tudásukat érvényre juttatni. Amit produkáltak, az jóval több, mint amennyit a legkényesebb izlésű hallgató is elvárhatott egy olyan zenekartól, melynek tagjai nem professzionátus muzsikuskok. Egynémely dolgot alig hallottunk még ilyen kitűnő interpretációban, mint ma este. Mendelssohn V. szimfóniáját olyan pompás összjátékkal hozták és annyi finomságot vittek bele, hogy valóban szenzációt keltett. Beethoven Egmontnyitányával vezették be a hangversenyt, melynek különösen befejező krescendóját juttatták grandiózus erővel érvényre. Utána Reinhold Hugó: Preludium, menuett és fugáját játszották kissé zökkenően és elcsietett tempóval. De a legnagyobb hibákért is kiengeszteltek volna bennünket azzal a tökéletes összjátékkal, melylyel Son Henrik, az Operaház magángordonkásának játékát kísérték, aki a Haydn-Popper gordonka-versenyt játszotta, sok érzéssel és nagy technikai bravúrral. Nagy művészte azonban sokkal inkább jutott érvényre a ráadásul játszott Godard: Berceuse-ében. (o. d.)

(*) Márkus Lily sikerei. Márkus Lily, kiváló zongoraművésznőnk, aki már a külföldön is tekintélyes névet szerzett magának, legutóbb az osztrák fővárosban szerzett újabb dicsőséget önmagának és a magyar zeneművészetnek. A Tonkünstler Orchester meghívására egyik népszerű hangversenyén Lisztnek hatalmas Spanyol rapszódiját játszotta el Busoni átiratában, zenekar kísérettel és óriási sikert aratott. A közönség mindvégig nagy gyönyörűséggel élvezte a művésznő briliáns előadását, amely után vagy tizszer tapsolta ki a lámpák elé, s elhalmozta koszorúkkal meg virággal. A legelkelőbb lapok pedig hasábos kritikákban számoltak be a bécsi közönség régi kedvencének szerepléséről s egyhangulag konstataálták, hogy művészte ismét nagyot fejlődött. A művésznő legközelebb Bademben játszik, ahol a Mendelssohn-ünnepen a nagy zeneköltő koncertjét adja elő zenekar-kísérettel.

(*) A bayreuthi ösztöndíjak. Wagner Szigfrid vezetésével 1903. március 16-án Budapesten nagy-szabású zenekari hangversenyt rendeztek, melynek jövedelmét bayreuthi ösztöndíjakra fordították. Az ösztöndíjakat egy bizottság osztotta szét, melynek elnöki tisztségét gróf Festetics Pál látta el fáradhatatlan buzgósággal és ügyszeretettel. Négy ízben adták ki ösztöndíjat, még pedig 1904-ben 3960, 1906-ban 1419 korona 35 fillér, 1908-ban 1900 korona és 1909-ben 2085 korona összegben. A rendelkezésre álló összeg, mely az időközi kamatokkal s az egyik ösztöndíjból visszatért 95 K 50 fillérrel együtt 9420 korona volt, ezzel kimerült.

Fennmaradt 151 K 20 fillér, amit egy esetleg alakuló újabb alaphoz fognak csatolni. Az operabáznak az a terve, hogy a bayreuthi ösztöndíjak állandósítására évenként egy-egy Wágner-előadást rendez.

(*) **A zöld Kakadu — Régi jó idők szereposztása.** A Magyar Színház legközelebbi bemutatóival, „A zöld kakadu”-val és a „Régi jó idők”-kel már teljesen elkészült a Magyar Színház személyzete. A darabok, melyek csaknem az egész személyzetet foglalkoztatják, a következő szereposztásban kerülnek színre. „A zöld kakadu” szereposztása: **Emil** de Cardignan herceg: *Vándory*; **De Negeant vicomte**: *Csiszér*; **Albin** de la Tremoville: *Tarnai*; **De Lansac Marquis**: *Fenyvesi*; **Séverine**, neje: *Mészáros Giza*; **Rollin**, költő: *Z. Molnár*; **Prospère**, korosmáros: *Vágó*; **Henri**: *Csontos*; **Balthasar**: *Thuróczy*; **Guillome**: *Körmendy*; **Scaevolo**: *Dobi*; **Jules**: *Molnár*; **Etienne**: *Faragó*; **Maurice**: *Czobor*; **Georgette**: *Tóth Irma*; **Michetio**: *Lóránt Ilma*; **Flipette**: *Zala Karola*; **Lucie**: *Báthory Giza*; **Grasset**: *Papp*; **Lehret**: *Béthy*; **Grain**: *Rátkay*; **rendőrbiztos**: *László*. — „A régi jó idők” szereposztása: **Sir Guy de Vero**: *Z. Molnár*; **Wittle**: *Papp*; **Barker**: *Körmendy*; **Widdicombe**: *Rátkay*; **Sir Brian**: *Sárosi*; **Isaacson**: *Vágó*; **Pottlebery**: *Dobi*; **Waldegrowe báróné**: *Förrei Róza*; **Egginton Rowona**: *Báthory Giza*; **Egginton Millicont**: *Tóth Irma*; **Egginton Marjorie**: *Lóránt Ilma*; **Pottlebery Kata**: *Császár Kamilla*; **Isaacson Sarah**: *Mészáros Giza*; **Barker Alice**: *Zala Karola*; **Hirnök**: *Thuróczy*.

(*) **Az Andrassy-féle művészeti ösztöndíjak.** A gróf Andrassy Dénes által alapított két, évenként 4200—4200 koronás képzőművészeti ösztöndíjon ezuttal is igen sokan pályáztak a művészek. A pályázaton részvett műveket az Országos Képzőművészeti Tanács a napokban bírálta el s bírálata alapján az ösztöndíjakra Löschinger Hugó és Ferenczy Valér festőművészeket terjesztette föl gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszternek.

FŐVÁROS.

A főváros építési programja.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, márczius 30.

Ma tárgyalta a főváros pénzügyi bizottsága az építési programon. Az ülésen, amelyen dr. Vaszi, lievits János alpolgármester elnökölt, több érdekes felszólalás történt. Mindenekelőtt dr. Feleki Béla fejtette ki a lakáskérdés nagy szociális horderejét, majd utalt arra, hogy az építési program nem megvalósíthatatlan. Épp ezért nagy elismeréssel nyilatkozott a programról Utána Vázsonyi Vilmos bírálta a javaslatot, majd Preyer Hugó beszélt hosszasan.

Részletes tudósítunk a következő:

A vitát dr. Feleki Béla nyitotta meg. Heltai kimerítő fejtegetései után csak röviden kíván a tárgyhöz szólni. Maga is fontosnak tartja a szőnyegen levő kérdést, de nem annyira pénzügyi, mint inkább szociális szempontból. Pénzügyi szempontból a program nem jelent elviselhetetlen terhet a fővárosra nézve és ebben a tekintetben nem is oszthatja Heltai aggályait. Elismeréssel adózik a polgármesternek a programért, amelyet elfogad.

Dr. Platthy György kijelenti, hogy a határozati javaslatot általánosságban örömmel üdvözlöi és szívesen hozzájárul Heltai dicséret szavaihoz. A részleteket illetően nagy sajnálattal nélkülözi a középítési bizottság véleményét. A szegényebb népsztrályról való gondoskodást kissé tulzottnak tartja, mert ezzel csak segédkezet nyújtanak a proletár elemeknek a fővárosba való beözönléséhez, amit pedig még mesterséges uton is meg kellene akadályozni. Elismerését és köszönetét fejezi ki a polgármesternek a programért.

Vázsonyi Vilmos: Minden történelmi visszapiantás mellőzésével megállapítja, hogy a budapesti háztulajdon illegitim nyereszkeedésre adta magát. A legutolsó négy esztendőben 21 millióval emelték a házbéreket, holott a házturak azelőtt sem fizettek rá, mert legrosszabb esetben is megtalálták tőkájük takarékpénztári kamatozását. Nem annyira az emelendő épületek fogják a bajt orvosolni, mint inkább az a körülmény, hogy a nagyarányú építkezés a magánépítkezési kedvet is növelni fogja. Közvetlenül fontosnak tartja a programban azt, hogy 1910-re mit akarnak végrehajtani, és hogy mekkora az az összeg, amit 1910-re meg kell szavazni. A második fontos kérdés az, hogy milyen területeken fog az építkezés történni. Az előterjesztés részleteire áttérve hosszasan foglalkozik az iskolák építésére szánt tétellel. Ami a fővárosi alkalmazottak részére tervezett építkezést

illeti, az erre vonatkozó tételt nem fogadja el, mert a fővárosi alkalmazottak helyzete egy cseppet sem rosszabb, mint a vele egyenrangú munkás, vagy kőzépistályoké; különben sem barátja a kaszárnyarendszernek és a kaszárnyba való sorozásnak. A fővárosi tisztviselőknél annak idején drágasági pótlékkal és a nyugdíj, nény revíziójával segítettek. Az iskoláknál és a tisztviselők számára tervezett bérházaknál megtakarított összeget a kislakások számának szaporítására akarja fordítani. Egyébként konstatálja, hogy az egész építkezési program keresztülvitele sokkal kisebb terhet róna a fővárosra, mint amennyit a tisztviselők fizetésrendezése és az új nyugdíjszabályzat életbeléptetése okoz.

Dr. Preyer Hugó szerint a tervezet legnagyobb hibája abban rejlik, hogy eszményi, hogy nem számol a főváros pénzügyi erejével és hogy nem készítette eléggé elő a kérdést. Ezt a kérdést hatóságilag rendezni nem lehet, de a hatóságnak nem is az a feladata, hogy aktíve olyan mélyen bele-nyúljon a kérdésbe, mint ezt a tervezet teszi. Majd rátér arra, hogy még sohasem volt példa reá, hogy egy kommunitás 95 milliót akart volna beépítésre fordítani. Miért nem foglalkozik nálunk senki az-azal a kérdéssel, nem lehetne-e pl. az örökbérendszerrel segíteni a bajokon. Az előterjesztéseket csak bizonyos korlátozásokkal hajlandó megszavazni. Elfogadja a szükségbarakkokat, a barakktermeket és hozzájárul egy népszálló létesítéséhez is. Nem járul azonban hozzá a népotthonok létesítéséhez és nem szavazza meg a kislakásokat sem, mert nem lehet a fővárost kitenni annak, hogy a szocialisták mint háziurat bojkottálják azért, mert nem azt teszi meg házmesternek, akit a szocialdemokraták akarnak. Az iskolák és óvodák építéséhez hozzájárul. Kéri a bizottságot, hogy számoljon a következményekkel és mondjon le arról a nagyszási hóbortról, amely csak a mával törődik és semmibe sem veszi a holnapot.

Az elnök ezután az általános vitát berkesztette és a tárgyalás folytatását holnap délelőtt tíz órára halasztotta.

(*) **A bizonyítványgyárosok a fegyelmi hatóság előtt.** A budapesti királyi törvényszék tudvalevőleg több fővárosi tanárt vád alá helyezett, akik az ismert bizonyítványgyártási ügyben kompromittálva voltak. A bűnügytől függetlenül természetesen a főváros tanácsa is fegyelmi vizsgálatot indított hat tanár ellen s a polgármester rendeletére serényen folynak a kihallgatások. Fegyelmi ítéletre azonban mindaddig nem kerülhet a sor, amíg a bíróság ezt az ügyet jogerős ítélettel el nem intézte. A városházán naponként folynak a kihallgatások s a vizsgálat nemesak kizárólag erre a bűnügyre terjed ki, hanem a polgári iskolai magánvizsgálatok egész rendszerére. A vizsgálatnak minden valószínűség szerint az lesz a következménye, hogy a polgári iskolák rendtartását újra szabályozni fogják.

(*) **Vérszegény gyermekek az Adrián.** A főváros az idén is 30 szegénysorsu vérszegény gyermeket fog Cirkvenicára küldeni üdülés céljából. A tanács erre a harmincz helyre pályázatot hirdet. A pályázat elnyerése iránti kérelemhez csatolni kell a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, annak igazolására, hogy a gyermek 5 évnél idősebb, de a 15 életévet nem haladta túl; a szülők szegénységi bizonyítványát; orvosi bizonyítványt arról, hogy a gyermek beteges állapota miatt a tengerparti tartózkodásra szüksége van és hogy a gyermek nem idióta, nem szenved epileptikus, tuberkulotikus, gyógyíthatatlan ragályos betegségben, hogy nem trachomás és hogy lakásukban a legutolsó hat hét alatt ragályos megbetegedés nem fordult elő; kötelező nyilatkozatot az utazási költségek fedezéséről. Az elhelyezés a cirkvenicai László gyermek-otthonban a főváros költségére április 15-től június 30-ig és szeptember 1-től 15-ig történik.

(*) **A Batthyány-örökmécses.** A Szabadság-tér sarok kiszögellésénél ma bontották le a Batthyány-örökmécses próbamintáját, melyet az emlékmű tervezője, Pogány Móricz műépítész állított fel a múlt héten. A mintát tegnap megtekintették a Batthyány grófi család tagjai. A kijelölt helyen különben már a legközelebbi napokban megkezdik a tér rendezését és az emlékmű alapozási munkálatait, hogy az emlék ez év őszére elkészülhessen. A nemzet fájdalmát jelképező alakokat Ligeti Miklós szobrász mintázza.

(*) **A városligeti pavillon bérlete.** Ma délelőtt egy budapesti kávé-vállalkozó ajánlatot adott be a főváros tanácsához és a városligeti pavillonért évi 25 ezer korona bérösszeget kínál. A vállalkozó, aki a modern igényeknek megfelelő kávéház és vendéglő berendezésére kötelezi magát, a központi pénztárnál letette a szükséges bántópenzt.

(*) **A tartalékos katonák családjai.** A főváros pénzügyi bizottságának mai ülésében a napirend előtt Ehrlich G. Gusztáv azt indítványozta, hogy a főváros a tartalékos katonák családjait segítse. Erre a segélyre szükség van azért is, mert az állam megfeledezett a katonák családjairól, akik most a közeledő ünnepek alkalmából támasz nélkül vannak. Azt kívánja, hogy e tárgyban a holnapi közgyűlés elé javaslatot terjeszzenek. Ehrlich indítványát a bizottság helyesléssel vette tudomásul.

(*) **A Józsefváros fejlesztése.** A józsefvárosi bizottsági tagok küldöttsége járt ma Heltai Ferencz és Hüvös József vezetésével Bárczy István polgármesternél. A küldöttség átadta a józsefvárosi bizottsági tagok memorandumát, amelyben előterjesztették a kerület fejlesztése dolgában való kívánásait.

(*) **Jóváhagyott szabályrendelet.** A kereskedelemügyi miniszter értesítette a fővárost, hogy a fogadó, vendéglő, kávéház és kávémérési ipari szabályrendeletet jóváhagyta.

EGYESÜLETEK.

(—) **Vendéglősök közgyűlése.** A budapesti szállodások, Vendéglősök és Korosmárosok Ipartársulata ma tartotta közgyűlését Gundel János elnöklésével a Hungária-szálloda külön termében. Az ipartársulat ingyenes helyközvetítőjének fenntartására a múlt évben 5000 koronát, szakiskolájának fenntartására pedig 6500 koronát fordított. A szakiskolában a Glück Frigyes által létesített István-díj 400 koronás utazási ösztöndíját Kurz Béla nyerte el. Ezután előterjesztették a számvizsgáló-bizottság évi a jelentését, a zárszámadatokat, a költségvetést, melyeket a közgyűlés helyesléssel tudomásul vett. Az ipartársulathoz a múlt évben 453 tagja volt, a bevétel 51219 koronára, a kiadás 72252 koronára rugott. Az így előállott 21033 korona hiány abban leli magyarázatát, hogy az ipartársulat kifizette a Jánoshegyen létesítendő Erzsébet-királyi kilátótorony alapjára tett 20.000 koronás alapítványát. Az ipartársulat tiszta vagyona 90.000 korona. Ezután a közgyűlés áttért a tisztújításra. Elnöknek egyhangulag újból Gundel Jánost választották meg. Alelnök Malosik Antal lett, pénztáros Wilburger Károly. Az ipartársulat közgyűlése után a temetkezési egyesület tartotta közgyűlését ugyancsak Gundel János elnöklése alatt. Az előterjesztett évi jelentés szerint a temetkezési egyesület a múlt évben temetkezési járulék címen 1080 koronát fizetett ki. Az egyesületnek 250 tagja volt; vagyona 6400 korona. A számvizsgáló-bizottság jelentésének, a zárszámadatoknak tudomásulvétele után a közgyűlés véget ért.

(—) **A budapesti VII. kerületi állami főgimnázium segítő egyesülete és önképző köre** a hó 28-án sikerült hangversenyt rendezett. Az ifjusági zenekar a Tannhäuserből adott elő részleteket, majd Fried Aladár VIII. o. t. szavalt nagy sikerrel. Szép sikert ért el Aszódi Zoltán VIII. o. t. zongorajátékával, Föder Imre szavalatával, Marriants Imre és Zsigmond Kálmán egy melodráma előadásával. A kitünően sikerült hangversenyt szépszámu közönség nézte végig.

(—) **A Bácsbodrogmegyei Irodalmi Társaság** ez évi rendes és tisztújító közgyűlését márczius 28-án tartotta meg Zomborban a városházán Vértési Károly elnöklése alatt. Az elnöki megnyitó-beszéd után dr. Pataj Sándor főtitkár az évi jelentést olvasta fel, majd Zsoldos Benő pénztáros terjesztette elő a pénztári kimutatást. Ezek után a tisztújítás következett. A választás eredménye a következő: Elnök: Vértési Károly. Alelnökök: Rácz Soma Zombor, dr. Milkó Izidor Szabadka, dr. Lemberger Ármin Baja, dr. Rohonyi Gyula Ujvidék. Főtitkár: Dr. Pataj Sándor. Titkár: Prokopy Imre. Könyvtáros: Trencsenyi Károly. Pénztáros: Zsoldos Benő.

(—) **A Bethlen Gábor-Kör** április 1-én, esütörtökön este félhét órakor az ev. református főgimnázium dísztermében (IX. kerület, Lónyay-utca 4/c. II. emelet) segítőalapja javára rendezte XVIII. születésnapját igen érdekes programmal.

(—) **A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete** április 3-án házi hangversenynyel egybekötött idényzáró estélyt rendez.

Forman
nátha ellen

Hatása meglepő! — Szelencze ára 40 fillér.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Második nap. —

A második nap programja is elég sikerültnek mondható, mert a benevezett lovak az egyes futamokban javarészt indultak és az idő is kedvezett a lóversenysport híveinek. A mai nap a favoritok napja volt, mert a második futam kivételével, ahol *Reugeg* győzelme a totálisatour majdnem nyolcszoros osztalékot fizetett, jobbara a fogadott lovak győztek.

A nap fő számát képező Kereszturi akadályversenyben *Rodostó* győzött *Pisano* ellen küzdelem után, melyet *Pallos* rossz harmadikként követett. Ebben a versenyben balcsét is történt, de szerencsére sem a lovasnak, sem a lónak komolyabb baja nem esett.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók verseny. Díj 1500 korona. Táv. 1600 méter. 1. Pallini *Bagola* (lov. Pálffy). 2. Dávid E. Borbolya (lov. Kiss G.). 3. Br. Neumann R. Ginster (lov. Tulajdonos). Futottak még: *Lothian*, *Jagello*, *Igazság*, *Bouquet*, *Klári*. Biztosan két hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:42, 20:37, 43, 75.

II. Háromévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv. 1400 méter. 1. Rohoney G. *Reugeg* (lov. Martinkovics). 2. Geist G. *Motolla* (lov. Janek). 3. Pinka J. *Titi II.* (lov. Pinka). Futottak még: *Royalty*, *Becces*, *Papues*, *Arno*, *Cointreau*, *Fincos*, *Sisa Pista*. Négy hosszal könnyen nyerve, félhosszal harmadik. Tot.: 10:76. Helyre: 20:38, 35, 45.

III. Nyeretlenek gátversenye. Díj 1800 korona. Táv. 2400 méter. 1. Metkalf J. *Joseph* (lov. Fejes). 2. Jankovich Gy. *Lolo* (lov. Fries). 3. Gr. Orsich P. *Peugot* (lov. Huxtable). Futottak még: *Maurus*. Egy és félhosszal könnyen nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:17. Helyre: 20:25, 29.

IV. Kereszturi akadályverseny. Díj 3000 korona. Táv. 4360 méter. 1. Dávid E. *Rodostó* (lov. Csompora). 2. Bartos E. *Pisano* (lov. Neumann). 3. Gr. Orsich P. *Pallos* (lov. Huxtable). Futottak még: *Peia*, mely elbukott. Balsaroch. Küzdelem után félhosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:23. Helyre: 20:24, 34.

V. Handicap. Díj 1800 korona. Táv. 1000 méter. 1. Mr. Lincoln *Polpetta* (lov. Fries). 2. Dávid E. *Floverseller* (lov. Pretzner). 3. Rohoney G. *Oko* (lov. Lipták). Futottak még: *Match*, *me*, *Tilos*, *Bajtárs*, *Palotás III.*, *Lotto*, *Gyere rózsám*, *Hia*. Küzdelem után nyakhosszal nyerve, egy és félhosszal harmadik. Tot.: 10:43. Helyre: 20:39, 48, 120.

VI. Márcziusi díj. 1600 korona. Táv. 1800 méter. 1. Gr. Orsich P. *Ferroniere* (lov. Neumann). 2. Gr. Pejacsevich A. *Campanile* (lov. Czárán Z.). 3. Isschutz Gy. *Pilinga* (lov. Zangen B.). Futottak még: *Sam Lewis*, *Rontó Pál*. Biztosan egy és félhosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:45. Helyre: 20:37, 33.

(V) Vívók közgyűlése. A Fővárosi Vívó Club ó hó 27-én, este 7 órakor tartotta évi rendes közgyűlését. Hajós Zsigmond elnöki megnyitójában utalt a lefolyt 25 éves jubileumi ünnepségekre, melyeket a titkári jelentés részletesen ismertetett. A titkári jelentés a lefolyt év sporteseményeit is összeállította s kiemelte különösen, hogy a klub színei győztek a kassai és szegedi országos versenyeken. az előbbi dr. Földes Dezső, az utóbbit Lehner Arthur nyerte meg. Azonkívül a M. A. és F. C. országos handicap versenyét is dr. Földes nyerte meg, ugyanő volt a klub nemzetközi jubileári versenyének is győztese és képviselte a klubot a londoni olympiai versenyen is. A klub bajnokságát a lefolyt évben *Lehner* vitte el, az idei bajnoki verseny április havában lesz. *A főváros a klubnak nagy ezüst érmét adott.* A titkári jelentés után dr. Sós Ernő méltatta a klub elnökének érdemeit. Indítványára a közgyűlés utasította a választmányt, hogy indítványt tegyen arra, hogy az elnököt tiszteletbeli taggá válasszák. Ezután az alapszabályok módosítása körül hosszabb vita fejlődött ki s végül megejtették a tisztújítást. Elnök lett

Hajós Zsigmond, helyettes elnök *Sátori Ernő*, titkár *Sötér Gyula*, ügyész dr. *Valatin Andor*, ház-nagy *Erber Emil*, szertáros *Lehner Arthur*, jegyző dr. *Jellinek Manó*, pénztáros *Kellner Béla*, ellenőr *Dános László*. A választmány tagjai lettek: *Földes Dezső* dr., *Gyárfás Lajos*, *Hoch Henrik Hugó*, *Kinszky Ármin*, dr. *Kunosi Ödön*, dr. *Marton Henrik*, dr. *Sacher Róbert* és dr. *Tedesco Lajos*. Póttagok *Pick Jenő* és dr. *Fenyvessi Rikárd* lettek. A közgyűlés után vacsora volt.

(E) Evezőseink közgyűlése. A Magyar Evezős Egyletek Országos szövetsége folyó hó 27-én Fülepp Kálmán szö. elnök elnöklété alatt Budapesten tartotta évi rendes közgyűlését. A gyűlésen Perger Ferenc dr. és Mihálkovits Tivadar szö. alelnökön kívül részt vett a budapesti és vidéki evezős-egyletek 38 tagu kiküldöttje és a sportsajtó képviselőiből Záborszky István dr. A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette, a múlt évi 14.541 K 3 fillérrel záruló pénztári kimutatást, ugyszintén az 5.387 K 67 fill. tiszta vagyont feltüntető vagyonaálladéki kimutatást jóváhagyólag elfogadta, a folyó évi költségvetést pedig 9069 K 41 fill. kiadással és bevétellel állapította meg. A tagdíjárulékokat a fővárosi egyletek tagjai részére 4 koronában, a vidéki egyletek tagjai részére 2 koronában szabta meg a közgyűlés. Az ülés végén megejtették az elnök és a 28 tagu igazgatóság választása; elnökké választott egyhangulag Fülepp Kálmán s a különböző egyesületek kebeléből 23 igazgatósági tag. Az alelnökök, pénztáros, titkár és jegyző választását az igazgatóság a jövő heti alakuló ülésén ejti meg.

(F) Ferencvárosi T. C. a bajnok. Daczára annak, hogy az 1908—9 évi football-bajnokság tavaszi fordulójában még tizenkét mérkőzés van hátra, a bajnokság sorsát mégis eldöntöttnek tekinthetjük. A *Ferencvárosi Torna Club* csapata lesz idén a bajnok és ettől, mint ahogyan egyszer már megtörtént, a MTK. javára még a szövetségi zöldasztalnál sem üthetik el.

A még hátra levő mérkőzések a következők: Ferencvárosi TC.—Föv. TC., Fer. TC.—Törökvs., Föv. TC.—BTC., Föv. TC.—Ujpest, BTC.—Typographia, BTC.—MAC., MAC.—BAK., MAC.—Ujpest, MTK.—BAK., MTK.—Törökvs., Typographia—Törökvs., Ujpest—Typographia.

(G) Országos tornászati verseny. A B. B. T. E. holnap este tartja nyílt tornászati versenyét Attila-utcai tornacsarnokában, amely a nevezésekből ítélve, a tornászati évad egyik sikeres versenyének ígérkezik. A versenyekre 12 egyesület részéről leadott nevezések száma 50, ami fényesen igazolja azt, hogy kemény küzdelemre van kilátás az első díjért. A nevezésekből a junior korlátversenyre csak 26, a ló juniorversenyre 11, a képzett tornászok nyújtóversenyre 4 nevezés érkezett. A versenyek legszebb számát kétségkívül a szabadgyakorlat mintacsapat-verseny fogja képezni, amelybe 9 csapat nevezett, még pedig: Fővárosi Torna Club 1 csapat, Nemzeti Torna Egylet 1 csapat, Munkás Testező Egyesület 2 csapat, Óbudai Torna Egylet 1 csapat, Postások 1 csapat, BBTE. 3 csapat. A verseny, melyre belépődíj nincs, fél 7 órakor kezdődik.

(H) A budaiak turista-programja. A Budapesti (Budai) Tornagyűlés kirándulási jegyzékét már a legközelebbi napokban szétküldi az egyesület tagjainak. Magyarország szép és vadregényes vidékeit az idén is felkeresik a természet szépségeiben gyönyörűséget találó budai tornászok. Első kirándulás a híres Nagypénteki kirándulás, amelyet az idén már 24-ik esztendője tart meg az egyesület. Ezután sorakoznak a budai hegyvidék, a Pilis, Mátra, Börzöny és Vértes-hegység szép részletei, amelyek mindig változatos és szórakoztató képet nyújtanak a természet kedvelőinek. A hölgykirándulások azon reményben, hogy azok ismét oly látogatottak és kedélyesek lesznek, mint az elmúlt esztendőben, szintén felvette az egyesület kirándulásainak programjába. A kirándulások április hónapban kezdődnek és október hó végéig tartanak, tehát teljes hét hónapot vesznek igénybe; elismeréssel kell adoznunk az egyesület vezetőségének, akik fáradságot nem ismerve arra törekedtek, hogy az egyesület tagjainak kora tavasztól kezdve őszig szórakozást nyújtsanak. A tagok által bevezetett vendégeket az egyesület szívesen látja.

(I) Birkózó-verseny Szegeden. Nagy Ferenc mester, aki Szegeden két hónapig tanította a birkózást és a dzsicsu fogásokat, a Szegedi Torna és Szegedi Athletikai Club-beli legjobb ta-

nítványával márczius 28-án, vasárnap tartotta birkózó-versenyét, amely mintegy befejezése volt a két hónapos tanfolyamnak. A versenyen nagy közönség jelent meg az állami reáliskolai tornateremben. A részletes eredmény ez volt: Könnyű súly: 1. Hrubán Ferenc, II. Bogyai Vilmos, III. Bözse József, 6 induló, Középsúly: I. Szöke György, 3. induló. Nehéz súly: I. Tölöseri József, 2. induló. — A verseny után Nagy Ferenc fiatal (19 éves) hivatásos birkózó Tury József hivatásos birkózóval iskola-birkózást mutatott be. Nagy Ferenc egyik tanítványával bemutatta a veszedelmesebb dzsicsu fogásokat is. A verseny alkalmával a tanítványok mesterüknek egy nagy ezüst koszorút és válszalagot nyújtottak át.

(J) Az Előre Evezős Egylet most tartotta a tagok élénk részvétele mellett az évi rendes közgyűlését. Noha az egylet csak a múlt évben alakult és működését 1908. évi augusztus végén kezdte meg, igen szépen virágzik és taglétszáma máris ötvenen felül emelkedett. Az egyletlet csónakháza a kor igényeinek minden tekintetben megfelel és a Viktória Gőzmalom előtt levő part-részleten nyert elhelyezést. A közgyűlés megválasztotta Meisl Gusztávot társelnöknek, Herbst Izidort alelnöknek, Flesch Mihályt titkárnak, dr. Vaisz Istvánt jegyzőnek, Perl Ernőt pénztárosnak, Frey Edét ellenőrnek, Kronberger Arturt művezetőnek, Magaziner Jenőt szertárosnak, Fried Emilt ház-nagynak, dr. Fekete Károlyt ügyésznek, Hoffmann Alfrédot választmányi tagnak és Singer Ottót választmányi póttagnak, egyleti orvosnak pedig dr. Biró Józsefet. Az egyletnek tiz csónakja van, negyven ülőhelylyel.

(K) A bécsi ügetőversenyek nyolcadik napjának eredménye a következő:

I. Euschaedigungs-verseny. Díj 1800 korona. Táv. 2600 méter. 1. Czimbalmos. 2. Spullerin. 3. Jelinek. Indult 12 ló. Tot.: 10:387. Helyre: 20:218, 119, 51.

II. Romola-verseny. Díj 3000 korona. Táv. 2600 méter. 1. Jubilar. 2. Inn. 3. Elemér. Indult 7 ló. Tot.: 10:23. Helyre: 20:27, 33, 37.

III. Lee Simmons-díj. Díj 2400 korona. Táv. 1700 méter. 1. Allein. 2. Gayton J. 3. Fatinica. Indult 5 ló. Tot.: 10:17. Helyre: 20:26, 90. Grille, mint harmadik, diszkvalifikáltatott.

IV. Handicap. Díj 2300 korona. Táv. 2500 méter. 1. Bajazzo. 2. Hertha. 3. Egeria. Indult 8 ló. Tot.: 10:48. Helyre: 20:31, 32, 35. Tutti-frutti mint második diszkvalifikáltatott.

V. Ryswood-verseny. Díj 2100 korona. Táv. 2200 méter. 1. Ma joie. 2. Flush Royal. 3. Czimbora. Indult 6 ló. Tot.: 10:18. Helyre: 20:23, 24.

VI. Trieszti díj. Díj 2100 korona. Táv. 2200 méter. 1. Rendezvous. 2. Dillon. 3. Félsemü. Indult 11 ló. Tot.: 10:20. Helyre: 20:29, 44, 104.

VII. Kettesfogatu urkocsis-verseny. Díj 2300 korona. Táv. 3300 méter. 1. Duli—Szikra. 2. Bettyár—Monte Carlo. 3. Detektiv—Utolsó Happy. Indult 7 fogat. Tot.: 10:69. Helyre: 20:41, 39, 47.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24, I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-féle lóvilámpa fürdők szívhaj és veredényelmeszedés ellen.	Általános idegeség (neurasthenia, hystéria), idegyengeségi állapotok.
Elektromágneses gyógyítás	Álmatlanság, Fejfájás, Hűdés (Paralízis).
Röntgen sugarak al való kezelés.	Idegfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, ischiás), Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Szívbetegségek, Veredényelmeszedés, Kősvány és csusz, reuma, izületi és esenőhajók.
Kék fénnyel való kezelés.	Székrekedés, Daganatok, Anyagcserebihajók (Elhízás, cukorbihaj, verszegénység) Bőrbihajók, Bőrvizsételg.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Lupus, Hajhullás, kopaszság, Szőrelenítés (nőknél az arcon).
Villamos fenyfürdők.	Aranyeres osomók.
Villamos masszage (Vibratio).	
Gávan, Farad és Franklin árammal való kezelés.	
Villamos vízfürdők.	
Szénaavas fürdők.	

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. — Keze és egész napon át. Kívánatra prospektus

Reggelizés előtt fel pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatu valódi áldás gyomorbihajóknek és székezorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

Az új ipartörvény. Az ipartörvénytervezet tárgyalására egybehívott szakértekezlet ma délután fél öt órakor folytatta Téglássy István miniszteri tanácsos elnöklésével a képzésről szóló fejezet tárgyalását. A tárgyalás megkezdése előtt elnök bemutatja Szerényi József államtitkár levelét, melyben hálás köszönetet mond a szaktanácskozmánynak részvéte kifejezéséért. Együttal bejelenti, hogy ha mai lelkiállapota nem is engedi meg az ülés vezetését, a további üléseket személyesen fogja vezetni. Kóka Lajosnak a közelgő ünnepek miatt a tárgyalás elhalasztására vonatkozólag tett indítványára az értekezlet elhatározta, hogy tanácskozásiat április 19-én fogja folytatni. Napirend előtt még Kóka Lajos terjesztette elő a múlt évi november hóban tartott iparos kongresszusnak azt a határozatát, hogy kéressék fel a kormány az ország összes iparossága és önálló kereskedője által óhajtott kötelező nyugdíj- és agkori-biztosítási intézménynek mielőbbi törvény útján való létesítésére. Ennek az intézménynek a létesítése természetesen megkívánja a képzési rendszert is, mert képzett ipar és kötelező ipartestület nélkül nem lehet szó kötelező nyugdíjintézményről sem. A napirendre terve elsőnek Melkó Bertalan szólalt fel, ki Magyarországon virágzó ipart nem képzelhet másképp, mintha az országnak képzett iparosai lesznek. Id. Cserna Lajos a szabóiparosság nevében ragaszkodik a képzéshez, hogy ezáltal eleje vételessék a kontárok káros működésének. Pisszer János, a nyiregyházi ipartestület küldötte a képzés mellett foglal állást és kívánja, hogy ez minden vonalon vitessék keresztül. Keszonyi Lajos a borbély iparágánál nem tartja elegendőnek a képzést, hanem feltétlenül kívánja ennek az iparágának engedélyhez kötését. Dr. Sugár Ignác hangsúlyozza, hogy a 84-iki törvényhozás már beiktatta a képzés elvét az ipartörvénybe, tehát itt még vitatni sem lehet azt, vajjon fentartassék-e a képzés. Hosszu gyakorlati működése alatt sem a belföldön, sem a külföldön nem talált egyetlenegy példát sem arra, hogy valaki lezorult volna az ipari pályáról, mert az képzéshez van kötve. De nem a formai képzést kell szem előtt tartanunk, hanem azt, hogy minden kézműiparos értse azt a mesterséget, amelyet folytatni akar. Éppen azért vagy kívánjunk komoly képzési rendszert, amivel elérhetjük a célt, vagy tegyünk le egészen a képzés kérdéséről. Hubay Károly Garbai teoretikus fejtegetéseire megjegyzi, hogy az ő általa kifejtett elvek elméletben igen szépek lehetnek, de a gyakorlatban azokat megvalósítani nem lehet. Sipos Aladár a kassai ipari és kereskedelmi kamara titkára kijelenti, az ezen kamara területén fekvő összes kisiparosok bevonásával tartott gyűlés feltétlenül a képzés mellett foglalt állást. Dóczy Ferenc szerint a képzés nemcsak a kisiparosok előnye, de nagy hasznára fog válni közgazdaságunknak és az egész országnak is. A kézműipar Magyarországon az utóbbi időben retrográd irányban megy. Ennek legfőbb oka, hogy élettapasztalatok nélkül bárki üzhetett akármilyen ipart. Ehhez járult a korlátlan tanocztartási jog is. Gondoskodni kell arról, hogy az iparos öreg korára biztosítva legyen. Pálffy Dániel a mestervizsgák mellett foglal állást. Azt ajánlja, hogy ahol egyes szakmák az illető ipartestület kebelében nem fordulnak elő, ott csak a kamarai székhelyeken, esetleg csak Budapesten legyen mestervizsga tartható. Szabó Gyula a képzés mellett szólván, kifejti, hogy a képzés célja nem a jelenlegi iparosok biztosítása, hanem az iparfejlesztés fokozása. Nem helyesli, hogy a mestervizsgák mindenütt kötelezővé tétessenek. Téglássy István min. tanácsos elnök a tárgyalást bekezesztvén, annak folytatását április hó 19-ike délután fél öt órájára halasztja.

Az Ujlaki Téglagyár közgyűlése. Az Ujlaki Téglagyár és Mészegő Gyár Részvénytársaság tegnap tartotta közgyűlését Wellisch Alfréd középítési tanácsos elnöklésével. A közgyűlés az igazgatóság s felügyelőbizottság jelentéseit jóváhagyólag tudomásul vette s elhatározta, hogy a tiszta nyeresémből az április 1-én esedékes szelvénynek 14 koronával leendő beváltására 218.400 koronát fordít, a maradék 15.024 korona 59 fillért pedig új számlára előviszi. A szelvény április 1-től kezdve kerül az Első Magyar Iparbanknál (IV., Deák Ferenc-utca 5.) beváltásra.

Kinevezés. A Pesti Hengermalom Társaság igazgatósága mai ülésén dr. Burchard-Béla úr Andor társasági tisztviselőt cégjegyzői joggal ruházta fel.

A Gschwindt-gyár közgyűlése. A Gschwindt-féle szeszgyár részvénytársaság dr. Gschwindt György elnökle alatt tartotta 41-ik évi rendes közgyűlését. Az igazgatósági jelentés szerint az évi jövedelem 283.840 korona 09 fillér. Az igazgatóság azt indítványozza, hogy a 32.955 korona 95 fillérvnyi levonások után 210.000 korona fizetessék ki osztalékkul, részvényenként 70 korona és a fennmaradó 41.334 korona új számlára vitessék át. A felmentvény megadása után úgy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság eddigi tagjait újból egyhangulag megválasztották, mire a közgyűlés véget ért.

A gazdák szociális előadásai. A Magyar Gazdaszövetség szociális előadásai nyomán ma d. e. dr. Gaál Jenő folytatta előadását „A társadalom gazdasági életének kibontakozása és rendszere” címén. Fejtegeti a társadalmi, technikai, időbeli, területi és nemzetközi munkafelosztást, a forgalomnak, a jövedelem-megosztás automatikus működésének módszereit, a fogyasztást. Azokat a lélektani mozzanatokot, melyek az emberi szükségeknél és ezek kielégítésénél, a fogyasztásnál észlelhetők. A tudományos fejtegetések közül kiemeljük a birtok-kategóriák társadalmi méltatását. A nagy figyelemmel hallgatott fejtegetések után dr. Földes Béla, udvari tanácsos, országgyűlési képviselő nagy érdeklődéssel mellett kezdte meg két napra tervezett előadását a kapitalizmus jellegéről, annak előnyeiről és kényeiről. Megállapítja a kapitalizmus és individualizmus viszonyát, majd vizsgálja annak vonatkozását a nemzetgazdaságtanhoz. Foglalkozik a munkások fizikai, szellemi és erkölcsi elcsúszulásának okaival, következményeivel, a proletariatus megalakulásának folyamatával s rátér az osztályharccs ismertetésére. Előadásának befejezéséig behatóan foglalkozik a szocialista világnézettel, amely a tőke uralmának megszüntetését követeli gazdasági, társadalmi és politikai tekintetben. A közönség, mely feszült figyelemmel hallgatta a fejtegetéseket, végezetül lelkesen megéljenzte az előadót. Dr. Rényi József műegyetemi tanár ezután a közigazgatás szociális feladatairól tartott előadást. Ismertetette szociálpolitikai szempontból fontosabb közigazgatási törvényeinket és intézményeinket, a szegényügy rendezését; a gyermekvédelem ügye kapcsán az állami gyermekmenhelyek intézményét, amelyvel igazán az összes kulturállamokat megelőztük. Megemlékezett a rendőri közigazgatás szociális feladatairól. A gazdasági közigazgatás köréből főleg a közigazgatásnak a mezőgazdasági és igazi munkásügy körüli teendőit és az u. n. munkásvédelmi törvényhozást ismertetette. A gyengébbek védelmével teheti ártalmatlanná a feltolakodó gyanus népröbűségeket és így mozdíthatja elő a társadalomban élő erők szükséges egyensúlyát és ami a legfontosabb — az u. n. „kisemberek” melegegedettségét is, amely minden ország boldogulásának előfeltétele. Rényi József előadását mindvégig élénk tetszéssel kísérte a közönség. A tanfolyam hallgatói délután a „Hangya” tárházait tekintették meg.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védjegyet a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Eranosz Bogdán kereskedő Gyergyószentmiklós. — Krsne K. diszmű- és játékaru kereskedő Zimony. — Barta Adolf kereskedő Miskolcra.

Értekezlet a nemzetközi vadászkiállítás ügyében. Kedden délelőtt 11 órakor a földművelésügyi minisztériumban Darányi Ignác földművelésügyi miniszter elnökle alatt értekezlet volt az 1910-ben

Bécsben rendezendő nemzetközi vadászati kiállítás ügyében. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megnyitván az értekezletet, üdvözölte a megjelenteket és meleg szavakban mondott köszönetet azért az érdeklődésért amelylyel ezen fontos ügy iránt viselteknek. Általános óhaj — mondotta — hogy az első nemzetközi vadászati kiállítás, amelynek védnökségét I. Ferencz József elfogadta, Magyarország méltán legyen képviselve. Hangsúlyozza, hogy a vadászat nemcsak sportédelem, hanem elsőrendű és folyton fejlődő közgazdasági érdek is. A kormány készséggel vállalta a kezdeményezés munkáját, azonban a kormány ereje fogyatékos volna, ha a társadalom és elsősorban a vadászegyesületek teljes támogatásukban nem részesítenék. Ha ez a támogatás nem fog hiányozni, akkor e téren való működésünk teljes sikert fog eredményezni. Ezután felkérte a miniszter Földy János főerdőtanácsost, a kiállítás rendezőjét, hogy a kiállítás előzményeit ismertesse. Földy János hosszabb beszédben foglalkozott a kiállítás előzményeivel és indítványára megalakították a bizottságokat, majd gróf Desseffy Aurél indítványára a kiállítás díszelnökévé Darányi Ignác földművelésügyi minisztert, elnökeivá pedig gróf Széchenyi Bélát, herceg Esterházy Miklóst és Ottlik Iván államtitkárt választották meg. Az értekezlet ezután Ottlik Iván államtitkár berekesztő szavaival véget ért.

Az osztályorsorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

50.000 koronát nyert:	31753.
30.000 koronát nyert:	95312.
10.000 koronát nyert:	48674.
5000 koronát nyertek:	504 11562 47265 110409.
2000 oronát nyertek:	580 6681 15017 17430 18997 20501 22015 25539 26078 33925 44934 64263 69129 70270 71006 72020 80705 90870 99636 102475 107663 112850 117422 118166.
1000 koronát nyertek:	806 1527 2158 2520 3003 3986 6318 8637 10195 15831 17393 18961 19699 22068 26877 26834 28798 29718 29745 29978 30725 31806 38300 39486 39994 43370 44522 46496 49508 52247 52968 56370 58052 58827 60383 60897 61225 62280 63308 63934 70134 72663 75837 79526 80381 82501 82798 84001 84004 84131 84146 85081 86957 87062 87454 88201 97429 97891 99628 100236 104980 105196 109729 110288 112300 112742 113647 113698 116046 120141 122450.
500 koronát nyertek:	1160 8292 8296 3004 14843 16342 15693 16908 18387 18513 18992 24233 24368 27238 28244 29318 31500 32119 32916 34621 38610 38640 40988 46540 53825 56386 56824 62023 63615 65721 67906 70745 71258 71316 74635 78043 78697 78829 79444 83073 83274 84538 84958 85042 85898 86796 88757 89844 89757 89844 90367 92540 94111 95651 96523 96786 100103 100480 102535 104285 104324 105970 190533 111173 112214 111586 111877 113510 115499 116190 119375 120240 121707 123320. — A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Török szerencsége örök. A mai húzáson már ismét az 50.000 koronás főnyereményt és a 30.000 koronás főnyereményt a 31753 számú és a 95312 4/8 számú sorsjegyre a szerencsés Török A. és Társa bankház r.-t. vevői nyerték Budapesten, Szervita-tér 3.

A gabonakereskedők és a gabonasuly. Fiuméből jelentik, hogy az ottani gabonakereskedők elhatározták, hogy gabonát május 1-étől, a szákkal a bruttosulyt nettosulynak számítva adnak el. Az egyezséget három évre kötötték felmondás nélkül, automatikus meghosszabbítással. Az ellenőrzésre és a pénzbüntetés megállapítására öttagu bizottságot választottak.

A zsolnai cementgyár közgyűlése. A Zsolnai cement- és mészgyár részvénytársaság ma tartotta aelnökének, beocsini Ohrenstein Henrik elnökle alatt VIII. rendes közgyűlését a Beocsini cementgyári unió r.-t. helyiségeiben. Az elnök meleg szavakkal emlékszik meg a társulat közelmúlt napokban elhunyt nagyérdemű elnökéről, báró Kornfeld Zsigmondról, kinek elhunyt nemcsak a vállalatra, hanem az egész országra nézve súlyos veszteséget jelent. A közgyűlés az igazgatóság indítványához képest elhatározta a részvényeknek 25 százalékra leendő lebélyegzését, s egyidejűleg — a gyárna fejlesztése céljából évi 6000 vaggon portlandcement gyártási képességre — az alaptőkének feleme-

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első rangú őr szobó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, több sz őri próbával.

Atmeneti kabátot) angol kelméből) 35 frtért

Felöltöt) 30 „

Smoking-öltönyt) 35 „

Selyem béléssel) 30 „

prima munka. Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVAROS, Magyar-u. 3. I. emelet, Kossuth L.-u. mellett. Telefon 116 98

léte egyelőre 2.000.000 koronára. Az új gyár, melynek építése a Beocsini cementgyári unió r.-t. segítségével és annak közreműködésével vitetett keresztül, legközelebb üzembe helyezték.

A Laenderbank közgyűlése. Bécsből jelentik: A Laender-bank mai közgyűlése jóváhagyta a betétes üzleti jelentést, amely szerint a tiszta nyereség a tavalyi áthozat beszámításával 7.769.481 korona. E nyereséget csakis a folyó bank és áru-bizományi üzletekkel érték el. A kamat-bevétel kerek 400.000 koronával csökkent. A províziók körülje 101.000 koronával emelkedett. Az áru- és konvencziós üzletek nyeresége 89.000 koronával csökkent. A bruttó-nyereség a tavalyi áthozattal együtt 15.904.075 korna. Üzleti kiadások és egyéb terhek fejében 8.134.591 korona került levonásba. Az igazgató-tanács indítványára elhatározták, hogy a százalékos osztalékok, részvényenkint tehát 24 koronát fizetnek ki, a nyugdíjalapot 200.000 koronával dotálják, a rendkívüli tartalékalaphoz 500.000 koronát csatolnak és a fennmaradó 613.364 koronát új számlára írják.

A Technológiai Iparmúzeum tanfolyamai. A Technológiai Iparmúzeum által a fővárosban és 25 vidéki városban rendezett tanfolyamok most végződnek. Általános irányú tanfolyam 122 volt 2640 hallgatóval. Azonkívül nagyszámú tanfolyama volt az egész országban a cipész- és szabóipar köréből. Ezen tanfolyamokon képzett tanítómesterek az iparosokat helyes szabászatra, kalkulációra és az anyagok megvizsgálására s helyes megválasztására tanítják. Gyakorlatilag pedig megtanulnak jó cipőt, illetőleg jó ruhát készíteni. A tanfolyamokat vezető tanítók évi jelentései most érkeznek az igazgatósághoz, amelyek mind jó eredményről számolnak be. A m. kir. Technológiai Iparmúzeum a gyár-folyamán már a 7-ik mestertanfolyamot rendezte. Ezen a mestertanfolyamon a rendes tanfolyamot végzett hallgatók nyernek továbbképzést.

Tűzkárosultak segélyezése a hegyvidéken. Darányi földmivelésügyi miniszter a hegyvidéki kiserkedelmi előterjesztésére a vidéki tűzkárosultak részére három vasúti kocsi rakomány vegyes biékként 50 százalékos árkedvezmény mellett, két felsőveresmarti tűzkárosult kiscgazda részére pedig 5-5 q. tengerit díjmentesen engedélyezett.

A IV. tavaszi vásár megnyitása április 2-án reggel 8 órakor történik a következő véglegesen megállapított program szerint: I. A megnyitás délelőttjén lesznek az ünnepélyes fogadások. A megnyitásra a kormány képviselői, a fővárosi hatóság képviselői, az összes gazdasági testületek és érdeklődők meghívottai és a közgazdasági élet vezetői fognak résztvenni. A vásár április 6-áig marad nyitva és pedig minden nap reggel 8 órától esti 7 óráig. Az első nap estéjén az Országos Ipar-egyesületben Gelléri Mór kir. tanácsos, a második nap estéjén, a Magyar Kereskedelmi Csarnokban dr. Schreyer Jenő, a Csearnok titkára tartanak előadást. Az első az „Iparfejlesztés és a Tavaszi Vásár” címen, a második „A kereskedelem és a Tavaszi Vásár” címen. Április hó 3-án este 9 órakor a kereskedelem és ipar képviselői és vásárosok díszpáncsorra gyűlnek egybe a Magyar Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben. Külföldi kereskedők jelentkezők: Scutariból, Belgrádból, Bukarestből, Konstantinápolyból, Szófiából, Moszkvából, Lötzből, Varsóból, Bécsből, Berlinből, Antwerpenből és Milánóból.

Hazai ipari beszerzési források új ezimtará. A „Hazai ipari beszerzési források” II. és bővített kiadása megjelent a m. kir. kereskedelmi múzeum szerkesztésében. Az új ezimtar két részből áll. Több mint 1000 olyan ipartelep adataival bővült az új ezimtar, amelyek az első kiadásban nem voltak fellelve. 3930 magyarországi és 190 horvát-szlavon-oroszországi összesen tehát 4120 ipartelepről és azok gyártmányairól nyújt részletes felvilágosítást. A ezimtar 2 koronáért megszereshető a „Hazai ipari beszerzési források” kiadóhivatalánál (Budapest, IV., Akadémia-utca 3.).

Sorsolás. A Magyar Földhitelintézet 1909. évi márczius hó 31-én, szerdán d. e. 10 órakor tartja a saját házában (V. ker., Bálvány-u. 7. sz.) szabályozási és tájajavítási 4 százalékos és 3 és fél százalékos zálogleveleiknek nyilvános kisorsolását, amely alkalommal: I. a szabályozási és tájajavítási 4 százalékos záloglevelekből 7 db 10.000 forintos, illetőleg 20.000 koronás, 97 darab 1000 forintos, illetőleg 2000 koronás és 134 db 100 forintos, illetőleg 200 koronás 360.800 korona értékben. — II. a 3 és fél százalékos záloglevelekből 8 db 10.000 koronás, 69 db 2000 koronás és 82 db 200 koronás, 234.400 korona értékben fog kisorsolástani.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 30.

A készáru-piacon ma ugyancsak kifejezetten lanyha volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a málmok nagyon tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Így aztán korlátozott maradt a forgalom, melynek folyamán mindössze alig 5000 q. buza kelt el, a tegnapiaknál 40—50 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 29 korona volt 78 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 26 korona 75,5 kilós tiszavidéki hibás buzáért. Egyéb gabonaművek közül rozs 40 fillérrel, tengeri 10 fillérrel, korpa 5 fillérrel olcsóbb, zab esendes, árpa elhanyagolt. Forgalomba került 300 q. rozs 19.90 koronás árakon és 200 p. tengeri 15.15 koronás áron. — A határidőpiacon a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. Kezdetben jó vételkedv kezdett mutatkozni, mire erősen szilárdult az irányzat, később azonban igen sürgős kínálat támadt, mely egyre jobban-jobban fokozódott, mire aztán igen jelentékeny visszaesés állt be. Így, hogy csak a májusi búzát említsük, amely most a legforgalmasabb cikk, ennek 27.04 koronás kezdőárfolyama előbb 27.30-ig emelkedett, aztán 26.40-ig süllyedt és így rövid harmaddél órán belül előbb 26 fillérrel emelkedett, azután 90 fillérrel csökkent.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 56 fillérrel, a májusi buza 54 fillérrel, az októberi buza 10 fillérrel, az áprilisi rozs 44 fillérrel, az októberi rozs 24 fillérrel, az áprilisi zab 30 fillérrel, a májusi tengeri 18 fillérrel hanyatlott.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	27.80—28.30
"	76	26.85—28.35	80	28.05—28.60
"	77	27.45—28.05	81	28.20—27.80
"	78	27.65—28.25	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	27.45—28.20
"	76	27.00—27.40	80	27.80—28.15
"	77	27.30—27.65	81	—
"	78	27.45—27.85	82	—
Pestvidéki	74	—	78	27.50—27.90
"	75	—	79	27.50—28.05
"	76	27.15—27.45	80	27.85—28.10
"	77	27.35—27.90	81	—
Bácskai	74	—	78	27.75—27.85
"	75	—	79	27.70—28.20
"	76	28.20—27.65	80	27.95—28.35
"	77	27.30—27.85	81	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	20.15—20.30
" középminőségű új	—	—	—	20.00—20.15
Árpa takarmány I. rendű új	—	—	—	18.00—18.80
" II. rendű új	—	—	—	17.50—17.30
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű új	—	—	—	18.05—19.00
" II-rendű új	—	—	—	17.65—17.95
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.00—15.30
Korpa	—	—	—	12.25—12.60

A készáru piacon elkelt:
 Buza: Tiszavidéki: 100 q 79 k 28.80 K, 100 q 78.2 k 28.30 K felső, 300 q 77 k 26.90 K uskás, 420 q 75.5 k 26 K hibás.
 Fejérmegyei: 650 q 77.3 k, 300 q 77 k 28.40 K, 300 q 79 k 28.70 K.
 Bácskai: 240 q 79.5 k 29.10 K, 100 q 79.5 k, 100 q 79 k, 100 q 78 k 29 K.
 Felsőmagyarországi: 150 q 76.5 k 28.05 K.
 Pestvidéki: 200 q 79.5 k 28.80 K, 100 q 79 k 28.70 K, 200 q 79 k 28.60 K, 100 q 78.5 k 27.60 K hibás, 100 q 78.3 k 28.60 K, 200 q 78 k 28.60 K, 200 q 78 k 28.40 K, 100 q 78 k 28.50 K, 100 q 77.5 k 28.20 K, 220 q 76 k 27.70 K.
 Dunai: 300 q 77 k 27.60 K.
 Erdélyi: 100 q 79 k 28.55 K.
 Rozs: 300 q 19.90 K kpf. par.
 Tengeri: 200 q 15.15 K kpf. par.
 Az árak 100 kilogrammonként koronáértékben értendők.

A határidőpiacon kötöttet:
 Délelőtt:
 Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:
 Buza áprilisa 13.77—13.74—13.83—13.61—13.45—
 Buza májusra 13.52—13.53—13.50—13.65—13.36—
 Buza októberre 10.99—11.04—10.98—11.04—10.98—
 Rozs áprilisa 10.10—11.02—10.92—10.90—
 Rozs októberre 9.05—9.06—9.02—9.15—8.99—
 Zab áprilisa 8.78—8.77—8.80—8.68—8.56—

Zab októberre 7.49—7.50—
 Tengeri májusra 7.52—7.53—7.50—7.58—7.47—
 Tengeri júliusra 7.71—7.64—7.58—

1 óra 30 perccel zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.45—13.46
1909. májusi buza	13.26—13.27
1909. októbert buza	10.96—10.97
1909. áprilisi rozs	9.90—9.91
1909. októberi rozs	8.96—8.97
1909. áprilisi zab	8.57—8.58
1909. októberi zab	7.44—7.45
1909. májusi tengeri	7.43—7.44
1909. júliusi tengeri	7.68—7.69

Budapesti gabonaforgalom.

1909. márczius 28-tól 1909. márczius 29-ig.

	Erkezett	Elszállított
métermázsza		
Buza	62905	3502
Rozs	2639	—
Árpa	3629	—
Zab	2040	2270
Tengeri	29808	39935
Liszt	357	11781
Korpa	—	2168

Értéktőzsde.

A tőzsde ma is szilárd irányzat mellett nyílt meg s az értékek továbbra is emelkedtek. A forgalom ma is nagy volt s élénk vételkedv mellett az árfolyamok különösen a két hitelrészvényben továbbra is koronával emelkedtek. A déli tőzsde zárlata felé realizálások indultak meg, mire a két hitelrészvény áremelkedésének a felét elvesztette. A többi nemzetközi érték is élénk kereslethez jutott, de az elért áremelkedések a realizálások következtében valamit vesztek az árból. A Rimamurányi részvényeket a déli tőzsde elején bécsi számlára adták, mire a részvények ára csökkent. Az Államvasuti részvényekben szintén volt kínálat, de a helyi spekuláció vásárlásaira az áremelkedést meg tudta tartani. A járadékpiac ma szintén szilárd volt s a koronajáradék 92.65 koronával jutott kötésre. Zárlatkor azonban visszaesett 92.50 koronás árfolyamra. A helyi értékek piacán a kereslet egyes ipari értékekben továbbra is folytatódott s az építőipari és bányarészvények közül a Beocsini, a Drasche, az Ujlaki, a Salgótarjáni, továbbá a Danubius és a Városi villamos vasút-részvény voltak forgalomban. Forgalomba került ma: Leszámitolóbank 478.50—479—478 koronán, Jelzálog 431—428—429.50 koronán, Rimamurányi 534.50—535.50—533—534 koronán, Városi villamos vasút 265.50 koronán, Közúti 570 koronán, Déli vasút 105.50—109 koronán, Magyar koronajáradék 92.45—92.65 koronán, Kereskedelmi bank 3360—3364 koronán, Danubius 272—276.50 koronán, Salgó 562—565 koronán, Hazai bank 275 koronán, Ujlaki téglagyár 325—334—328 koronán, Drasche 480—486—483 koronán, Beocsini cementgyár 635 korona.

Az előtőzsdén előforduló kötések:
 Osztrák hitel 638—637.75—641.50, Magyar hitel 747—754, Osztrák-magyar államvasút 684—687, Leszámitolóbank 478.50—479—478, Jelzálogbank 431—428, Rimamurányi 534.50—535.50 K, Közúti vaspálya 570, Déli vasút 105.50—109, Magyar koronajáradék 92.50—92.45—92.62½ koronán.

A déli tőzsdén előforduló kötések:
 Osztrák hitel 642—640.25, Magyar hitel 754.50—752.50, Osztrák-magyar államvasút 688—687, Leszámitolóbank 478, Jelzálogbank 429.50 K, Rimamurányi 534.25—533—534, Városi villamosvasút 265.50, Magyar koronajáradék 92.65 K.
Utőtőzsde délután 4 órakor:
 Osztrák hitel 639.25, Magyar hitel 752, Államvasút 686, Leszámitolóbank 477, Jelzálog 429, Rimamurányi 534, Városi villamos 266.50, Közúti villamos 570.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 30. (Saját tudósítónktól.) A mértékadó külföldi tőzsdék irányzata a múlt héten szilárd volt, mert az exportáló államok jelentékenyen kevesebb gabonát szállítottak Európába és különösen a berlini piacon emelkedtek az árfolyamok arra a hírre, hogy Olaszország megszünteti a gabonavámokat, az ausztriai és magyarországi tőzsdék irányzata ellenben még lanyhább lett. A mai forgalomban buza és rozs 10 fillért vesztett, hasonlóképpen tengeri is, zab vesztesége azonban csak 5 fillért tett ki. A forgalom majdnem egészen szünetelt, mert a konjunktum szigorúan tartózkodott a vásárlástól.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 14.90—12.25, bányai 14.65—15.05, mosoni 14.10—14.30, délviasuti 14.15—14.50, marchfeldi 14—14.30.

Rozs: tótfelvidéki 10.40—10.60, csepeli 10.35—10.55, pestmegyei 10.45—10.65, délviasuti 10.40—10.60, különféle magyar 10.35—10.55, osztrák 10.30—10.65.

Árpa: morvaországi 9.50—10.35, marchfeldi 8.50—9.35, bécsvidéki 9.20—9.50, tótfelvidéki 8.60—9.80, délviasuti 8.50—9.50.

Magyar tengeri 8.15—8.35, Cinquantin 9.65—10.05, Magyar szab 9.30—9.70, válogatott 9.70—10.10, cseh-morvaországi és alsó-osztriai 9.55—9.70.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, márczius 30. A politikai válság megoldása a mai elötőzsdén is nagyon élénken befolyásolta a hangulatot. A közönség visszavásárlásai és a spekuláció fedezeti vételei a piacnak ma is határozottan szilárd jelleget kölcsönöztek. Májusi járadék és osztrák és magyar koronajáradék élénk forgalom mellett 1/4-ed százalékkal emelkedtek. Osztrák hitel, Államvasut, Alpesi bányá, Déli vasut, Földhittel, Buschthieradi és Gözhajózási részvények is újból javultak. A hangulat budapesti vásárlások által is támogatva, az elötőzsde zárlatáig kedvező maradt. A déli tőzsde nyugodtan, könnyen gyengült árfolyamokkal indult, mert nagyobb nyereségelbonyolításokat eszközöltek. Mindazonáltal az alapirányzat kedvező jellegét megtartotta. A kulissz vezető értékei árfolyamukat később is megtartották. Berlinből nyugodt irányzatot jelentettek.

11 óraker zárultak:

Osztrák hitel 640, Magyar hitel 751, Union 544, Magyar Jelzalog 429, Államvasuti 685, Délviasut 105.50, Északnyugati vasut 456, Alpesi 645.50, Prágai vasut 2425, Orosz járadék 95.20, Osztrák koronajáradék 95.25, Magyar koronajáradék 92.55, Török sorsjegy 185.40 K.

1 óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 640.50, Magyar hitel 753, Anglo 296.50, Bankgyesület 529.50, Földhittel 1090, Laenderbank 439.50, Unionbank 544.50, Magyar Jelzalog 429, Államvasut 686, Délviasut 108.75, Elba 457.50, Dunagözhajózási 897, Alpesi 643, Rimamurányi 534, Török sorsjegy 185.50 K.

Bécs, márczius 30. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos aranyjáradék 111.95, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 142.75, Magyar hitelbank részvény 751.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 533.40, Magyar csukoripar 1897.—, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 194.50, Kassa-Oderberzi Vasutársaság 362.—, Magyar Jelzalogbank 428.50 Magyar keresk. bank 3355.—.

Bécs, márczius 30. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2 százalékos papírjáradék 95.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 115.05, 1860-as sorsjegy 154.—, Osztrák hitelsorsjegy 461.—, Angol-osztrák bankrészvény 296.25, Bécsi Bankverein 528.25, Osztrák-magyar bank 1756, Déli vasut 104.25, Dunagözhajózási társ. 898.—, Dohány részv. 316.—, Cs. k. arany (vert) 11.34, Német bankv.

117.18, Osztr. Lloyd 418.—, 4 1/2 száz. ezüst jár. 94.95—98.85, Osztr. koronajáradék 95.70, 1864-es sorsj. 266.50, Osztrák hitelintézeti részvény 639.—, Union-Bank 543.75, Osztrák Länderbank 438.40, Osztrák-magyar államvasut 682.50, Elbevolgyi vasut 453.50, Alpesi részvény 641.70, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 239.95, Lipótkohó 418.—, Töröksorsjegy 184.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, márczius 30. A tőzsde megtartotta szilárd alapirányzatát, amit növelt a politikai nyugalom, valamint a tegnapi külföldi tőzsdék szilárd magatartása és az a magatartás is, amely a bécsi tőzsdén ma kifejezésre jutott. Mindazonáltal a forgalom a tegnapi nap élénkségét tekintve, általábanosságban a hangulat nyugodtabb volt és ennek arányában az árfolyammozgalom szűk korlátok között mozgott. Élénkebb kereslet tárgyai voltak és ujabban emelkedtek járadékok, melyek közül 1902-es oroszok vették át a vezetést, valamint osztrák és amerikai vasutak, utóbbiak Newyorkkal kapcsolatban. Bányártekek közül néhány gyöngülés felé hajlott. A Nordd. Lloyd részvényei is bizonytalan irányzatot követtek. Az üzlet későbbi menetében az árfolyamnívó nem tarthatta magát teljesen, mert a napi spekuláció lebonyolított, ami azonban a piac szilárd alapirányzatát alig érintette. Hajózási részvények és Diskontó Kommandit még inkább valamivel javultak. Az utőzsde a tartós nyereségrealizációkra lényegesen gyöngült. A készpénzpiac ipari értékei élénkek és szilárdak voltak. Pénz utlimón át 4 1/2%, magánleszámitolási kamatláb 2 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4 1/2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.50, osztrák hitelrészvény 197.25, Déli vasut 17.—, orosz bankjegyek 215.20, 4 százalékos új orosz kölcson 78.—, Discontó Kommandit 185.—, Dinamitruszt 162.—, Harpeni 188.50, Unifikált török járadék 94.50, 4 1/2 százalékos ezüst-járadék 96.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.50, Magyar koronajáradék 92.90, Osztrák-magyar államvasut 146.25, Bécsi váltóár 85.25, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 226.75, Gelsenkircheni 181.20, Laurakohó 191.40, Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) márczius 30. 4 1/2 százalékos papírjáradék 99.15, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelintézeti részvény 202.10, Osztrák-magyar államvasut 147.60, Északnyugati vasut —, Bustieradi vasut —, Londoni váltóár —, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcson —, 4 1/2 százalékos ezüstjáradék 99.95, Osztrák koronajáradék 95.40, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar bank 126.60, Déli vasut részvény 18.25, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 852.33, Párisi váltóár 811.50, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) márczius 30. 4 1/2 százalékos ezüst-járadék 98.50, 1860, sorsjegy 157.—, Déli vasut 17.40, 4 százalékos aranyjáradék —, Osztrák hitelrészvény 201.90, Osztrák-magyar államvasut 146.75, Olasz jára-

dék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.40, Nyugodt.

London, márczius 30. Angol consol 84 1/2.

Páris, (Zárlat) márczius 30. 2 száz. Francia járadék 97.57, Osztr. aranyjáradék 99.40, Magyar aranyjáradék 94.75, 3 százalékos Olasz járadék 104.05, Déli vasut elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói járadék 524.—, 4 százalékos spanyol járadék 98.82, 4 százalékos unifikált török jár. 94.—, Török sorsjegy 176.—, Török dohányrészvény 369.—, Osztrák földhittelintézet 1165.—, Osztr. Länderbank 489.—, Magyar jelzalogbank 1165.—, Banque de Paris 1595, Banque-Ottomane —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 511.—, Urikányi köszén 157, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.15, Váltó Bécsre (rövid) 105.—, Váltó Belgiumra (rövid) 1/3, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 252.15, Magán-kamatláb 1 1/2 Szilárd.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

Márczius 30. A husziaszalon a lanyhaság egyre tart. Borju és bárány oly olesó, hogy évek óta nem emlékszünk ily árviszonyokra. A husvétii ünnepek előtt azonban remélhetőleg javulás fog beállni. Küldemények ugy szállítandók, hogy a nagy hét esütörtökjén érkeznek be. Vaj szilárd, friss teavaj igen keresett. Füstölt, szép fatusli sonka is megfelelően értékesíthető. Burgonya változatlan. Tojásban rendkívüli viszonyok nehezítik még a forgalmat. Áru aig van s nem képes kielégíteni, főképpen az ünnep előtti nagy keresletet, mely különösen Németország részéről nyilvánul meg igen intenzíven. Az árak napok óta egyre emelkednek. Husvét előtt az irányzat változása alig várható. Mai árak:

Husnemek: marhahus hátulja 110—160 K, elege 84—100 K, vidéki borju, borbén boszan ménye súlylevonas nélkül 56—70 K, helybeli borjuhús 90—100 K, sertésus szalonnával 140—144 K, lehozott sertés 150—152 K, szalonna frss 124—128 K, szalonna sózott 120—128 K, szalonna füstölt 136—144 K, olvasztási, való 140—148 K, háj 156—158 K, sertészsir 148—152 K, mind métermázsánként.

Füstölthús (vidéki) kilogrammja 1.30—1.60 K, hazai sonka 1.80—2 K, szalami magyar 3—3.20, szalámi nyári 1.20—1.40 K, kilónként.

Vad: vadászó 80—90 fillér kilónként egészben. Fenyvesmadár kötegeje 1—1.20 K.

Baromfifélék: Elő: rántani való csirke 2.80—3.20 K, sütni való 3.80—4 K, kacsa sovány 4—5 K, kacsa hizott 6—7 K, rud, hizott 16—20 K, tyuk 3.60—4.40 K, pulyka 8—10 K, páronként.

Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.70—1.80 K, hizott rucza 1.60—1.70 K, hizott pulyka 1—1.20 K, levestyuk 1.40—1.50 K, kilónként. Pular 1.80—2 K darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2.60—2.80 K, II. 2.20—2.40 K, főzvaj (köpült) 1.70—2 K, tejbenturó 24—30 fillér.

Zöldsejfélek: burgonya (vagonáru) sárga 6.80—7 K, rózsá 10—11 K, fehér 7—8 K, kifli 16—24 K, sárgarépa 20—24 K, petrezselem 20—24 K, vöröshagyma makói 32—34 K, vöröshagyma közönséges, házi 20—24 K, fokhagyma 40—52 K, káposzta 24—28 K 100 kilónként.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Szállítók, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok. It lists various financial instruments and their current market values.

Gyümölcsfélék: Szőlő 1—2 K kilónként. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Töröbalint, batul stb.) 60—80 K, másrendű 40—60 K, harmadrendű apró áru 12—24 K. Körte elsőrendű 1.60—2.40 K, dió I. 40—60 K, dió II. 30—40 K, 100 kilónként.
Vegyesáru: Méz 75—90 fillér kilónként.
Tojás: bácskai 94—96 K, eredeti lánánként (1440 darab.)

Kőbányai sertéspiacz.

Márcz. 30. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 142—144 fillér. Fialat közép (páronként 251—260 kilogrammig terjedő súlyban) 142—144 fillér. Könnyű (páronként 250 kilogrammig) 142—144 fillér. Közép (páronként 240—280 klg.) 143—145 fillér. Könnyű (páronként 240 klg.) 143—145 fillér. Sertéslétszám: márcz. hó 27. napján volt készlet 22020 drb., — márczius 29-én felhajtott 1231 drb., — márcz. hó 29-én elszállított 196 drb., — márcz. hó 30. napjára maradt készlethez 23055 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székessővárosi állatvásár és közbághid igazgatósága.) Márczius 30-án. Előző napi eladatlan maradvány 75 drb sertés, 52 drb süldő, 1 drb malacz. Pótfelhajtás 18 drb sertés, Mai felhajtás 836 drb sertés, 4 drb süldő, összesen 919 drb sertés, 56 drb süldő, 1 drb malacz. Eladott 577 drb sertés, 4 drb süldő, Mai maradvány 312 drb sertés, 52 drb süldő, 1 drb malacz. Kétfelvetkezé: márcz. hó 27. napján volt készlet 22020 drb., — márczius 29-én felhajtott 1231 drb., — márcz. hó 29-én elszállított 196 drb., — márcz. hó 30. napjára maradt készlethez 23055 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Budapesti szurómarhavasár.

Márczius 30. Felhajtott 932 drb élő borjú, (közte 15 rugott), 1 drb leült borjú. Árjegyzék ezen tudósítás zártáig: Elsőrendű élő borjúkért 72—80 fillérig, kivételesen 84 fillér, középminőségű 63 borjúkért 60—70 fillérig, leült borjúkért 60 fillér, silány és rugott borjúkért 44—58 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat élénk volt, az árak 4—6 kgrkint emelkedtek.

Bécsi sertésvásár.

A mai sertésvásárra 1714 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 7216 fiatal és 5789 hizott sertés. Árak: elsőrendű 128—132 fillér; középhez 118—116; idős 108—119 fillér; könnyű 104—114 fillér; fiatal sertés 92—116 fillér kilogrammonként élő súlyban, levonás nélkül.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt száraz idő uralkodott és a hőmérséklet emelkedett; a maximum Bavanistén 18 C. fok és a minimum Kozsvárt —3 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős és enyhe idő várható, nyugaton elvétve esővel.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A. Szilványa	63.9	4.0	EN	2	0	13	3
Ungvár	60.4	8.8	E	2	0	13	3
Késmárk	58.2	5.0	E	4	—	5	3
Losoncz	59.3	5.7	N	4	ny	13	4
Ógyalla	55.4	7.4	N	0	0	10	2
Budapest	58.1	5.2	N	0	0	11	2
Hérsény	55.4	2.4	N	0	0	11	1
Keszthely	56.9	3.4	N	3	0	11	0
Pécs	59.8	7.6	N	4	0	11	5
Zágráb	59.4	4.4	N	0	0	13	5
Flume	60.5	5.8	NE	0	0	10	7
Szeged	60.3	2.0	N	0	0	15	5
Temesvár	61.5	2.5	N	0	0	16	6
Nagyvárad	60.6	3.8	N	0	0	15	2
Kolozsvár	64.4	5.8	N	0	0	16	3
Nagyzeben	63.3	2.4	NW	0	0	14	4
Szatmár	—	6.7	N	0	1	—	0
Eger	—	7.7	NW	0	4	—	7
Arvavárja	—	9.1	NW	0	2	—	0
Selmeczbánya	—	0.4	NW	0	2	—	7
Komárom	—	4.2	NW	0	0	12	15
Magyar-Ovár	—	5.9	NW	0	4	4	12
Sopron	—	4.2	NW	0	0	2	1
Ezék	—	5.0	N	0	0	—	5
Cirkvenica	—	7.4	E	0	4	20	1
Debreczen	—	9.6	E	0	1	—	5
Kecskemét	—	5.2	E	0	4	1	4
Oroszáza	—	8.7	E	0	2	—	5
Arad	—	8.0	NE	1	4	—	6
Zsombolya	—	7.0	N	0	0	—	6
Versecz	—	9.0	E	0	0	—	5
Orsova	—	7.6	E	0	0	12	0

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

VIZÁLLÁS.

		márcz. 29 márcz. 30		márcz. 29 márcz. 30			
		m é t e r		m é t e r			
Don	Schärding	0.86	0.70	Tiiza	M.-Sziget	0.75	0.75
Duna	Passau	2.84	2.40		Tekeháza	1.44	1.28
	Linz	0.17	0.14		V.-Nameny	5.22	4.28
	Bécs	0.17	0.—		Tokaj	5.84	2.96
	Pozsony	1.36	3.—		Tiszafüred	5.78	5.96
	Komárom	3.40	4.28		Szolnok	5.82	5.94
	Budapest	2.72	4.10		Csongrád	5.88	5.79
	Paks	1.60	3.42		Szeged	5.54	5.92
	Mohács	1.99	4.06		T.-Becse	3.96	4.38
	Gombos	2.50	4.—		Titel	3.56	4.17
	Ujvidék	2.85	3.80	Óndova	Hoór	1.40	0.60
	Pancsova	3.27	3.66	Tapoly	Bártfa	0.92	0.80
	Orsova	3.75	3.87	Bodrog	Ladmócz	5.90	0.38
Morva	Morvafalu	3.52	3.57	Sajó	Zsolca	3.10	2.49
Vég	Zsolna	1.80	1.56	Hernád	H.-Németi	1.54	1.—
	Trencsén	1.62	1.27	Berettyó	Margitta	0.89	1.01
	Szered	2.35	1.77		B.-Ujfalu	1.88	1.16
Rába	Szt.-Gothárd	0.80	0.32	Körös	Csucs	0.55	0.58
	Sárvár	1.22	0.60		N.-Várad	0.46	0.42
	Győr	3.05	3.42		Belényes	0.76	0.86
Dráva	Varasd	1.44	1.45		Tenke	0.90	0.39
	Zákány	0.18	0.12		Gurabonc	1.04	0.76
	Barca	0.69	0.86		Borosjenő	1.30	0.50
	Ezék	1.18	2.98		Békés	4.84	3.24
Mura	M.-Szerdah.	1.14	1.24		Gyoma	4.53	1.66
Száva	Zágráb	1.54	1.68	Maros	Gy.-Fehérvár	1.53	1.66
	Szilcsék	4.71	6.85		Branyicska	0.—	2.04
	Mitrovicza	4.78	4.98		Sohorsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	1.46	1.11		Arad	0.66	0.74
	Szatmár	3.18	2.44		Makó	1.94	2.29
	Kraszna N.-Majteny	1.48	1.08		Temesvár	1.50	1.20
	Latorozamunkács	0.80	0.60		Kiszéto	1.18	1.04
	Laboroz Homonna	1.10	1.75		Temesvár	0.97	0.98
	Ung Perccseny	0.—	0.—		Beeskerek	0.78	0.78

Kivonat a hivatalos lapból.

— Márczius 30. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter a X. fizetési osztályba posta- és táviratüzengető: Tóth Sándor eszenőrhadnagyot, Surmin Rezső hadnagyot, Gruber Lázár, Pehér Lajos, Rónaky Elemér, Kármoky Tivadar, Kópi Frigyes, Jakovljevic József, Keleka Károly, Kiss József, Reschofszky Lajos, Vargha Imre posta- és táviratüzengetőket, Szánthó Lajos, Weiler Gyula és Szakmáry Lajos posta- és táviratüzengetőket; a XI. fizetési osztályba posta- és táviratüzengetőket: Colussi Emil, Szavantsék István, Egető Géza, Ungvári Lajos, ifj. Mayer Sándor, Fischer János, Kornajcsik Károly, Kos Vladimir, Pamer Ferenc, Láng Árpád, Geréb Adolf, Molnár Károly, Scharf Béla, Misángyi Odón, Hajeg József, Szeremkovszky Béla, Topolics Lajos, Telbisz Károly, Zdenek Gyula; Balázs Dezső, Makó Gyula, Kákósy Endre, Ajer János, Boér Győző, Kasztner János, Ferenczy Gyula, Berente György, Kukai József, Külley Tivadar, Degrell Lipót, Takács István, Höögér József, Brk. Jászics Károly, Bense Dezső, Sabijar Ferenc, Czacsics István, Grizák Antal, Nagy Ernő és Bezslies György posta- és táviratüzengetőket; a XI. fizetési osztályba posta- és táviratüzengetőket: Péter Vendel, Papp János, Wuldeck Gáspár igazolványos katonai altiszteket, Ferenczy Zsigmond, Varga Nándor posta- és táviratüzengetőket és Piovaresy Károly őrmezt; a táviratüzengetőket: Bodnár Fede, Kuczka József, Hósel Kálmán, Szőke József, Gász Arajos, Mittelmann Izidor, Veszter Gyula, Sipos Adorján, ifj. Orbán Ferenc, Bechó József, Braun Konstantin, Beruta János, Messer Lajos, Kausits Jenő és Liszka Kálmán posta- és táviratüzengetőket; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Dalkay Erzsébet okleveles tanítónőt az egri Állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Hegedűs Gyuláné, szül. Czirbusz Margit kisdudonót a gyulavári Állami kisdudonóhoz kisdudonóvá, a kinestári jogügyi igazgató dr. Ináncsy Elemér díjtalan fogalmazógyakornokot díjaz fogalmazógyakornokká; a földművelésügyi miniszter dr. Terray Lajos breznóbányai kinestári erdészeti orvos kinestári erdészeti főorvosá, a budapesti állatleltani és takarmányozási kísérleti állomásnál Junkneiz István mechanikus műszaki altiszte; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Karácsonyi Miklós járási főtisztortól ideiglenes minőségű bányorvosá; a dohányjvedéki központi igazgató dr. Kuzma Oszkár díjtalan jogügyi fogalmazógyakornokot és Aigner Géza végzett joghatárolt dohányjvedéki központi igazgatósági segélydíjaz fogalmazógyakornokká; a máramaros-szigeti pénzügyigazgatóság Máris László máramaros-szigeti díjtalan adóhivatali gyakornokot a felsővisői adóhivatalhoz segélydíjaz gyakornokká; a soproni pénzügyigazgatóság Váradi Vilmos soproni lakost ideiglenes minőségű díjtalan adóhivatali gyakornokká; a zágrábi pénzügyigazgatóság Kutnyok Pál vámgyakornokjelöltet a zágrábi fővármihatalhoz fizetéstelen vámgyakornokká; a nagybecskereki törvényszékhez Farkas Sándor nagybecskereki lakost III. oszt. hivataloszállgávé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Nyiri Lajos budapesti országos gyűjtőfogházi őrparancsnokot fegyházfelügyelő minőségben hivatalból áthelyezte a lugosi törvényszéki fogházhoz.

Véglegesítés. Az igazságügyminiszter Zakariás Andor dr. szamosújvári országos fegyházfőosztály főosztályosát elbén az állásában véglegesítette.

Névgyakorosítások. A belügyminiszter Friedmann Pál miskolci lakos Fenyőre, Kolompár Viktor ivándi lakos Kovácsra, Kiskoru Czetli Gyula városidőregi lakos Bollára, Abeles Mór váci lakos Aldorra, Kiskoru Kohn Lipót és Miksa temesvári lakosok Kálmánra, Kiskoru Csapliesky Imre fugyvasárelvi lakos Pápaire, Kiskoru Hudák János tótpelsőzei lakos Csengerire, Kiskoru Izrael Chajem Tezech budapesti lakos Székelyre, Herlinger Márton budapesti lakos Orbánra kért átvátoztatását megengedte.

Pályázatok. A győri pénzügyigazgatóságnál irodatiszti állásra április 30-ig, a temesvári ítélőtáblánál ítélőtáblai bírói állásra, a kolozsvári törvényszéknél telegkönyvi átalakít díjnoki állásra 2 hét alatt; a varanyi járásbírságnál hivataloszállgái állásra 6 hét alatt; a székszárdi adóhivatalnál díjtalan gyakornoki állásra, a kalocsai járásbírságnál albirói állásra 2 hét alatt;

a pozsonyi Állami kórházban másodorvosi állásra április 15-ig a németborsáni járásbírságnál hivataloszállgái állásra 4 hét alatt; a lugosi törvényszéknél jegyzői állásra, az algyógyi járásbírságnál bírói állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Pályázati határidő meghosszabbítás. A perlaszi járásbírságnál: irnoki állásra hirdetett pályázat határidejét április 14-ig meghosszabbították.

Magyar királyi államvasutak üzemeltetősége Arad, 5718—909. sz.

. II.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMEY.

A magyar királyi államvasutak aradi üzemeltetősége nyilvános írásbeli egységáros versenytárgyalást hirdet:

A Kétegyháza állomásán létesítendő vízálomási épület (2 szolgakakással) a kutmedenceze, gépakna és szívócső csatorna, valamint a lakásokhoz tartozó melléképületek előállításai munkálataira, megjegyezvén hogy az építéshez szükséges anyagok közül a szén szalaktok és homokot (rostálatlan állapotban) és a víz szivattyúzáshoz szükséges centrifugál szivattyút a lokomobilt, valamint a lokomobil üzemeltetéséhez szükséges szén és olajmenyiséget a magyar királyi államvasutak aradi üzemeltetősége adja, illetve becsátja vállalkozó rendelkezésére, a többi összes építési anyagot pedig elsőrendű minőségben a vállalkozó köteles adni. Lásd a szerződés tervezet 4. szakaszának a. pontját.

A pályázati feltételek, a szerződés tervezet, az ajánlati minta és a költségvetés a magyar királyi államvasutak aradi üzemeltetősége pályafentartási osztályában (II. oszt.) 3 korona lefeztése mellett, a hivatalos órák alatt délelőtt 8 órától délután 2 óráig bármikor beszerezhetők, vagy írásbeli megkeresés mellett a megfelelő lélyegjegyek előzetes megküldése után, királyi postán is megkaphatók. Az építmények tervei a pályafentartási osztálynál megtekinthetők. Ugyancsak az említett hivatalnál megtekinthetők; a munkák és szállítások kiadására vonatkozó feltétfüzet általános határozatai, az államvasutak vonalain előállítandó épületek leírása és feltétfüzetek részletes határozatai is, melyek a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerezhetők.

Az ajánlat 1 koronás magyar okmánybélyeggel, az ajánlat mellékleteit, ugymint pályázati feltételeket, szerződés tervezetet és költségvetésüket pedig ivenkint 30 filleres magyar okmánybélyeggel ellátva és az ajánlatához füzve lepecsételt borítékban a következő felirattal: „Ajánlat a 5718—909 sz. versenytárgyalási hirdetés alapján a magyar királyi államvasutak Kétegyháza állomásán létesítendő magas építmények előállításai munkálataira” kell benyújtani, vagy postán beküldeni és pedig legkésőbb 1909. évi április hónap 20-án déli 12 óráig az aradi üzemeltetőség általános osztályának (I. oszt.) főnökéhez (aradi és esanádi egyesült vasutak palotája I. em. 13. ajtó.)

Az ajánlatok a benyújtásra kitűzött határidő leteltével a magyar királyi államvasutak aradi üzemeltetősége I. osztályában azonnal felbontatnak, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, vagyis 1909. évi április hónap 19-én déli 12 óráig a pályázónak az ajánlat szerinti vállalkati fellelő kikerekített összeg 5 százalékát mint bánatpénzt a magyar királyi államvasutak aradi üzemeltetőségének gyűjtőpénztáránál, hivatkozással a hirdett versenytárgyalás számára akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni, mely bánatpénz esetleg posta útján is küldhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár cheque-forgalmában bent vannak, a bánatpénzt a postatakarékpénztár útján is lehetnek. Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténie megemlítendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem esatolandó. A bánatpénzt az ajánlatához esatolni nem szabad, mert az ilyen esatolt összeg bánatpénzü el nem fogadható.

Az itt felsorolt feltételekről eltérő, szabálytalanul kiállított az ajánlattevő vagy meghatalmazottja által alá nem irt, javított vagy vakart szvegyű peccséttel le nem zárt, sőtett borítékban helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag vagy esetleg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz előlegesen el nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát képező munkák teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnának, kötelesek ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

Arad, 1909. márczius hónap.

Az üzemeltetőség.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1909. márczius 31-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

A föld.

Színmű 3 felvétel: Kemechey Jenő és Malonyay Dezső.

Személyek:

Dobos Kovács József Szacsavay Zausza felesége Jászai Klári, leánya P. Márkus Özv. Vékey Gedeoné Rákosi Sz Gedeon, fia Mihályi Julián, leánya D. Ligeti Marosvári Mozes Gál Bódog, fia Rózsahegy Szuzanne, leánya Vizváry M.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Vigyázz a nőre!

Bohózat 3 felvonásban, 4 képből. Irtá: Feydeau Georges. Fordította: Göth Sándor.

Személyek:

Pochet, őrmester Tanczeai Amélie, leánya G. Kertész E Adonis Sarkadi Iréne P. Garsi M. Fejedelm Szármi Courtois Marcel Szármi Etienne Bárdi O. Van Putzeboom Vendrey Polármeister Tihanyi Krcsmrnadióff Balassa Bibichon Harsányi Rendőrbiztos Győző Charlotte Kész R. Yvonne Varga A.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Pálmay Ilka felléptével:

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Leon Viktor. Zenéjét szerzte: Fall Leo.

Személyek:

Lisszewghe Karel Király Jana, felesége Ötvös G. Bakkeny Boross Wander-Loo Gonda Pálmay I. Dezelonk, elnök Szirmai Ruitersplat, bíró Németh Leye, ügyvéd Dobos Pásztor Wiesum szakértők Csizsér Scrop, kalauz Papir Adélie, jegyzese Pabian C. Krauwelejt Simai Martje, a felesége Harmath I. Kisbiro Kias Pal Egy hölgy. Nyáráiné Inas Ligeti

Kezdeté 1/2 8 órákor.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45. Pénztári órák d. e. 1/10-1/4 délután 3-9 óráig. Helyárak 2, 3, 4, 5 és 6 korona.

Az előadás kezdete: 9 órákor.

Még csak rövid ideig: a világhírű, 12 tagból álló néger-operett-társulat

vendégjátéka. A közkezdelt néger művészek új, komikus operettben mutatkoznak be. 18 varleté szám. Szigoruan családi műsor. Előadás után a remek télikertben kabaret, a néger operett-társulat tagjainak és előkelő művészeknek közreműködésével Kítűnő konyha. — Pompás üvegsör.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-38.

Minden este 9 1/2 órákor:

László Rózsi

(Conferencier: Dr. Szalay József.)

Azonkívül: Mozgósítás, vagy Berukkolt a conferencier. — Városatyák. — Eleven regény. 3 bohózat. 3 tréfa. — Jegyek: 4, 3 és 2 koronáért. (Zenekari és páholyülés 6 korona.)

M. KIR. OPERAHÁZ.

Feinhals Frigyes felléptével:

Don Juan.

Dalmű 2 felvonásban. Zenéjét szerzte Mozart A. Szövegét írta Da Ponte. Ford. Szerdahelyi J.

Személyek:

Don Gonzalo Venczell Donna Anna Vasquezné Don Ottavio Arányi Don Juan Feinhals Donna Elvirra Kaczór M. Leporello Kornai Masetto Dalmoki Zerlina M. Szoyer I.

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Hivatalnok urak.

Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre.

Személyek:

Brohser gyáros Vágó Barna Gábor Törzs René neje Batori G. Müller Papp Feleki László Herczeg Réthey Vedres Dobi Vándori Ulrich Róth Ella, leánya Rátkay Kozma Tóth I. Vámosiné Tarnay Dezső, fia Forrai R. Nagy, Pal Z. Molnár Smolla János Sugár I. Juliska Császár K. Terka) gépirónok Kacsóh F.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URANIA SZINHÁZ.

A francia forradalom.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 68-39.

Krisztusi tanítások.

— Hajótörötték.

Sportoló anyós.

— Fókavadász. — Sebzett sziv.

Tengerészsors.

— Barock Holmes és kutya. — Bátor fu.

Furfangos detektiv.

Kezdeté 8 órákor, vasár- és ünnepe napokon 4 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma szerdán

Ujságíró-est.

Rendezi a Budapesti Ujságírók Egyesülete. Belépődíj személyenk. 20 K. Páholy öt szem. 150 K. Pénztárnyitás 8 órákor. Az estély kezdete 1/2 10 órákor. Bővebbet a kommunikék és falragaszok.

Holnap április 1-én

teljesen új műsor. ::

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 1/2 9 órákor.

1/4 10 órákor. Ma: 1/4 10 órákor.

A legszebb szörme kirakat

Bohózat. Irtá: Faun. Rendező: Erdélyi Emil.

Végül 11 órákor! Végül 11 órákor!

„Der Herr Ersatzmann“.

Bohózat. Irtá: Armin József. Rendező: Werner M.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.

Az I-ső emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú tánc attrakciók. Kezdeté 1/2 12 órákor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kintüntetve

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTEZETE

áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása | Szájpadlás nélküli műfogak Tartós fogtömések, | aranyhidak, koronák, Foghúzóak (altatásban is.) | Jól használható fogszorok el-készítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

KÉPES BUDAPESTI SZAKÁCSKÖNYV

Sz. Hilaire Joséfa, Kovács Irma, Dorn Anna, Gombos Erzs, Moesz Gézáné, özv. Gyöngyössi Sámuelné, Zemplényi Szabó Antalné nyomán szerkesztette Zemplényi Szabó Antónia.

FÜGGELÉK:

A magyar gazdasszony házi kinostára.

Nolcadik, négy színezett képpel, ötvenhárom fametszettel és számos kiváló magyar és francia étellel bővített kiadás.

Ára kötve 4 korona 80 fillér.

Kapható:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám

és minden könyvkereskedésben.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 68. sz. Telefon 54-22.

Szenzáció! Kezdeté pont 8 órákor. Szenzáció!

Budapest-Nagymaros. Jelenetek egy vasúti kupéban. — Irták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt Géza. — Ezt megelőzi:

CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, fordította: Steinhardt.

En és a Weisz Jenő. A holdvilág óta parodiája írta: Szöke Szakál, énekli: Steinhardt, valamint Gyárfás új műsorral. Továbbá: Tunisson et Desmoines és a Harrdinnis csoport fellépte.

A remek télikertben reggelig tánc és zene — Elsőrendű attrakciók — Belépő-díj nincs.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 68. sz. és özv. Kontiné dohánykülönlegességi áruádjában, Andrássy-ut 29.

Vasár- és ünnepnap délután 1/4 órai kezdettel mérsékelt hely-áru előadás. Színre kerül: Budapest-Nagymaros.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 órákor

a szenzációs sikertű márcziusi műsor utolsó napjai!

Ujdonság! Julcsa ugy van! Ujdonság!

Szanin. A spárga. Beregis.

Uj szenzációk! Uj szenzációk!

PESTI SZINÉSZNÖK

(Primadonnák pangolyában)

Éjjeli zene! Varjas Antal új slágere.

Falrengető kacagás!

A hálószozáfány PAMPOULETTE ÉHES

A nyúl-szozá. Közkívánatra harmadizben meghosszabbítva: A nimfa és a faun nássa. The Polly Boston's. Azonkívül: La bella Rosetti. A hét mozija. Mario, le chanteurphénoméne. Sorello Kosmos és még 8 attrakció.

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál d. e. 10-2 d. u. 3-8-ig. Vasárnap délután fél 4-ór mérsékelt áru előadás. A télikert tükörmézőben éjjelkor Trianon és Grand-Cabaret, új tánc attrakciók, cigányzene reggeli 6 óráig.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintajelölteket megszerez a Szabadalmakat Ertekesítő Vállalat

FASZTOR (bej. cég)

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 17. sz.

Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Különleges vállalat

keményítő, glucose, szágo- és dextrin-gyárak

berendezésére és átalakítására

W. H. UHLAND, G. m. b. H.

LEIPZIG-GOHLIS. Prospektus ingyen.

Kalapkirály

Elsőrangú ural dívat és kalapüzlet.

Panama kalapok 2 koronáért felhívhatatlan sikerrel készítettünk

Különös gondot fordítunk Szíves pártfogásért esedezünk

melyhelyünkben Hársfa-u. 33. nől szalmakalapok átalakítására. □ □ □ □ □

Szabott árak! Osztermann és Stern kalapos-mester Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

Butor

készpénzért és részlete

3 szoba teljes berendezés 360 forintért

mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér helyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Heti műsor:

1909. április hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
1 Csütörtök	Troubadour Táncczgyűlés	A divat	—	A király	A szerencse fia	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
2 Péntek	A nürnbergi mesterdalnokok	Ödipus király	—	Vigyázz a nőre!	Zöld Kakadu Regi jó idők	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
3 Szombat	(d. u. este) A csavargó	Ödipus király	—	Tatárjárás	A császár katonái Zöld Kakadu Regi jó idők	Orleusz az alvilágban Az elvált asszony	Az Országos Szín-művészeti Akadémia előadása	—
4 Vasárnap	(d. u. este) Az afrikai nő	Cyrano Bergerac A tűzhely	—	A kivándorló Vigyázz a nőre!	Hamlet Zöld Kakadu Regi jó idők	A dollarkirálynő Az elvált asszony	—	Budai vigadó: Fráter Lorand

Egyházi szent edények

urvacsorai kelyhek
keresztelő-kannák,
bor-kancsók,
alpacca-ezüst disztárgyak

arany- és ezüst
ékszerek,
evő-eszközök.

Részletfizetésre is.

Polgár Kálmán

műorás és ékszerész, a református egyházak szállítója

Budapesten, VII., Erzsébet-körut 29. szám alatt.

Javításokra és vidéki megrendelésre különös gondot fordítunk. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK.

Gorkij.

Narancsvirágos, kék Itáliából
Elűldöz hát a Brutusok népe.
Forrongó szívnek, szabó gonolótának.
Ma sinos hazája, menedéke.
Veszélyes még az új idők tüzevel
Caesárok trónját körülzörni.
Ma is megváltók, prédák, üldözöttek
A nagy álmok új álmódói...

Ne csüggedj szent hős! szívd tovább a lángot.
Ternékeny lesz a föld nyomodba.
Szuronyerdőkön, könyveken keresztül
Kísér sok millió rabszolga.
Amig a gögös, zsarnoki hatalmak
Porig aláznak, számkivetnek:
Testvéreid: az elnyomott koldusok,
Ottárt emelnek szent nevednek.

Nógrádi Pap Dezső.

(A virágvonatok.) Az olasz treni dei florinak nevezi azokat a vonatokat, amelyek még két évtizeddel ezelőtt valóban különvonatok voltak s az egész olasz Rivieráról szállították Közép- és Észak-Európa minden országába a virágot. Természetesen úgy, hogy az illető határokon a megfelelő kocsiakat lecsatolták. Az olasz vasutak ezeket a virágokat sokáig csak gyorsárúknak kezelte s ma is alig engedne kivételt ebből a felfogásból, legfeljebb abba egyeznék bele, a szükséges gyorsabb szállítás kedvéért, hogy két vagy több teherkocsit csatolnak a rendes gyorsvonatokhoz. Ezek után Ventimigliából, Rapallából és Chiavariából szállítják Genova felé a virágot. A szokott vörösszínű teherkocsikon pedig csak piros és fehér csédula jelzi, hogy azok a gyorsvonatok virágot szállítanak októbertől májusig, sőt Oroszországba még később is. Ebben a szezonban tehát nincsen rivierai gyorsvonat, amely virágokat ne venne. A kocsiakat azután Milanóban választják szét s indítják a svájci Chiassónak, vagy az osztrák Ala, Pontebello és Cormons határállomások felé. Svájc, Németország és Magyarország, valamint

Ausztria a virágot már postacsomagként kezeli, sőt 375 grammig lehet belőlük küldeni értéknélküli minta címűen. Franciaországnak természetesen nincs szüksége az olasz Riviera virágjaira, mert ellátja magát a saját Rivierájának virágával. A dolog vége pedig az, hogy a szezonban magán a Rivierán sokkal drágábban fizeti az ember a virágot, mintha ugyancsak rivierai virágot venne Budapesten, Bécsben vagy Berlinben. A nagy virágtermelők ugyanis szerződésrel megrendelést tettek.

(Léghajómotorok kiállítása Londonban.) A londoni Olympia-eszernyőben most nyílt meg az új léghajómotor-kiállítás. Oriási mennyiségben állították ki új szerkezetű motorokat gyárosok és magánosok egyaránt. Érdekes megvizsgálni, hogy mily horribilis árakat követelnek a feltalálók egy-egy motorért. A Breguet-aeroplan 24.000 koronába kerül. A de la Hanet-féle repülőgépek, amelynek szélmalomhoz hasonló külseje van, 30.000 korona az ára. A Windham repülőgépet 15.000 koronát kérnek, míg Robert-Esnault-Pelterie aeroplanját 32.000 koronáért árulják. A léghajóssport nagy előrehaladottságát mutatja az is, hogy a nagy árak ellenére is, van olyan feltaláló, akinél mindjárt az kiállítás első napján harminczöt megrendelést tettek.

(A nürnbergi tölcscr.) Lesneur Daniel francia újságíró asszony nemrég Londonban járt s ez alkalommal fiútanúja volt a következő párbeszédnek, amely két asszony között folyt le:

— Meg van maga elégedve a sorsával? — kérdezte az elegánsabbik.

— Oh, igen — felelt a másik — igen sok asszony van, akiknek számára kell magolnom a leczkét.

És hogy megmagyarázza, amit mondott, hozzátette:

— Én az előkelő társaság asszonyainál correpetitorként működöm. Sok előkelő asszony ugyanis hozzá szeretne szólni a napi politikához és a társadalmi kérdésekhez; de nincs ideje vagy tehetsége ahhoz, hogy azokat megismerje és helyes véleményt alkosson az egyes dolgokról. Felolvárom tehát nekik a legújabb színművekről szóló kritikákat, ismertetem a színművek tartalmát, leírom nekik az időnkénti kép- vagy műkiállításokat s az azokról szóló kritikákat; összefoglalom a parlamentben történeteket, a napi szenzációkat, az újabb találmányokat, s mindent, ami érdekes, közlik velük. Előadásonkat bonmot-ekkel, pikáns idézetekkel fűszerezem. Előkezítem őket egy napi, egy hét társalgásra; vagy

csak egy reggeli alkalmával, vagy valamely fogadásnál történendő beszélgetésre.

Mint az elmondottakból látszik, a londoni előkelő társaság asszonyait valóságos idomítják a társalgásokhoz.

(A méz az ókorban.) A méz már a történelem előtti időkben is ismeretes lehetett, mert a Bibliában igen gyakran történik róla említés. Például Jákob egyiptom elüljáróságának mézet küldött. A méh-tenyésztés a görögöknél egy századdal időszámításunk előtt kezdődhetett, mert Pliniusz szerint az ő idejében készítették méhkast először fakéregből, a kast máriauvegből készült ablaklak látták el, hogy a méheket munkájuk közben is láthassák. A rómaiak szintén nagy becsben tartották a mézet; Romulusról állítják, hogy áldozásra nem ritkán méz vagy süritett must híjján tejet volt kénytelen használni. Az első mézeskalácsos-boltot Rómában Krisztus előtt 171-ben görög vállalkozó nyitotta. Használták a mézet a gyümölcs eltartására is. Majd, mikor ezt a konzerváló hatását ismerték, a babiloniak és perzsák halottjaikat is mézzel és viasszal vonták be. Hatalmas lökést adott a méh-tenyésztésnek a kereszténység terjedése, mely a mézet és viaszt mint a tisztaság jelképét alkalmazta szerzetéseiben. Sőt a viaszgyertya még a mai nap is örök világosság szimbóluma gyanánt szerepel.

(Karperecz a lábon.) Mivel a tavaszon Párisban ismét rövid szoknyát fognak viselni az elegáns hölgyek, természetes tehát, hogy a divatját multa széles cipőszalagok és csillogó esattok helyett más cipődíszről kell gondoskodni. Azt eszelték ki a divat irányítói, hogy a bokán, a cipő felső befejezőképp karpereczet kell hordani, úgy hogy ezt ülés vagy járás alkalmával lehetőleg lássák a népek. Mert különben nincs semmi értelme. E karperecz két fekete szalagból áll, mely a cipő felső részét beszegi, s ez a színharmonióra való tekintetből vagy borostyánkővel, vagy türkiszszel, vagy — a durgazdagoknál — eszizolatlan rubinnal van kirakva. Mindebből az is következik, hogy a magas szárú cipőnek bealkonyodott s a tavaszi ruhákhoz csakis félczipő hordható.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Több mint 600 Egyenlősen hűgy óhajtaná hamarosan házasságot kötni...

Csemegeszőlőt, fagymentesen csomagolva postakoszaraként 3.50 K. csemegéjelmű, papírhéjú...

Hordóskaposztát, kosáruvegként 2.20, világos kajszinbaracklekvarát kg-ját 1.80...

Fajborokat, lefejtve, kölcsönhordóban, 28 koronájával, kisúston...

Pénzt azonnal butorra, zongorára, koscsikra, varrógépekre, kerékpárookra, kereskedelmi...

Fajbaromfi fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek...

Pénzelőleggel beraktározzunk butort, zongorát, automobilt, mindenemű gépeket és kereskedelmi...

Fényképezőgép ritka kedvező alkalmi vétel részben árverésből és más...

Pénzszekrények és amerikai irodabutorok, használtak és újak...

Gyümölcsfa, díszfa- és rózsá-árjegyzékkel ingyen szolgál...

Vasbutor. Rézágy 35 ft, gyermekágy 11, összecusukható...

Stenográfia Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás-oktatás...

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19...

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3...

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra...

BENZINMOTOROK 15-25 lóerőig műhelyünkben gyárilag kijavítva...

Zálogzédulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket...

Singer női varrógépét 27 forintért karika-hajózt 40 forint...

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziszere a dr. William Hartley tanár...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3...

Vigyázzon ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát...

Fűszerüzlet- helyiség, forgalmas helyen, lakással kiadó...

A fővárosban a legnagyobb és legolcsóbb cég: Tömör butorokban SÁRKÁNY I.

LEGNAGYOBB Pénzelőlegget kaphat zongora, butor, varrógép, kerékpár...

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló, ebédlő, szalon, uri...

GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám...

Bouvet-Ladubay legjobb és legolcsóbb francia pezsgő. Vezérképviselőség: PRÁGA, Soukenicka 30.

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedűt...

Pénzt, rögtön butorra, zongorára, varrógépre, kereskedelmi áruira...

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget vesznek...

Automatikus tömegfogó, patkányok részére 4 K. egeraknek 2 K. 40 fill. egy éjjel...

1 millió magos és félmagos gyümölcsfa Alma 60 fillértől...

CSIZ A kontinensen a legerősebb Jod brom gyógyfürdő. A megelőző gyógykezelésekben...

BUTOR részletre is mélyen leszállított áron kapható a Butor - Udvarban...

INGYEN! GUMMI + és különféle óvszer-árjegyzékeknek titoktartás mellett...

NAKIRA törvényesen védett férfi gummi-különlégesség, tucata 12 kor...

Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.

!! Olcsó kölcsönök!! Tisztviselő kölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre...

Penz-szekrények újak és használtak, valamint kazetták és másolópresek...

CSIZ A kontinensen a legerősebb Jod brom gyógyfürdő. A megelőző gyógykezelésekben...

Pénzkölcsönt 4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmekre...

INGYEN DRAGÁBB, MINT HALUNK RENDELT FÉNYKÉP NAGYÍTÁSOK... MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL... SZAVATÓSSÁG... MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL... ARANY-ÉREK... ARANY-ÉREK...